

UNIVERSUL ȘCOLII

- *Editorial*
- *Evenimente din viața școlii*
- *Opinii*
- *Didactica*
- *Proiecte educaționale*
- *Edi*
- *Noutăți editoriale*
- *Diverse*
- *Informații utile*

EDITURA UNIVERSUL ȘCOLII*a CASEI CORPULUI DIDACTIC ALBA**Alba Iulia, Str. G. Bethlen nr. 7, Cod 510009**Tel. 0258/826147, Fax. 0258/833101**Web: www.ccdab.ro,**E-mail: office@ccdab.ro***Director:****Prof. Dărămuș Eugenia Marcela****Redactor șef:** prof. Oros Ligia Elena**Redactori:** prof. Crișan Monica, prof. Popa Ramona Claudia, prof. Nandrea Maria, doc. Cutean Irina**Colaboratori:** insp. gen. prof. Sandu Cornel
Conf. univ. dr. Panaite Ovidiu**Tehnoredactare:** administrator patrimoniu
Palcu Elena Virginia**Corectura:** Prof. Nandrea Maria

© Autorii, conform legislației în vigoare, răspund în fața legii, în ceea ce privește plagiatul sau orice altă formă de atingere a dreptului de autor.

SUMAR

Rolul inteligenței artificiale în predarea informaticii - Prof. Drăguș Daniela, prof. Lebadă Monica	3
Importanța stimulării creativității literare în ciclul primar – Prof. învă. primar Alecușan Elena Gabriela	4
De la incluziune digitală la inovație în sala de clasă – transferul experienței Erasmus+ în predarea limbii engleze – Prof. Anușcă Adriana	6
Comunicare educațională în psihopedagogia specială – Prof. Goldschmidt Erika	11
Magia lecturii în primii ani de școală – Prof. învă. primar Gligor Dana	14
Influența inteligenței artificiale asupra inteligenței emoționale a elevilor de liceu – Prof. Oros Ligia Elena	15
Modalități de comunicare cu părinții la clasele primare - Prof. învă. primar Moldovan Claudia	21
Sebeș, gazda sportului, a culturii și a prieteniei europene prin proiectul Erasmus+ „Pass - attack, shoot, score!” – Prof. Popa Diane	23
Grădina botanică școlară din Blaj (II) - istoric – Prof. Poptelecan Călin	26
Educația incluzivă în era digitală – experiențe și bune practici dintr-o mobilitate Erasmus+ la Perugia– Prof. ed. timpurie Stan Loredana Alina, prof. ed. timpurie Bușnea Ana - Camelia	28
Proiect de activitate extracurriculară – Prof. Ștef Adriana	29
Gândirea divergentă în industria textilă sustenabilă - Prof. Tulbure Elena Ancuța	32
Evaluarea prin competențe la clasa I-a – de la teoria pedagogică la instrumente practice de lucru – Prof. învă. primar Todea Simona	34
Pe urmele lui George Coșbuc – un proiect omagial care a adus poezia mai aproape de sufletele elevilor – Prof. documentarist Roșca Elena	38

Utilizarea platformei Livresq la disciplina religie, lecția digitală interactivă – Prof. Pascal Daniela Mariana	43	De la teorie la practică – aplicații privind economia circulară în industria textilă – Prof. ing. Tulbure Elena Ancuța, prof. ing. Maniu Daniela Mălina, prof. ing. Cîmpean Didina	78
Lectura ca punte între generații și istoria liceului – Prof. Grosu Monica	44		
Metode interactive în predarea istoriei: Pictory și Edpuzzle – Prof. Crișan Monica	45		
Teoria inteligențelor multiple – exemplu de bună practică – Prof. But Georgeta	47		
Căutarea sacrului și a înțelepciunii în basmul românesc – Prof. Gherghin Delia	50		
Proiectele eTwinning 2025-2026, bune practici în educația timpurie – Prof. Huștiuc Nicoletta	52		
Tradițional și modern în învățământul primar – studiu de specialitate – Prof. înv. primar Gligor Dana	56		
Abordarea interdisciplinară și dezvoltarea copilului din clasa pregătitoare – Prof. înv. primar Lașiță Doina	58		
Stresul în mediul școlar – Prof. Pascal Daniela Mariana	61		
Primul atelier de muzică din cadrul proiectului Erasmus „Chantons les droits des enfants, chantons les droits de l’ame!” a avut loc în 23-27 februarie 2026, la Liceul cu Program Sportiv „Florin Fleșeriu” Sebeș – Prof. Popa Diane	63		
Grădina botanică școlară din Blaj (III) - istoric – Prof. Poptelecan Călin	67		
Importanța utilizării tehnologiei în procesul educațional la ciclul primar – Prof. înv. primar Radu Carmen Dumitrița	69		
Dezvoltarea gândirii creative a adolescenților prin design circular – Prof. Tulbure Elena Ancuța, prof. Maniu Daniela Mălina, prof. Cîmpean Didina	71		
Cultivarea la elevii de vârstă școlară mică a capacității de autoevaluare – Prof. înv. primar Moldovan Claudia	73		
Rolul colaborării internaționale în dezvoltarea competențelor elevilor – Prof. înv. primar Irimie Nicoleta	74		
Prevenirea abandonului școlar: abordări integrate și rolul actorilor educaționali – Prof. înv. primar Muth Dorina Ancuța	76		

ROLUL INTELIGENȚEI ARTIFICIALE ÎN PREDAREA INFORMATICII

Prof. Drăguș Daniela, prof. Lebădă Monica, Colegiul Național „Lucian Blaga” Sebeș

În ultimii ani, inteligența artificială (AI) a devenit una dintre cele mai importante tehnologii care influențează educația. În domeniul informaticii, AI nu doar că reprezintă un subiect de studiu, ci și un instrument care poate îmbunătăți procesul de predare și învățare. Profesorii pot utiliza aplicații bazate pe inteligență artificială pentru a personaliza lecțiile, pentru a evalua mai eficient elevii și pentru a crea experiențe de învățare interactive.

Inteligența artificială oferă profesorilor numeroase posibilități de a adapta conținutul educațional la nevoile fiecărui elev. Platformele educaționale bazate pe AI pot analiza progresul elevilor și pot recomanda exerciții suplimentare acolo unde există dificultăți. Astfel, învățarea devine mai eficientă și mai personalizată.

De asemenea, profesorii pot utiliza instrumente AI pentru:

- ❖ generarea de teste și exerciții;
- ❖ explicarea conceptelor complexe prin exemple adaptate nivelului elevilor;
- ❖ realizarea de prezentări și materiale didactice;
- ❖ oferirea unui feedback rapid asupra temelor și proiectelor.

Integrarea inteligenței artificiale în educația informatică aduce numeroase avantaje:

- ✓ Personalizarea învățării – fiecare elev poate învăța în ritmul propriu.
- ✓ Economisirea timpului profesorului – activitățile repetitive, precum corectarea unor exerciții, pot fi automatizate.
- ✓ Creșterea motivației elevilor – aplicațiile interactive și asistenții virtuali fac procesul de învățare mai atractiv.
- ✓ Dezvoltarea competențelor digitale – elevii învață să utilizeze responsabil tehnologii moderne, pregătindu-se pentru cerințele pieței muncii.

Cu toate avantajele sale, utilizarea AI în educație implică și anumite provocări. Există riscul ca elevii să devină prea dependenți de instrumentele AI și să își reducă efortul de gândire independentă. În plus, informațiile generate de sistemele AI pot conține erori sau pot fi incomplete, motiv pentru care profesorul trebuie să verifice întotdeauna conținutul.

O altă provocare este protecția datelor personale și utilizarea etică a inteligenței artificiale. Instituțiile de învățământ trebuie să respecte regulile privind confidențialitatea și să îi învețe pe elevi să folosească aceste tehnologii în mod responsabil.

Chiar dacă AI poate automatiza multe activități, profesorul rămâne elementul central al procesului educațional. Acesta are rolul de a ghida elevii, de a explica noțiunile dificile, de a dezvolta gândirea critică și de a crea un mediu de învățare colaborativ. Inteligența artificială trebuie privită ca un instrument de sprijin, nu ca un înlocuitor al profesorului.

Inteligența artificială transformă modul în care este predată informatica, oferind oportunități importante pentru personalizarea învățării și creșterea eficienței procesului educațional. Utilizată responsabil și în combinație cu experiența profesorului, AI poate contribui la formarea unor elevi mai bine pregătiți pentru provocările societății digitale. Viitorul educației informatice va depinde de echilibrul dintre tehnologie, competențele profesorilor și implicarea activă a elevilor.

IMPORTANȚA STIMULĂRII CREATIVITĂȚII LITERARE ÎN CICLUL PRIMAR

Prof. înv. primar Alecușan Elena Gabriela, Școala Gimnazială „Toma Cocișiu” Blaj

Creativitatea literară reprezintă o dimensiune esențială a dezvoltării elevului din ciclul primar, contribuind la formarea gândirii imaginative, a expresivității limbajului și a încrederii în sine. În primii ani de școală, copiii manifestă o deschidere naturală spre joc, poveste și poezie, iar valorificarea acestor resurse prin activități didactice adecvate sprijină dezvoltarea armonioasă a personalității.

Stimularea creativității literare nu urmărește doar formarea unor deprinderi de scriere corectă, ci cultivă sensibilitatea artistică, capacitatea de a exprima emoții și de a interpreta lumea în mod original. În acest context, opera eminesciană constituie un reper valoros pentru activitățile de creație poetică desfășurate la nivelul clasei a III-a.

1. Creativitatea literară la vârsta școlară mică

La vârsta ciclului primar, imaginația elevilor este bogată, spontană și puternic influențată de universul afectiv. Activitățile de compunere liberă, jocurile de cuvinte, completarea de versuri sau realizarea de poezii scurte contribuie la:

- dezvoltarea vocabularului activ;
- formarea coerenței exprimării;
- stimularea gândirii divergente;
- creșterea motivației pentru lectură și scriere.

Rolul cadrului didactic este de a crea un climat securizant, în care elevii să se exprime liber, fără teama de greșeală, și să valorifice ideile originale ale acestora.

2. Valențele educative ale creației eminesciene în ciclul primar

Poezia lui Mihai Eminescu, adaptată nivelului de vârstă, oferă un cadru favorabil dezvoltării sensibilității estetice și a limbajului poetic. Imaginile din natură, muzicalitatea versurilor și temele apropiate universului copilăriei facilitează înțelegerea și trăirea emoțională a textului literar.

Valorificarea creației eminesciene în activitățile de la clasă poate include:

- lectura expresivă a unor poezii accesibile copiilor;
- discuții despre imagini artistice și sentimente;
- ilustrarea versurilor;
- exerciții de continuare a unor strofe;
- compunerea de poezii inspirate de teme eminesciene (natura, luna, copilăria, visul).

Astfel, elevii trec de la rolul de receptori ai textului literar la cel de mici creatori.

3. Poezia creată de elevii clasei a III-a

Activitățile de creație poetică realizate după lectura unor texte eminesciene demonstrează capacitatea elevilor de a prelua modele artistice și de a le transforma în produse originale. Poeziile compuse de elevi se caracterizează prin:

- versuri scurte, ritmate;
- imagini inspirate din natură;
- exprimarea sinceră a emoțiilor;
- folosirea repetiției și a rimelor simple.

4. Modalități didactice de stimulare a creativității literare

Pentru cultivarea creativității literare pot fi utilizate:

- jocuri de rimă și ritm;
- „atelierul de poezie” pe grupuri;
- completarea de versuri pornind de la un cuvânt-cheie;

- scrierea colectivă a unei poezii;
- ilustrarea creațiilor proprii;
- recitaluri poetice în clasă.

Integrarea acestor metode transformă ora de limba și literatura română într-un spațiu al exprimării libere și al bucuriei de a crea.

5. Impactul asupra dezvoltării elevilor

Stimularea creativității literare conduce la:

- creșterea încrederii în sine;
- dezvoltarea empatiei și sensibilității estetice;
- îmbunătățirea exprimării orale și scrise;
- consolidarea relației afective cu lectura.

Elevii care creează texte literare manifestă o implicare mai mare în activitățile școlare și o atitudine pozitivă față de învățare.

Concluzii

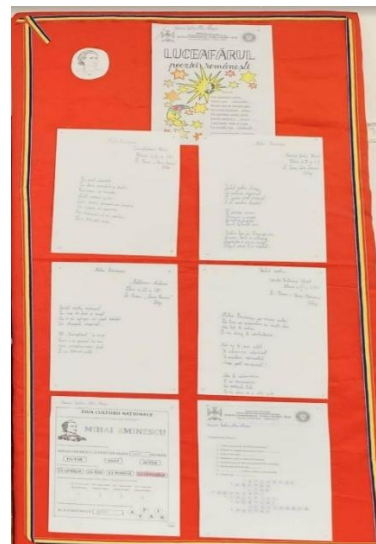
Importanța stimulării creativității literare în ciclul primar este incontestabilă, aceasta contribuind la dezvoltarea armonioasă a personalității elevilor și la formarea gustului pentru frumos. Valorificarea creației eminesciene ca sursă de inspirație pentru poeziile compuse de elevii clasei a III-a demonstrează că literatura poate deveni un spațiu viu al imaginației, al emoției și al exprimării autentice.

Prin activități didactice creative, școala formează nu doar cititori competenți, ci și mici creatori capabili să descopere frumusețea cuvântului poetic.

Bibliografie:

- Cucuș, Constantin – *Pedagogie*, Iași: Editura Polirom, 2014.
- Pamfil, Alina – *Limba și literatura română în școala primară. Perspective didactice*, Cluj-Napoca: Editura Casa Cărții de Știință, 2016.
- Ministerul Educației – *Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura română – clasele pregătitoare-a IV-a*, București: Ministerul Educației, 2013.

DE LA INCLUZIUNEA DIGITALĂ LA INOVAȚIA ÎN SALA DE CLASĂ – TRANSFERUL EXPERIENȚEI ERASMUS+ ÎN PREDAREA LIMBII ENGLEZE

Prof. Anușcă Adriana, Colegiul Național „Inochentie Micu Clain” Blaj

Într-o perioadă în care tehnologia modelează din ce în ce mai profund modul în care învățăm, comunicăm și construim relații, educația are responsabilitatea de a transforma instrumentele digitale în oportunități autentice de învățare, accesibile tuturor elevilor. Digitalizarea procesului educațional nu înseamnă doar introducerea unor aplicații moderne în sala de clasă, ci presupune crearea unui mediu de învățare incluziv, stimulat și sigur, în care fiecare elev să aibă șansa de a participa, de a se exprima și de a-și dezvolta competențele necesare societății actuale.

Această perspectivă a fost consolidată în cadrul mobilității de formare Erasmus+ desfășurate în perioada **11–15 mai 2026, la Perugia, Italia**, parte a **Proiectului de mobilitate Erasmus+ nr. 2024-1-RO01-KA121-SCH-000230390**, din cadrul **Programului Erasmus+ – Acțiunea Cheie 1 (KA1), Educație Școlară**, implementat la nivelul județului Alba. Participarea la cursul internațional **„Digital Inclusion: Gender Equality, Diversity & No Hate Online”** a reprezentat o experiență valoroasă de dezvoltare profesională, oferind oportunitatea de a explora noi perspective privind utilizarea responsabilă și incluzivă a tehnologiei în educație, promovarea egalității de șanse, respectarea diversității și crearea unui mediu online sigur, lipsit de discriminare și discurs instigator la ură.

Unul dintre cele mai importante aspecte ale unei experiențe de formare europene este transferul competențelor dobândite în practica educațională de zi cu zi. Astfel, după revenirea din mobilitate, obiectivul principal a fost integrarea instrumentelor digitale în lecțiile de limba engleză, nu ca elemente de divertisment, ci ca resurse pedagogice care stimulează implicarea, colaborarea, creativitatea și autonomia elevilor.

Unul dintre instrumentele digitale care a generat un interes deosebit în rândul elevilor din clasa a IV-a a fost aplicația **Jigsaw Planet**. Aceasta a fost utilizată în cadrul activităților de

recapitulare a vocabularului aferent temelor *Jobs* și *Winter Celebrations*. Elevii au avut de rezolvat puzzle-uri digitale create pornind de la imagini reprezentative, iar activitatea s-a transformat într-un exercițiu interactiv de consolidare a vocabularului. În timpul activității, elevii au fost încurajați să denumească în limba engleză elementele descoperite, să formuleze propoziții și să comunice cu colegii, dezvoltându-și astfel atât competențele lingvistice, cât și spiritul de colaborare.

Valoarea educațională a aplicației Jigsaw Planet a fost explorată și într-un alt context didactic, la clasele de liceu cu profil pedagogic. Elevii, viitori educatori și învățători, au primit sarcina de a concepe un moment dintr-o lecție destinată învățământului primar în care această aplicație să fie integrată ca activitate de captare a atenției, brainstorming, consolidare sau evaluare formativă. Activitatea le-a oferit ocazia de a reflecta asupra modului în care tehnologia poate fi folosită în mod creativ și eficient pentru a crește motivația și participarea activă a copiilor.

În cadrul orelor de limba engleză la clasa a IV-a, aplicația **LearningApps** a fost utilizată pentru consolidarea exprimării orei în limba engleză. Prin exerciții interactive de asociere și recunoaștere, elevii au exersat structuri precum *It's half past three*, *It's a quarter to five* sau *It's ten o'clock* într-un mod atractiv, beneficiind de feedback imediat și având posibilitatea de a-și corecta singuri greșelile. Acest tip de activitate a contribuit la dezvoltarea autonomiei în învățare și la creșterea încrederii elevilor în propriile capacități.

De asemenea, la clasele primare, platforma **Wordwall** a devenit un instrument valoros pentru fixarea și consolidarea vocabularului și a structurilor gramaticale. Activitățile de tip *matching*, *maze chase*, *random wheel* sau *quiz* au transformat exersarea noțiunilor de limbă engleză într-o experiență ludică și captivantă, adaptată ritmului de învățare al fiecărui elev. Prin caracterul său interactiv, această aplicație contribuie la crearea unui climat pozitiv în clasă, în care fiecare elev are posibilitatea de a participa activ.

La nivel liceal, tehnologia a fost utilizată și pentru dezvoltarea unor competențe complexe de comunicare și alfabetizare digitală. Aplicația **Suno.ai** a fost integrată în activități menite să îmbunătățească abilitățile de citire și pronunție în limba engleză, oferind elevilor posibilitatea de a explora relația dintre text, ritm și exprimare orală. Utilizarea unor astfel de instrumente bazate pe inteligență artificială a constituit, în același timp, un bun prilej de discuție privind folosirea responsabilă și etică a noilor tehnologii.

Tot în cadrul claselor de liceu, aplicația **Gamma.app** a fost utilizată pentru realizarea unor prezentări moderne și atractive din punct de vedere vizual. Elevii au descoperit modul în care inteligența artificială poate sprijini organizarea informației și structurarea unor materiale de calitate, dezvoltându-și totodată capacitatea de selecție a informațiilor și gândirea critică în raport cu conținuturile generate digital.

Toate aceste activități au demonstrat faptul că utilizarea instrumentelor digitale nu reprezintă un scop în sine, ci un mijloc prin care profesorul poate construi experiențe de învățare relevante și accesibile pentru toți elevii. În spiritul valorilor promovate de cursul „Digital Inclusion: Gender Equality, Diversity & No Hate Online”, activitățile realizate au urmărit încurajarea participării active a fiecărui elev, respectarea diferențelor individuale și dezvoltarea unui comportament responsabil în mediul digital.

Experiența de formare Erasmus+ de la Perugia a evidențiat importanța schimbului de bune practici între profesori din diferite țări europene și a consolidat convingerea că educația viitorului trebuie să îmbine inovația tehnologică cu valorile fundamentale ale societății europene: incluziunea, respectul pentru diversitate, egalitatea de șanse și responsabilitatea în mediul online.

Un puzzle digital poate deveni un pretext pentru comunicare, un joc interactiv poate transforma evaluarea într-o experiență pozitivă, iar inteligența artificială poate susține creativitatea și învățarea personalizată. Totuși, adevărata transformare apare prin rolul profesorului, care selectează, adaptează și valorifică aceste resurse în funcție de nevoile reale ale elevilor.

Astfel, valoarea unei mobilități Erasmus+ nu se regăsește doar în experiența profesională a participantului, ci mai ales în impactul pe care aceasta îl produce ulterior în sala de clasă, în comunitatea școlară și în dezvoltarea unei educații europene moderne, incluzive și orientate spre viitor.

Notă privind utilizarea inteligenței artificiale

În procesul de redactare a prezentului articol au fost utilizate instrumente de inteligență artificială generativă ca suport pentru structurarea ideilor, clarificarea și rafinarea exprimării și optimizarea coerenței textului. AI a fost utilizată exclusiv ca instrument de sprijin editorial, fără a genera independent conținutul pedagogic sau experiențele descrise.

Conținutul referitor la experiența de mobilitate Erasmus+, activitățile didactice prezentate, selecția exemplurilor din practica la clasă, precum și reflecțiile profesionale aparțin autoarei, care a realizat selecția, adaptarea și validarea finală a informațiilor și își asumă integral responsabilitatea pentru forma și conținutul materialului.

Utilizarea instrumentelor digitale s-a realizat în spiritul competențelor de alfabetizare digitală și incluziune promovate în cadrul Programului Erasmus+ și al cursului „Digital Inclusion: Gender Equality, Diversity & No Hate Online”.

Bibliografie

1. **Comisia Europeană (2022).** *DigCompEdu – Cadrul european al competențelor digitale pentru educatori.* Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene.
2. **UNESCO (2023).** *Guidance for Generative AI in Education and Research.* UNESCO Publishing.
3. **Consiliul Europei (2019).** *Digital Citizenship Education Handbook.* Strasbourg: Council of Europe Publishing.
4. **Comisia Europeană (2020).** *Digital Education Action Plan 2021–2027: Resetting education and training for the digital age.*

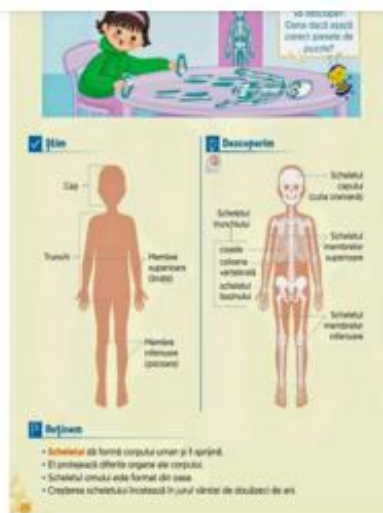
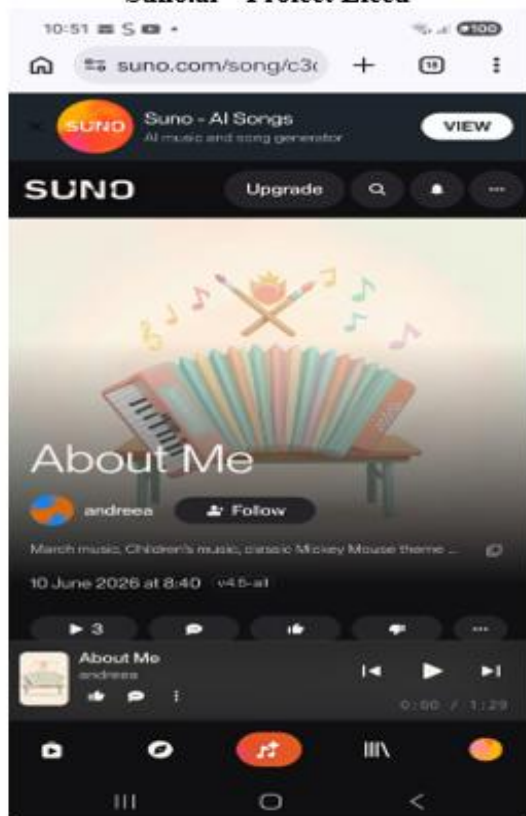
Webografie

- **Erasmus+ Programme – European Commission**
<https://erasmus-plus.ec.europa.eu/>
- **European School Education Platform (eTwinning, Erasmus+)**
<https://school-education.ec.europa.eu/>
- **DigCompEdu – European Framework for the Digital Competence of Educators**
https://joint-research-centre.ec.europa.eu/digcompedu_en
- **UNESCO – Artificial Intelligence and Education**
<https://www.unesco.org/en/digital-education/artificial-intelligence>
- **Council of Europe – Digital Citizenship Education**
<https://www.coe.int/en/web/digital-citizenship-education>
- **Jigsaw Planet**
<https://www.jigsawplanet.com/>
- **LearningApps**
<https://learningapps.org/>
- **Wordwall**
<https://wordwall.net/>
- **Suno AI**
<https://suno.com/>
- **Gamma**
<https://gamma.app/>

FOTOGRAFII din cadrul activităților didactice**Jigsaw Planet – consolidare cls. a IV-a****Jigsaw Planet – consolidare final cls. a IV-a****Jigsaw Planet – Proiect Liceu – cls. a IX-a****Jigsaw Planet – Proiect Liceu – cls. a IX-a****FOTOGRAFII din cadrul activităților didactice****Jigsaw Planet – consolidare final cls. a IV-a****Jigsaw Planet – consolidare cls. a IV-a**

Suno.ai – Proiect Liceu

Third Grade Science Lesson: The Human Skeleton

Lecturan Andree

Skeleton Puzzle

I have chosen a lesson for the third grade in natural sciences, the topic being The Human Skeleton. I will use this puzzle during the introductory activity, when the students' attention is captured. The puzzle contains twenty pieces and, when assembled correctly, it reveals a picture of the human skeleton, which represents the topic of the lesson. It is an effective method of attracting students' attention because they discover the lesson topic by themselves. The children are motivated to participate and are excited to come to the front of the classroom and place the puzzle pieces correctly.

Jigsaw Planet – Proiect Liceu – cls. a IX-a
Jigsaw Planet – Proiect Liceu – cls. a IX-a
Suno.ai – Proiect Liceu
Gamma.app – Prezentare – Liceu

COMUNICAREA EDUCAȚIONALĂ ÎN PSIHOPEDAGOGIA SPECIALĂ

Prof. Goldschmidt Erika, Centrul Școlar de Educație Incluzivă Alba Iulia

1. CONCEPTUL DE COMUNICARE EDUCAȚIONALĂ

Comunicarea educațională reprezintă un proces fundamental în cadrul activității didactice, fiind mijlocul principal prin care se realizează transmiterea, asimilarea și evaluarea cunoștințelor. Într-un context educațional modern, comunicarea nu mai este percepută ca un proces unilateral, ci ca o interacțiune dinamică între profesor și elev, bazată pe feedback, adaptare și colaborare.

Importanța comunicării educaționale derivă din rolul său în formarea competențelor cognitive, sociale și emoționale ale elevilor. Prin intermediul comunicării, cadrul didactic nu doar transmite informații, ci modelează comportamente, atitudini și valori.

Lucrarea de față își propune să analizeze în mod complex comunicarea didactică, evidențiind caracteristicile acesteia, modelele teoretice relevante, formele de manifestare, precum și condițiile necesare realizării unei comunicări eficiente în mediul educațional.

Comunicarea interpersonală reprezintă un proces fundamental al interacțiunii umane, caracterizat prin schimbul spontan de mesaje între indivizi, în cadrul relațiilor sociale. Aceasta se bazează pe reciprocitate, flexibilitate și adaptabilitate la context, fiind influențată de factori psihologici, culturali și situaționali (Sălăvăstru, 2004). În mod tradițional, comunicarea interpersonală nu urmărește neapărat atingerea unor obiective prestabilite, ci se dezvoltă în funcție de dinamica relațională dintre participanți.

În contrast, comunicarea didactică constituie o formă specializată a comunicării interpersonale, desfășurată într-un cadru instituționalizat, organizat și orientat către realizarea unor obiective educaționale clar definite. Aceasta implică o structurare riguroasă a mesajului și o planificare atentă a actului comunicativ, având în vedere particularitățile de vârstă și nivelul de dezvoltare al elevilor (Iucu, 2006).

Caracteristicile definitorii ale comunicării didactice includ:

- ❖ intenționalitatea și finalitatea educațională;
- ❖ organizarea logică și coerentă a conținuturilor;
- ❖ utilizarea feedback-ului ca mecanism de reglare;
- ❖ existența unor roluri clar delimitate (profesor – elev);
- ❖ adaptarea permanentă a mesajului la nevoile receptorului (Neacșu, 2018).

Astfel, comunicarea didactică nu se reduce la simpla transmitere a informațiilor, ci reprezintă un proces complex de formare, modelare și dezvoltare a personalității elevilor, fiind esențială pentru eficiența procesului instructiv-educativ.

Funcțiile comunicării în procesul educațional

Comunicarea didactică îndeplinește un ansamblu de funcții interdependente, care contribuie la realizarea obiectivelor educaționale și la dezvoltarea globală a elevilor.

Funcția informativă constă în transmiterea cunoștințelor, conceptelor și informațiilor necesare procesului de învățare. Calitatea acestei funcții depinde de claritatea, coerența și accesibilitatea mesajului didactic (Cerghit, 2008).

Funcția formativă vizează dezvoltarea gândirii critice, a capacității de analiză și sinteză, precum și formarea atitudinilor și valorilor. Prin comunicare, cadrul didactic influențează modul în care elevii își construiesc reprezentările asupra realității (Joița, 2010).

Funcția reglatoare are rolul de a orienta și ajusta comportamentul elevilor, prin intermediul feedback-ului și al intervențiilor educaționale. Aceasta contribuie la menținerea disciplinei și la crearea unui climat educațional adecvat (Păun, 1999).

Funcția motivațională este esențială pentru stimularea interesului elevilor pentru învățare. Modul în care profesorul comunică poate influența semnificativ implicarea și participarea elevilor la activitățile didactice (Stan, 2013).

Aceste funcții evidențiază caracterul complex al comunicării didactice și rolul său central în procesul educațional.

Exemple din practica educațională

În activitatea didactică, eficiența comunicării depinde în mare măsură de capacitatea cadrului didactic de a adapta mesajul la nivelul de înțelegere al elevilor. De exemplu, explicarea unor concepte abstracte prin analogii din viața cotidiană facilitează înțelegerea și retenția informațiilor.

Utilizarea exemplelor concrete, a suporturilor vizuale și a întrebărilor deschise stimulează participarea activă a elevilor și contribuie la dezvoltarea competențelor cognitive (Oprea, 2007).

2. MODELE TEORETICE ALE COMUNICĂRII

1. Modelul liniar

Modelul liniar al comunicării descrie procesul comunicativ ca o succesiune de etape, în care mesajul este transmis de la emițător la receptor, fără a include un feedback imediat. În context educațional, acest model este frecvent utilizat în predarea tradițională, centrată pe profesor (Cerghit, 2008).

Deși acest model asigură claritatea și organizarea informației, el limitează interactivitatea și implicarea elevilor, ceea ce poate afecta eficiența învățării.

2. Modelul interactiv

Modelul interactiv introduce feedback-ul și transformă comunicarea într-un proces bidirecțional. În mediul educațional, acesta se regăsește în dialogul profesor-elev, în activitățile de tip întrebări-răspunsuri și în discuțiile de grup (Stan, 2013).

Feedback-ul permite verificarea nivelului de înțelegere și adaptarea mesajului în funcție de nevoile elevilor.

Acest model introduce feedback-ul considerând comunicarea un proces bidirecțional, în care emițătorul și receptorul își schimbă rolurile.

3. Modelul tranzacțional

Modelul tranzacțional consideră comunicarea un proces simultan și dinamic, în care participanții sunt în același timp emițători și receptori. Acest model evidențiază importanța contextului și a relațiilor interpersonale în comunicare (Sălăvăstru, 2004).

În educație, acest model susține colaborarea, interacțiunea și co-construirea cunoașterii.

Spre deosebire de modelele liniare, acesta subliniază faptul că mesajele sunt influențate de context (social, cultural, relațional) și de experiențele fiecărei persoane. Feedback-ul este permanent, iar sensul mesajului se construiește împreună, în timp real.

4. Analiza critică

Analiza comparativă a modelelor evidențiază trecerea de la o comunicare centrată pe transmiterea informației la una centrată pe interacțiune și colaborare. Comunicarea didactică eficientă presupune integrarea acestor modele în funcție de context (Iucu, 2006).

Analiza critică a comunicării se concentrează pe înțelegerea modului în care mesajele sunt influențate de factori precum puterea, ideologia și contextul social. Aceasta nu analizează doar ce se spune, ci și cine vorbește, cui i se adresează mesajul și ce interese sau valori sunt promovate. Scopul este de a identifica eventuale manipulări, stereotipuri sau inegalități și de a încuraja o interpretare conștientă și responsabilă a comunicării.

3. FORMELE COMUNICĂRII ÎN EDUCAȚIE

1. Comunicarea verbală

Reprezintă principalul instrument de transmitere a cunoștințelor și presupune utilizarea limbajului oral și scris. Claritatea și coerența exprimării sunt esențiale pentru înțelegerea mesajului (Neacșu, 2018).

Utilizarea unui limbaj adecvat vârstei și nivelului de pregătire al elevilor facilitează înțelegerea informațiilor și dezvoltarea competențelor cognitive.

Comunicarea verbală este cea mai evidentă formă și se referă la utilizarea limbajului, fie în formă orală, fie scrisă. Prin intermediul cuvintelor, oamenii pot exprima idei, opinii, argumente sau informații complexe. Această formă de comunicare are avantajul clarității și al structurii, deoarece se bazează pe reguli gramaticale și pe un vocabular comun. Totuși, de una singură, comunicarea verbală nu este întotdeauna suficientă pentru a transmite întreaga semnificație a unui mesaj, deoarece nu reflectă întotdeauna starea emoțională reală a vorbitorului.

2. Comunicarea nonverbală

Comunicarea nonverbală cuprinde totalitatea mesajelor transmise fără utilizarea cuvintelor. Expresiile faciale, gesturile, postura corpului, contactul vizual sau distanța dintre interlocutori contribuie semnificativ la modul în care este perceput un mesaj. De multe ori, comunicarea nonverbală are un impact mai puternic decât cea verbală, deoarece transmite emoții autentice și reacții spontane. Astfel, chiar dacă o persoană afirmă ceva prin cuvinte, limbajul corpului poate confirma sau, dimpotrivă, poate contrazice mesajul respectiv.

Comunicarea nonverbală include gesturi, mimică și postură, având un rol important în transmiterea emoțiilor și atitudinilor. Aceasta poate consolida sau contrazice mesajul verbal (Joița, 2010).

3. Comunicarea paraverbală

Se referă la tonul, ritmul și intonația vocii, influențând semnificația mesajului și nivelul de atenție al elevilor (Stan, 2013).

Comunicarea paraverbală joacă un rol esențial în nuanțarea mesajului. Aceasta se referă la modul în care sunt rostite cuvintele, incluzând tonul vocii, volumul, ritmul, intonația și pauzele. De exemplu, aceeași propoziție poate avea sensuri diferite în funcție de tonalitatea folosită, putând exprima sinceritate, ironie sau chiar nemulțumire. Comunicarea paraverbală este cea care oferă „culoare” discursului și contribuie la transmiterea atitudinilor și emoțiilor.

4. Rolul integrării formelor de comunicare

Importanța reală a acestor forme de comunicare devine evidentă atunci când sunt analizate împreună. Integrarea comunicării verbale, nonverbale și paraverbale este esențială pentru transmiterea corectă a mesajului. Atunci când există coerență între ceea ce se spune, cum se spune și ceea ce exprimă corpul, mesajul devine clar, credibil și convingător. În schimb, lipsa de concordanță între aceste forme poate genera confuzie și poate afecta încrederea interlocutorului. De exemplu, dacă cineva spune că este mulțumit, dar are o expresie facială tensionată și un ton rece, mesajul devine ambiguu și greu de interpretat.

Prin urmare, comunicarea eficientă nu depinde doar de alegerea cuvintelor potrivite, ci și de modul în care acestea sunt susținute prin limbajul corpului și prin elementele vocale. O bună integrare a acestor forme contribuie la dezvoltarea relațiilor interpersonale, la evitarea conflictelor și la crearea unui climat de încredere. În concluzie, comunicarea verbală, nonverbală și paraverbală nu trebuie privite separat, ci ca părți ale unui întreg care, doar prin armonie, pot asigura transmiterea completă și autentică a mesajelor între oameni.

Eficiența comunicării depinde de utilizarea integrată a acestor forme, care contribuie la crearea unui mesaj coerent și ușor de înțeles (Oprea, 2007).

Bibliografie:

- 1.Cerghit, I. (2008). *Sisteme de instruire alternative*. București: Didactică și Pedagogică
- 2.Iucu, R. (2006). *Managementul clasei de elevi*. Iași: Polirom
- 3.Joița, E. (2010). **Pedagogie și elemente de psihologie educațională**. Craiova: Universitaria
- 4.Neacșu, I. (2018). *Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și gradul didactic II*. București

- 5.Stan, C. (2013). *Comunicarea didactică*. Cluj-Napoca: Eikon
6. Oprea, C. (2007). *Strategii didactice interactive*. București: Didactică și Pedagogică
7. Sălăvăstru, D. (2004). *Psihologia educației*. Iași: Polirom
8. Ezechil, L. (2011). *Comunicare educațională*. București: Didactică și Pedagogică
9. Păun, E. (1999). *Școala – abordare sociopedagogică*. Iași: Polirom

MAGIA LECTURII ÎN PRIMII ANI DE ȘCOALĂ

Prof. învă. primar Gligor Dana, Școala Gimnazială Cîmpeni

Lectura contribuie la dezvoltarea gândirii și procesării emoționale și oferă copiilor sprijin pentru evoluția intelectuală și posibilitatea de integrare în viața socială. Cartea este și continuă să fie unul dintre cele mai comune mijloace de autoeducare. Pe lângă satisfacția obținută, lectura cărții oferă cititorului o oportunitate unică de reflecție și meditație. Îndeamnă la introspecție, adoptând valori educaționale formative care imprimă întregul comportament al cititorului. Acesta este motivul pentru care lectura este considerată unul dintre cele mai valoroase instrumente ale activității intelectuale.

„Lectura copiilor trebuie atent supravegheată din punct de vedere al accesibilității textelor pentru diferite categorii de vârstă. De acest principiu trebuie să țină seama educatoarea, care, printr-o selecție adecvată și motivată, trebuie să conducă spiritul de cercetare și curiozitatea copilului spre texte cu caracter informativ, formativ, spre valorificarea virtuților estetice ale limbajului, spre expresivitate.”

Cultivarea și formarea gustului pentru citit este unul dintre scopurile fundamentale ale limbii și literaturii române. Înțelegerea literaturii înseamnă a avea capacitatea de a raporta impresiile, sentimentele autorului la propriile experiențe de viață, la sentimentele și emoțiile care apar din lectura cărții. Succesul lecturii personale a unui copil depinde, printre altele, de capacitatea acestuia de a înțelege ceea ce este citit prin propriile eforturi.

Cititul nu este doar o modalitate de a petrece timp de calitate cu copilul tău, este la fel de important pentru dezvoltarea lui ca și jocul. Povestirea este una dintre cele mai populare activități introductive din grădinițe, răspunde nevoilor intelectuale și emoționale ale copiilor, le stimulează imaginația și creează un cadru optim de socializare.

În ceea ce privește lectura copiilor, este foarte bogată, reunind unele dintre cele mai frumoase versuri și povești ale clasicilor, aceștia pot asculta și se pot bucura de atmosfera de transmitere a poveștii. De aceea, aceste texte sunt bune de citit, ascultat și le oferă profesorilor libertatea de a organiza anumite jocuri: „Ce îți amintești din...?”, „Ce personaj vrei să fii și de ce?”.

Copiii au o imaginație foarte dezvoltată și bogată, iar mințile lor sunt dornice de a afla informații noi. Aceștia, prin imaginația bogată pe care au dobândit-o, se pot juca cu imagini, cuvinte și pot inventa anumite lucruri. Pentru că toți copiii de vârstă preșcolară sunt curioși și dornici de a învăța și afla lucruri interesante și de a asculta tot felul de povești, poezii, basme, ghicitori, adulții din viața lor trebuie să încerce pe cât posibil să le satisfacă această plăcere și această dorință pe care ei o au. Atât părinții, cât și educatorii, trebuie să încurajeze copilul să pună întrebări și să nu renunțe la această curiozitate. De aceea, lectura vine atât în ajutorul părinților, cât și a copiilor. Poveștile citite de părinți copiilor, îi îndeamnă pe aceștia să pună întrebări despre anumite aspecte din povestire, despre personaje și anumite situații întâlnite acolo care sunt foarte des întâlnite și în viața reală. Astfel, citind copiilor și îndemnându-i pe aceștia să adreseze întrebări și să răspundă la întrebări, aceștia vor deveni bucuroși, se vor simți bine, dar mai mult decât atât, își vor putea dezvolta limbajul și curajul de a putea exprima tot ce cred, gândesc și își doresc.

BIBLIOGRAFIE:

Andrei, M. (2006). *Introducere în literatura pentru copii*. București: Editura Eminescu.

Balint, M. (2008). *Metodica activităților de educare a limbajului în învățământul preșcolar*

INFLUENȚA INTELIGENȚEI ARTIFICIALE ASUPRA INTELIGENȚEI EMOȚIONALE A ELEVILOR DE LICEU

Prof. Oros Ligia Elena, Colegiul Național „Horea, Cloșca și Crișan” Alba Iulia

Ultimul deceniu a fost caracterizat de o dezvoltare fără precedent a tehnologiilor digitale, iar inteligența artificială a devenit una dintre cele mai importante inovații care influențează activitatea umană. Sistemele bazate pe AI sunt utilizate în medicină, industrie, economie, administrație publică și, din ce în ce mai mult, în educație. Platformele educaționale inteligente, aplicațiile conversaționale, sistemele de evaluare automată și tutorii virtuali modifică modul în care elevii învață și interacționează cu informația.

Pentru elevii de liceu, aceste tehnologii reprezintă atât oportunități, cât și provocări. Adolescența este o etapă esențială în dezvoltarea cognitivă, socială și emoțională, perioadă în care tinerii își construiesc identitatea, dezvoltă relații complexe și învață să gestioneze situații emoționale diverse. În acest context, utilizarea frecventă a instrumentelor bazate pe inteligență artificială poate influența nu doar performanța școlară, ci și dezvoltarea inteligenței emoționale.

Conceptul de inteligență emoțională a fost introdus în literatura de specialitate de Salovey și Mayer (1990), fiind ulterior popularizat de Daniel Goleman (1995). Potrivit acestuia, succesul unei persoane nu depinde exclusiv de coeficientul de inteligență, ci și de capacitatea de a înțelege și gestiona propriile emoții și relațiile cu ceilalți. Cercetările ulterioare au demonstrat că inteligența emoțională influențează performanța școlară, adaptarea socială, sănătatea mintală și succesul profesional.

În paralel, inteligența artificială este definită ca ansamblul tehnologiilor capabile să execute sarcini care necesită în mod obișnuit inteligență umană, precum învățarea, rezolvarea problemelor, recunoașterea imaginilor, procesarea limbajului natural sau luarea deciziilor. Apariția modelelor conversaționale și a platformelor educaționale inteligente a determinat o transformare profundă a procesului educațional, facilitând accesul rapid la informație și personalizarea învățării.

Totuși, această transformare ridică numeroase întrebări privind impactul asupra dezvoltării emoționale a adolescenților. Dacă o parte dintre cercetători susțin că AI poate sprijini dezvoltarea competențelor socio-emoționale prin feedback personalizat și prin simularea unor contexte educaționale variate, alții atrag atenția asupra riscului reducerii comunicării directe dintre elevi și profesori, al izolării sociale și al diminuării empatiei.

În prezent, utilizarea aplicațiilor bazate pe inteligență artificială este extrem de răspândită în rândul adolescenților. Elevii folosesc astfel de instrumente pentru rezolvarea temelor, redactarea proiectelor, traduceri, învățarea limbilor străine, organizarea timpului și pregătirea pentru examene. Deși aceste aplicații contribuie la eficientizarea procesului de învățare, ele pot modifica modul în care tinerii comunică, colaborează și își exprimă emoțiile. Problema cercetării constă în identificarea modului în care utilizarea frecventă a inteligenței artificiale influențează dezvoltarea inteligenței emoționale la elevii de liceu. Analiza acestei relații este importantă deoarece școala are responsabilitatea de a forma nu doar competențe cognitive, ci și competențe sociale și emoționale necesare integrării armonioase în societate.

Scopul articolului este de a analiza influența inteligenței artificiale asupra inteligenței emoționale a elevilor de liceu, prin identificarea principalelor beneficii, riscuri și recomandări pentru utilizarea responsabilă a acestor tehnologii în mediul educațional.

Obiectivele cercetării sunt:

- definirea conceptelor de inteligență artificială și inteligență emoțională;
- prezentarea particularităților dezvoltării emoționale în perioada adolescenței;
- identificarea avantajelor utilizării AI în educație;
- analizarea efectelor negative asupra competențelor emoționale;
- formularea unor recomandări pentru utilizarea echilibrată a inteligenței artificiale în liceu.

Articolul este structurat în două părți principale. Prima parte prezintă fundamentele teoretice privind inteligența artificială și inteligența emoțională. A doua parte analizează influența AI asupra dezvoltării emoționale a elevilor de liceu, pe baza studiilor recente.

I. Fundamente teoretice privind inteligența artificială și inteligența emoțională

Inteligența artificială (Artificial Intelligence – AI) reprezintă unul dintre cele mai importante domenii ale informaticii moderne, având ca obiectiv dezvoltarea unor sisteme capabile să execute sarcini care, în mod tradițional, necesită inteligență umană. Aceste sarcini includ învățarea, raționamentul, rezolvarea problemelor, luarea deciziilor, recunoașterea imaginilor și a vocii, precum și procesarea limbajului natural. Evoluția rapidă a AI a determinat transformări semnificative în numeroase domenii, inclusiv în educație, sănătate, economie și administrație publică.

Termenul „inteligență artificială” a fost introdus în anul 1956 de John McCarthy, în cadrul Conferinței de la Dartmouth, considerată momentul de început al acestui domeniu de cercetare. McCarthy definea AI ca știința și ingineria dezvoltării unor mașini inteligente, capabile să simuleze procese cognitive specifice omului. În ultimele decenii, dezvoltarea puterii de calcul, disponibilitatea unor volume mari de date și progresul algoritmilor de învățare automată (Machine Learning) au accelerat performanțele sistemelor AI. Astăzi, aplicațiile bazate pe inteligență artificială sunt utilizate zilnic în activități precum căutarea informațiilor pe internet, traducerea automată, recomandările personalizate, recunoașterea facială, asistenții virtuali și platformele educaționale inteligente.

Un domeniu important al AI îl reprezintă procesarea limbajului natural (Natural Language Processing – NLP), care permite calculatoarelor să înțeleagă și să genereze limbaj uman. Dezvoltarea modelelor conversaționale moderne facilitează comunicarea dintre utilizatori și sistemele informatice, contribuind la personalizarea procesului educațional și la accesul rapid la informație.

În educație, inteligența artificială este utilizată pentru adaptarea conținutului didactic la nivelul fiecărui elev, evaluarea automată a performanțelor școlare, identificarea dificultăților de

învățare și oferirea unui feedback personalizat. Aceste funcționalități contribuie la creșterea eficienței procesului instructiv-educativ și la dezvoltarea învățării centrate pe elev.

Totuși, literatura de specialitate evidențiază și o serie de provocări asociate utilizării AI în educație. Printre acestea se numără dependența excesivă de tehnologie, diminuarea gândirii critice, riscurile privind protecția datelor personale și reducerea interacțiunilor directe dintre profesori și elevi. Din acest motiv, numeroși autori susțin necesitatea utilizării responsabile și etice a inteligenței artificiale în mediul școlar.

Inteligența emoțională reprezintă capacitatea unei persoane de a identifica, înțelege, controla și exprima propriile emoții, precum și de a recunoaște și interpreta emoțiile celor din jur. Acest concept a devenit unul dintre cele mai studiate domenii ale psihologiei moderne, datorită impactului său asupra succesului personal, profesional și social.

Primele baze teoretice ale inteligenței emoționale au fost formulate de Peter Salovey și John Mayer (1990), care au definit-o drept abilitatea de a monitoriza propriile emoții și emoțiile celorlalți, de a le diferenția și de a utiliza aceste informații pentru orientarea gândirii și comportamentului.

Ulterior, Daniel Goleman (1995) a popularizat conceptul la nivel internațional, susținând că succesul unei persoane depinde într-o măsură importantă de competențele emoționale și sociale, nu doar de nivelul inteligenței cognitive (IQ). Potrivit lui Goleman, inteligența emoțională cuprinde cinci componente fundamentale:

- autocunoașterea;
- autocontrolul emoțional;
- motivația;
- empatia;
- competențele sociale.

Autocunoașterea presupune conștientizarea propriilor emoții și înțelegerea modului în care acestea influențează comportamentul. Persoanele cu un nivel ridicat al autocunoașterii își pot identifica mai ușor punctele forte și limitele personale.

Autocontrolul emoțional reprezintă capacitatea de a gestiona emoțiile intense, de a evita reacțiile impulsive și de a adapta comportamentul la diferite contexte sociale.

Motivația internă se referă la dorința individului de a atinge obiective personale și profesionale independent de recompensele externe.

Empatia este abilitatea de a înțelege emoțiile și perspectivele altor persoane, facilitând relațiile interpersonale armonioase și cooperarea.

Competențele sociale includ comunicarea eficientă, colaborarea, rezolvarea conflictelor și construirea relațiilor bazate pe respect și încredere.

Numeroase cercetări demonstrează că elevii cu un nivel ridicat al inteligenței emoționale obțin rezultate școlare mai bune, dezvoltă relații sociale sănătoase și manifestă o capacitate crescută de adaptare la situații stresante.

Adolescența reprezintă o etapă complexă a dezvoltării umane, caracterizată prin schimbări biologice, cognitive, emoționale și sociale. În această perioadă se formează identitatea personală, valorile morale și competențele necesare integrării în viața adultă.

Elevii de liceu se confruntă frecvent cu provocări emoționale generate de presiunea performanței școlare, relațiile cu colegii, influența rețelelor sociale și procesul de alegere a viitoarei cariere. Din acest motiv, dezvoltarea inteligenței emoționale devine o componentă esențială a educației moderne.

Literatura de specialitate arată că adolescenții cu o inteligență emoțională bine dezvoltată manifestă:

- un nivel mai redus al anxietății;
- capacitate mai bună de gestionare a stresului;

- relații sociale mai stabile;
- rezultate școlare superioare;
- risc redus de comportamente agresive sau antisociale.

În schimb, dezvoltarea insuficientă a competențelor emoționale poate conduce la dificultăți de adaptare, conflicte interpersonale, scăderea motivației pentru învățare și vulnerabilitate crescută față de problemele de sănătate mintală. În acest context, școala și familia au un rol determinant în dezvoltarea echilibrată a inteligenței emoționale. Profesorii contribuie prin crearea unui climat educațional bazat pe respect, colaborare și comunicare deschisă, iar părinții prin susținerea relațiilor afective și dezvoltarea autonomiei adolescenților.

Integrarea inteligenței artificiale în educație reprezintă una dintre cele mai importante transformări ale sistemului de învățământ contemporan. Platformele digitale bazate pe AI permit personalizarea procesului de învățare în funcție de ritmul și nevoile fiecărui elev.

Printre cele mai utilizate aplicații educaționale bazate pe AI se numără tutorii inteligenți, platformele adaptive de învățare, sistemele automate de evaluare, instrumentele de generare a conținutului educațional și aplicațiile conversaționale.

Principalele avantaje ale utilizării AI în educație sunt:

- acces rapid la informații;
- personalizarea învățării;
- feedback imediat;
- creșterea motivației elevilor;
- economisirea timpului profesorilor pentru activități administrative;
- identificarea timpurie a dificultăților de învățare.

Cu toate acestea, utilizarea excesivă a acestor tehnologii poate genera efecte negative. Dependenta de instrumentele AI poate reduce efortul intelectual, autonomia în rezolvarea problemelor și dezvoltarea gândirii critice. În plus, timpul îndelungat petrecut în fața ecranelor poate limita interacțiunile sociale directe, esențiale pentru dezvoltarea empatiei și a competențelor emoționale.

Specialiștii recomandă integrarea AI ca instrument complementar procesului educațional, nu ca substitut al profesorului. Relația profesor–elev rămâne fundamentală pentru formarea valorilor morale, dezvoltarea inteligenței emoționale și construirea unui climat educațional pozitiv.

II. Influența inteligenței artificiale asupra inteligenței emoționale a elevilor de liceu

În ultimii ani, inteligența artificială a devenit o componentă importantă a activităților educaționale desfășurate de elevii de liceu. Dezvoltarea platformelor digitale bazate pe AI, a aplicațiilor conversaționale și a instrumentelor de învățare adaptivă a modificat semnificativ modul în care adolescenții accesează informațiile, rezolvă sarcinile școlare și își organizează procesul de învățare.

Elevii utilizează frecvent aplicații bazate pe inteligență artificială pentru documentare, redactarea proiectelor, rezolvarea exercițiilor, traducerea textelor, pregătirea pentru examene și dezvoltarea competențelor digitale. Aceste instrumente oferă răspunsuri rapide, explicații detaliate și posibilitatea personalizării conținutului în funcție de nivelul de pregătire al utilizatorului.

Totodată, AI facilitează accesul la resurse educaționale diversificate și contribuie la dezvoltarea învățării autonome. Elevii pot studia în ritmul propriu, pot reveni asupra informațiilor dificile și pot primi feedback imediat privind progresul lor. Aceste caracteristici favorizează creșterea motivației și a responsabilității față de propriul proces de învățare.

Cu toate acestea, utilizarea frecventă a aplicațiilor bazate pe inteligență artificială determină modificări și în comportamentul social al adolescenților. O parte dintre activitățile desfășurate anterior prin colaborare directă cu profesorii sau colegii sunt înlocuite de interacțiunea cu sisteme digitale. Această schimbare poate influența dezvoltarea competențelor emoționale și sociale specifice perioadei adolescenței.

Deși inteligența artificială este asociată în principal cu dezvoltarea competențelor cognitive, numeroase studii evidențiază faptul că aceasta poate contribui și la dezvoltarea anumitor dimensiuni ale inteligenței emoționale.

Un prim avantaj constă în personalizarea procesului educațional. Platformele inteligente adaptează dificultatea exercițiilor și ritmul de învățare la nevoile fiecărui elev, reducând sentimentul de frustrare și crescând încrederea în propriile capacități. Elevii care primesc sprijin adaptat nivelului lor dezvoltă o motivație mai ridicată și manifestă o atitudine pozitivă față de învățare.

Un alt beneficiu îl reprezintă feedbackul imediat. Spre deosebire de metodele tradiționale, sistemele AI oferă explicații instantanee pentru greșelile realizate și recomandări pentru îmbunătățirea performanțelor. Acest proces contribuie la dezvoltarea autocontrolului, a autorefecției și a capacității de autoevaluare.

Inteligența artificială poate avea un rol important și în sprijinirea elevilor care manifestă anxietate școlară. Tutorii virtuali oferă un mediu lipsit de presiunea evaluării sociale, în care adolescenții pot adresa întrebări fără teama de a fi judecați de colegi sau profesori. Această caracteristică poate reduce stresul asociat procesului de învățare și poate stimula participarea activă.

În ultimii ani au fost dezvoltate aplicații AI destinate monitorizării stării emoționale și promovării sănătății mintale. Aceste aplicații utilizează chestionare, conversații ghidate și tehnici inspirate din psihologia cognitiv-comportamentală pentru identificarea emoțiilor și recomandarea unor strategii de reglare emoțională. Deși nu înlocuiesc intervenția specialiștilor, ele pot constitui instrumente complementare în prevenirea dificultăților emoționale.

Totodată, simulările bazate pe inteligență artificială permit exersarea unor situații sociale complexe, contribuind la dezvoltarea abilităților de comunicare, negociere și rezolvare a conflictelor. În mediile educaționale moderne, astfel de aplicații sunt utilizate pentru dezvoltarea competențelor socio-emoționale și a colaborării în echipă.

În paralel cu beneficiile oferite, utilizarea excesivă sau necontrolată a inteligenței artificiale poate avea consecințe negative asupra dezvoltării emoționale a elevilor de liceu.

Una dintre principalele preocupări este reducerea interacțiunilor sociale directe. Comunicarea față în față reprezintă contextul principal în care adolescenții învață să interpreteze expresiile faciale, tonul vocii, limbajul nonverbal și reacțiile emoționale ale celorlalți. Atunci când timpul petrecut în interacțiuni digitale îl depășește pe cel dedicat relațiilor directe, dezvoltarea empatiei poate fi afectată.

Dependența de tehnologie constituie un alt risc important. Elevii care utilizează permanent instrumente AI pentru rezolvarea sarcinilor școlare pot deveni mai puțin autonomi în procesul de învățare și pot manifesta dificultăți în gestionarea situațiilor care necesită creativitate, reflecție sau colaborare umană.

Un alt efect posibil este diminuarea toleranței la frustrare. Sistemele inteligente oferă răspunsuri rapide și soluții aproape imediate, ceea ce poate reduce disponibilitatea elevilor de a depune efort susținut pentru rezolvarea problemelor complexe. În viața reală, dezvoltarea emoțională presupune învățarea gestionării eșecului, a incertitudinii și a dificultăților, experiențe care nu pot fi înlocuite de tehnologie.

Literatura de specialitate atrage atenția și asupra riscului diminuării empatiei. Relațiile dezvoltate exclusiv în mediul digital pot limita experiențele emoționale autentice și oportunitățile de învățare socială. Adolescenții pot deveni mai puțin sensibili la emoțiile celorlalți și pot manifesta dificultăți în construirea relațiilor interpersonale.

Există, de asemenea, preocupări privind impactul asupra sănătății mintale. Utilizarea excesivă a tehnologiei este asociată cu tulburări ale somnului, reducerea activității fizice, izolare socială și creșterea nivelului de anxietate. Deși AI nu reprezintă cauza directă a acestor probleme, utilizarea neechilibrată poate amplifica factorii de risc existenți.

Profesorii și părinții au un rol esențial în formarea unui comportament responsabil privind utilizarea inteligenței artificiale. Tehnologia nu trebuie percepută ca un substitut al relației educaționale, ci ca un instrument complementar destinat îmbunătățirii procesului de învățare.

Profesorul rămâne principalul facilitator al dezvoltării cognitive și emoționale. Prin activități colaborative, dezbateri, proiecte de grup și exerciții de reflecție, acesta contribuie la dezvoltarea empatiei, comunicării și cooperării dintre elevi. În același timp, cadrele didactice trebuie să promoveze alfabetizarea digitală și utilizarea etică a aplicațiilor bazate pe AI.

Familia completează acest proces prin stabilirea unor reguli privind utilizarea tehnologiei, încurajarea dialogului și susținerea activităților desfășurate în afara mediului digital. Implicarea părinților în viața școlară și comunicarea constantă cu adolescenții contribuie la dezvoltarea echilibrată a competențelor emoționale.

Un aspect important îl reprezintă educația pentru utilizarea responsabilă a inteligenței artificiale. Elevii trebuie să înțeleagă atât avantajele, cât și limitele acestor tehnologii, să respecte principiile etice privind utilizarea informațiilor și să își dezvolte capacitatea de analiză critică a conținutului generat de AI.

Pe măsură ce inteligența artificială evoluează, aplicațiile sale în educație vor deveni din ce în ce mai complexe. Se estimează că sistemele inteligente vor putea identifica mai precis stilurile de învățare, nivelul de motivație și anumite indicii privind starea emoțională a elevilor, oferind recomandări personalizate pentru sprijinirea procesului educațional.

Totuși, succesul integrării AI în școală va depinde de menținerea unui echilibru între tehnologie și relațiile interumane. Dezvoltarea inteligenței emoționale presupune experiențe autentice de comunicare, colaborare și gestionare a emoțiilor, aspecte care nu pot fi înlocuite integral de sistemele informatice.

În viitor, cercetările vor trebui să analizeze mai aprofundat impactul utilizării pe termen lung a inteligenței artificiale asupra dezvoltării psihologice a adolescenților, precum și modalitățile prin care aceste tehnologii pot sprijini educația socio-emoțională fără a diminua rolul profesorului și al relațiilor interpersonale.

Bibliografie

- 1.Albrecht, K. (2006). *Social intelligence: The new science of success*. Jossey-Bass.
- 2.Brynjolfsson, E., & McAfee, A. (2014). *The second machine age: Work, progress, and prosperity in a time of brilliant technologies*. W. W. Norton.
- 3.Goleman, D. (1995). *Emotional intelligence*. Bantam Books.
- 4.Goleman, D. (2006). *Social intelligence: The new science of human relationships*. Bantam Books.
- 5.Hinton, G., Bengio, Y., & LeCun, Y. (2015). Deep learning. *Nature*, 521(7553), 436–444.
<https://doi.org/10.1038/nature14539>
- 6.Luckin, R., Holmes, W., Griffiths, M., & Forcier, L. B. (2016). *Intelligence unleashed: An argument for AI in education*. Pearson.
- 7.Mayer, J. D., Salovey, P., & Caruso, D. R. (2004). Emotional intelligence: Theory, findings, and implications. *Psychological Inquiry*, 15(3), 197–215. https://doi.org/10.1207/s15327965pli1503_02
- 8.OECD. (2019). *OECD future of education and skills 2030: Conceptual learning framework*.
- 9.OECD Publishing. <https://www.oecd.org>
- 10.OECD. (2021). *AI in education: Challenges and opportunities for sustainable development*. OECD Publishing. <https://www.oecd.org>
- 11.Popenici, S. A. D., & Kerr, S. (2017). Exploring the impact of artificial intelligence on teaching and learning in higher education. *Research and Practice in Technology Enhanced Learning*, 12(1), 22. <https://doi.org/10.1186/s41039-017-0062-8>
- 12.Russell, S., & Norvig, P. (2021). *Artificial intelligence: A modern approach* (4th ed.). Pearson.

- 13.Salovey, P., & Mayer, J. D. (1990). Emotional intelligence. *Imagination, Cognition and Personality*, 9(3), 185–211. <https://doi.org/10.2190/DUGG-P24E-52WK-6CDG>
- 14.Schwab, K. (2016). *The fourth industrial revolution*. World Economic Forum.
- 15.UNESCO. (2021). *AI and education: Guidance for policy-makers*. UNESCO Publishing. <https://unesdoc.unesco.org>
- 16.UNESCO. (2023). *Generative AI in education: Opportunities and risks*. UNESCO Publishing. <https://unesdoc.unesco.org>
- 17.UNICEF. (2022). *The impact of digital technologies on children's well-being*. UNICEF Innocenti.
- 18.Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Harvard University Press.
- 19.World Economic Forum. (2020). *Schools of the future: Defining new models of education*. <https://www.weforum.org>
- 20.Zawacki-Richter, O., Marín, V. I., Bond, M., & Gouverneur, F. (2019). Systematic review of research on artificial intelligence applications in higher education. *International Journal of Educational Technology in Higher Education*, 16(39). <https://doi.org/10.1186/s41239-019-0171-0>

MODALITĂȚI DE COMUNICARE CU PĂRINȚII LA CLASELE PRIMARE

Prof. învă. primar Moldovan Claudia,
Școala Gimnazială Roșia de Secaș/Școala Primară Tău

Modul în care școlile abordează comunicarea cu părinții este extrem de important, deoarece părinții sunt o verigă esențială în procesul de învățare. Și trebuie să recunoaștem că dialogul între școală și părinți este o provocare permanentă.

Totuși, nevoia de a comunica clar și succint este mai urgentă ca niciodată și se nasc adesea întrebări legate de activitatea școlară și evoluția elevului la învățătură.

Care este cel mai bun mod de comunicare? Încă nu a fost stabilit un protocol în acest sens, care să fie testat și garantat, dar se pot încerca diverse strategii, iar experiența comună se poate dovedi extrem de benefică.

Îmbunătățirea comunicării și colaborării cu părinții se bazează pe **transparență, ascultare activă și consecvență**. Aceasta se realizează prin utilizarea unor canale variate (grupuri online, platforme specializate) și organizarea de activități comune (atelier, ședințe interactive) pentru a crea o relație de încredere.

Sfaturi pentru a dezvolta o colaborare eficientă:

*Ascultare activă și empatie:

Încurajarea părinților să își exprime îngrijorările și asigurați-vă că le înțelegeți perspectiva înainte de a oferi soluții.

*Comunicare bidirecțională constantă:

Nu contactați părinții doar în situații de criză sau probleme disciplinare. Trimiteți actualizări periodice despre progresele copiilor și aspectele pozitive.

*Diversificarea canalelor de informare:

Utilizați o combinație de instrumente practice adaptate nevoilor părinților (de exemplu, cataloage electronice, aplicații de mesagerie, e-mailuri sau carnete de comunicare).

***Implicare activă în activități comune:**

Organizați ateliere practice, serbări, proiecte extracurriculare sau activități de voluntariat unde părinții să poată participa direct alături de copii.

***Transparență în procesul educativ:**

Explicați clar așteptările, metodele de evaluare și modul în care părinții pot sprijini procesul de învățare acasă.

Strategii de îmbunătățire a comunicării dintre învățător și părinte***Utilizarea canalelor obișnuite de comunicare***

Este important ca învățătorul să folosească toate instrumentele disponibile, pentru a se asigura că părinții care folosesc canale diferite nu vor fi omiși. Astfel, puteți utiliza e-mailul, SMS-ul, aplicația de WhatsApp, convorbirile telefonice.

Este important ca învățătorul să se asigure că își adapteze mesajele pentru a se potrivi cu formatul pe care sunt trimise – sunt preferabile mesajele scurte prin text, iar versiunile mai detaliate sunt de trimis prin e-mail.

Diversificarea metodele de comunicare

Se poate recurge la crearea unui grup special de Facebook pentru a continua comunicarea cu școala. Facebook este o rețea utilizată de majoritatea persoanelor, iar verificarea constantă a acesteia a devenit un reflex (chiar dacă rar recunoaștem asta). Utilizarea unui grup pe această rețea facilitează primirea notificărilor și menține persoanele conectate. De asemenea, creându-se un canal securizat se pot distribui rapid imagini din timpul activităților, videoclipuri, mesaje pe care părinții le vor aprecia.

Folosirea tonului potrivit

Modul în care comunicăm părinților diverse probleme apărute în acest moment este vital; aceștia sunt deja incredibil de neliniștiți de pandemia globală, iar acest lucru a fost exacerbă masiv în momentul în care școlile au fost închise și educația s-a mutat în mediul online.

Modul în care școlile abordează comunicarea către părinți în timpul închiderii școlilor din cauza coronavirusului este extrem de important, deoarece părinții sunt o verigă esențială în procesul de învățare. Și trebuie să recunoaștem că dialogul între școală și părinți este o provocare chiar și atunci când toate școlile sunt deschise și nu există o pandemie mondială de care să ne îngrijorăm.

Suport și confort

Orice comunicare ar trebui să aibă scopul de a oferi sprijin și confort. Comunicarea de la școală este o oportunitate de a informa părinții despre fiecare copil și de a expune că munca de acasă și noua lor școală virtuală sunt instrumente vitale care-i ajută să-și atingă propria bunăstare și care le asigură un confort emoțional.

Informările trimise de către școli și individual de către învățători trebuie să fie transmise pe un ton înțelegător și definit de compasiune.

Conștientizarea provocărilor familiei

Fiecare familie are propriul său set unic de provocări, iar structura fiecărui sistem familial este diferită. Mulți părinți sunt nevoiți să lucreze de acasă sau să identifice soluții de supraveghere a copilului, iar aceste provocări nu sunt ușor de gestionat. O soluție ar fi ca tot ceea ce se comunică părinților să se facă sub forma unor sugestii care să aibă o structură cât mai flexibilă și plină de respect.

Bibliografie:

1. Băran- Pescaru, A., „Parteneriat în educație”, Editura Aramis Print, București, 2004;
2. Popescu, M., „Implicarea comunității în procesul de educație”, Corint, București, 2000.

**SEBEȘ, GAZDA SPORTULUI, A CULTURII ȘI A PRIETENIEI
EUROPENE PRIN PROIECTUL ERASMUS+
„PASS – ATTACK, SHOOT, SCORE!”**

Prof. Popa Diane, Liceul cu Program Sportiv „Florin Fleșeriu” Sebeș

În perioada 14–19 iunie 2026, Liceul cu Program Sportiv „Florin Fleșeriu” Sebeș a găzduit cea de-a treia activitate de învățare, predare și formare (LTTA) din cadrul proiectului Erasmus+ „PASS – Attack, Shoot, Score!”, finanțat prin programul Erasmus+, Acțiunea KA210-SCH – Parteneriate la scară mică în domeniul educației școlare. Proiectul reunește instituții de învățământ din România, Bulgaria și Turcia, având ca scop promovarea sportului, a unui stil de viață sănătos și a dialogului intercultural între tineri.

Partenerii proiectului sunt:

Liceul Sportiv „Georgi Stoykov Rakovski”, Dobrich, Bulgaria – coordonator; Liceul cu Program Sportiv „Florin Fleșeriu” Sebeș, România, partener; Gençlerbirliği Spor Lisesi, Ankara, Turcia;

Profesionalna Gimnaziya po Veterinarna Medicina „Prof. Dr. Georgi Pavlov”, Dobrich, Bulgaria.

Pe parcursul celor șase zile, elevii și profesorii participanți au luat parte la activități sportive, culturale, educative și de socializare, menite să dezvolte spiritul de echipă, toleranța, respectul reciproc și competențele interculturale.

Mobilitatea a debutat duminică, 14 iunie, cu primirea delegațiilor din Bulgaria și Turcia, urmată de vizite la Ferma de Struți și la impresionanta rezervație naturală Râpa Roșie, una dintre cele mai spectaculoase formațiuni geologice din România.

Ziua de luni a fost dedicată promovării culturii românești. La Centrul Cultural „Lucian Blaga” Sebeș, elevii Liceului cu Program Sportiv „Florin Fleșeriu” au prezentat un program artistic care a inclus momente muzicale, dansuri populare românești și dans tradițional rrom. Participanții au avut, de asemenea, ocazia să se întâlnească cu vicepremarul Dorin Alb, care a reprezentat administrația locală Sebeș și au participat la meciuri amicale de handbal la Sala Sporturilor „Florin Fleșeriu” între echipele de handbal masculin a Liceului cu Program Sportiv „Florin Fleșeriu” Sebeș și echipa de handbal a Liceului Sportiv „Georgi Stoykov Rakovski”, Dobrich, Bulgaria. Echipa de la LPS „Florin Fleșeriu” Sebeș a fost coordonată de domnul antrenor Emilian Turcu și doamna antrenoare, Ada Moldovan, iar echipa din Bulgaria de domnii antrenori: Minchev Nikolay Kirilov și de domnul Kostadinov Nikolay.

Meciul amical de fotbal a avut loc la Baza Sportivă de fotbal, „Pielaru” din Sebeș între Gençlerbirliği din Ankara, Turcia și echipa de fotbal al Liceului cu Program Sportiv „Florin Fleșeriu” Sebeș. Elevii echipei din România au fost coordonați de domnul antrenor Doru Oancea, Popa Daniel, iar cei din Turcia de Onur Atik.

Măști, activitățile au continuat cu competiții sportive, cu activități lingvistice și educaționale legate de evenimente sportive, inclusiv prezentări despre sportivii celebri din fiecare țară, jocuri interactive Kahoot cu melodiile de inaugurare a Campionatelor mondiale de fotbal și

prezentarea unui dicționar ilustrat al sportului. Apoi, au urmat vizite la unele dintre cele mai importante obiective istorice și culturale ale județului Alba, precum Cetatea Alba Carolina, Muzeul Național al Unirii și Catedrala Reîntregirii Neamului.

Miercuri, Programul a continuat cu meciuri amicale de fotbal între Gençlerbirliği Spor Lisesi, Ankara, Turcia și CSM Unirea Alba Iulia, echipa U15. Meciurile amicale de handbal și fotbal feminin s-au desfășurat în continuare la Sala Sporturilor „Florin Fleșeriu” Sebeș între echipele Liceului cu Program Sportiv „Florin Fleșeriu” Sebeș și Liceul Sportiv „Georgi Stoykov Rakovski”, Dobrich, Bulgaria.

La finalul meciului amical dintre cele două echipe, tinerii jucători au asistat la un interviu cu o vedetă a sportului de la CSM Unirea Alba Iulia, în persoana lui Răzvan Fetița care a evidențiat care sunt calitățile unui fotbalist: seriozitate, talent, muncă și dedicare maximă. De asemenea, jucătorul a adăugat că „fotbalul local ar avea de câștigat dacă se vor aduce jucători din ȧșaloanele superioare în echipa locală pentru ca și aceasta să promoveze în liga a II-a”.

Seara s-a încheiat cu o cină festivă și un spectacol intercultural ce a reunit cantece și dansuri tradiționale românești, bulgărești și turcești.

Joi, oaspeții au descoperit frumusețea patrimoniului cultural transilvănean prin vizite la Sibiu: Palatul Brukenthal, Muzeul ASTRA, Podul Minciunilor, Catedrala Evanghelică și Turnul Sfatului.

Toate aceste activități au marcat încheierea unei săptămâni pline de experiențe educative și culturale.

„Prin organizarea acestei mobilități internaționale, Liceul cu Program Sportiv «Florin Fleșeriu» Sebeș își reconfirmă rolul activ în promovarea valorilor europene, a educației prin sport și a cooperării internaționale. Proiectul «PASS – Attack, Shoot, Score!» demonstrează că sportul reprezintă un limbaj universal capabil să reunească tinerii din diferite culturi și să contribuie la formarea unor cetățeni europeni responsabili, activi și deschiși către diversitate”, a precizat Diane Popa, coordonator proiecte Erasmus+ din cadrul Liceului cu Program Sportiv „Florin Fleșeriu” Sebeș.

GRĂDINA BOTANICĂ ȘCOLARĂ DIN BLAJ (II) -ISTORIC

Prof. Poptelecan Călin, Liceul Teologic Greco-Catolic Blaj

Despre via plantată aici aflăm din documentele vremii că deși a fost cultivată până în anul 1902, mai apoi constatându-se că nu aduce nici un folos deosebit a fost scoasă, în locul ei fiind făcute noi aranjamente de specii.

În „Anuarul școlii” din anul 1881/1882 sunt prezentate toate speciile cultivate în grădină; astfel întâlnim 8 specii de plante Criptogame, 4 specii de Gymnosperme, printre care și Ginkgo biloba sau arborele pagodelor (Fig.1) singurul gimnosperm cu frunze căzătoare, arbore dioic unic în lume, denumit popular și „patru bani” sau „caisa argintie”, introdus se pare în Europa prin anul 1730, specie care din fericire a supraviețuit și azi, alături de 24 de specii de plante Angiosperme, Monocotiledonate și 149 de specii de plante Angiosperme Dicotiledonate.

Fig.1 Frunze și fructe de Ginkgo

Seria dezvoltării acestor asociații fitocenologice continuă, astfel în anul 1897 lângă intrarea în grădină se plantează un *Pinus strobus*, iar la dreapta un *Pinus nigra*, urmând apoi un *Taxus baccata* precum și *Thuia pyramidalis*, iar mai apoi în partea de jos se plantează ploi piramidali.

Anul 1900 se caracterizează prin faptul că lângă aripa nouă a liceului s-a realizat o plantație de *Buxus sempervires* împreună cu numeroase plante tehnice. Recunoașterea plantelor se face cu ajutorul unor „table” prin etichete mici de zinc, atârinate de câte un țăruș în care se notează denumirea binară a plantei.

Un an mai târziu are loc o schimbare în administrarea acesteia, conducerea revenind lui Ambrosiu Chețianu, profesor de științe naturale și apoi director al liceului, canonic și vicar al Mitropoliei din Blaj. Acesta rămâne la conducerea grădinii până în anul 1911, timp în care grădina face progrese deosebite; este redus numărul de ornament în locul lor se plantează numeroase specii comune din jurul Blajului, alături de numeroase plante economice și pomi diferiți, utilizați ca material de studiu în școală. Contribuții la dezvoltarea acesteia prin donații sunt făcute din mai multe donații. Inspectorul de atunci, Ludovic Wolz de la grădina botanică a Universității din Cluj donează pentru această vreo 200 de semințe de specii de plante, Iuliu Bordosy din Sibiu, dăruiește vreo 6 pomișori, donați mai sunt și vreo 4 mesteceni, precum și exemplare de *Gladiolus* și măcriș cu 4 foi - *Oxalis esculenta*.

O schimbare importantă se realizează și prin înlocuirea țărșurilor cu tăblițe de identificare cu șindrile colorate pe care se scrie denumirea „latinească” și denumirea românească a plantei, iar în mod particular cele periculoase sunt simbolizate cu cap de mort, sigur, acest tip de identificare avea o semnificație cu totul aparte pentru vremea aceea și care azi nu există în identificarea speciilor.

Un pas deosebit se va face în vara anului 1911, când la conducerea acesteia vine cel care v-a pune bazele și Grădinii Botanice de nivel universitar și mondial de la Cluj-Napoca, anume profesorul Alexandru Borza. Azi aceasta Grădină Botanică universitară îi poartă cu mândrie numele. Venirea acestuia la cârma acesteia a însemnat o muncă grea și neobosită pe care a dus-o la bun sfârșit, el a pregătit și scris pe șindrile etichetele tuturor plantelor de grădină prezentându-le un astfel de veșmânt științific și didactic, așa cum aflăm din sursele de la acea vreme.

Munca lor este îndreptată spre reorganizarea cu deosebire a părții sistematice a grădinii, se grupează plantele în familii care sunt identificate cu tăblițe de lemn, iar pentru arbori și tufe se realizează identificarea cu tăblițe ovale din tablă de fier zincat. În acest mod în primăvara anului 1912 grădina numără în total 250 de specii de plante cultivate în straturi, 55 de specii de ornament, 61 de specii de plante economice și 16 specii de arbori.

Între anii 1912-1913 se realizează prima grupare geografică și ecologică „Pădurea noastră” care cuprinde toate specii lemnoase și ierboase ale pădurilor de stejar -carpen de pe Târnave. Colaborarea continua și este din ce în ce mai fructuoasă, se cultivă plante medicinale, textile și oleioase, aduse de la Cluj, de asemenea semințe de la Grădina botanică din Berlin, Budapesta sau Breslau, către unele dintre acestea trimițând mai ales semințe de plante de stepă, însăși vizita din anul 1916 a Profesorului Dr. F. Pax fiind una plină de respect și admirație vis-a vis de marea diversitate sistematică a acesteia.

În același an, 1916, Profesorul Borza introduce un alt grup bio-ecologic și anume vegetația acvatică a unui lac, peste care în mod similar celei din Cluj (Grădina Japoneză) cercetașii din clasa a-IV a construiesc un pod stabil, alături de care realizează două coline, una mai joasă, care v-a purta vegetația Câmpiei Ardelene, cu specii de *Salvia transilvanica*, *Centaurea ruthenica*, iar pe cea mai înaltă cu flora montană și subalpină a Munților Apuseni; *Telekia spinossa*, *Allium obliquum*, *Saponaria bellidifolia*. În acest prolific an 1916 introduce grupele geobotanice ale plantelor mediteraneene reprezentate de *Ficus carica*, *Nerium oleander*, *Agave americana*.

Bibliografie selectivă;

- 1.Raport despre Instituțiile de învățământ din Blaj, pentru anul școlar 1900/1901
- 2.Întâiul Congres național al Naturaliștilor din România, Cluj, 1930, ”Grădina botanică școlară”, conferința prof. Al. Borza
- 3.Grădina Botanică Școlară a Liceului român unit de băieți „Sfântul Vasile cel Mare” Blaj
- 4.Ciocârlan V., Flora ilustrată a României, ed. II, Ed. Ceres, București, 2000

EDUCAȚIA INCLUZIVĂ ÎN ERA DIGITALĂ – EXPERIENȚE ȘI BUNE PRACTICI DINTR-O MOBILITATE ERASMUS+ LA PERUGIA

Stan Loredana Alina, Grădinița P.P. Step by Step nr. 12, Alba Iulia
Bufnea Ana-Camelia, Grădinița P.P. Step by Step nr. 12, Alba Iulia

Într-o societate în continuă schimbare, în care digitalizarea, diversitatea și incluziunea devin repere esențiale ale educației, cadrele didactice au nevoie de oportunități de formare care să le permită să răspundă provocărilor actuale. O astfel de experiență a fost trăită în perioada **11–15 mai 2026**, când zece profesori din județul Alba au participat la cursul internațional **„Digital Inclusion: Gender Equality, Diversity & No Hate Online”**, desfășurat la Perugia, Italia, în cadrul **Proiectului de Acreditare Erasmus+, Domeniul Educație Școlară – 2024-1-RO01-KA121-SCH-000230390**, implementat de Inspectoratul Școlar Județean Alba.

Participanții au reprezentat unități de învățământ membre ale consorțiului **FUTURE**, coordonat de **Inspectoratul Școlar Județean Alba**, și au avut oportunitatea de a învăța alături de profesori din alte țări europene, într-un context bazat pe colaborare, schimb de experiență și dialog intercultural. Încă din prima zi, activitățile au încurajat reflecția asupra propriilor practici educaționale. Exercițiile de autocunoaștere și discuțiile privind stereotipurile de gen au evidențiat faptul că multe dintre convingerile și comportamentele noastre sunt influențate de modele sociale care pot limita dezvoltarea copiilor. Sesiunile dedicate educației media și alfabetizării informaționale au subliniat importanța dezvoltării gândirii critice într-o lume dominată de informație și de comunicarea digitală.

Un moment deosebit al mobilității l-a reprezentat vizita la **Grădinița Montessori „Santa Croce”** din Perugia. Participanții au descoperit un mediu educațional în care copilul este încurajat să învețe prin explorare, autonomie și responsabilitate. Materialele didactice, organizarea spațiului și relația dintre educator și copil au ilustrat principiile pedagogiei Montessori, iar prezentarea vieții și operei Mariei Montessori a oferit un plus de valoare acestei experiențe.

Dimensiunea europeană a educației a fost consolidată prin modulele dedicate promovării egalității de șanse și incluziunii. Activitățile din cadrul **„Gender Mainstreaming in Education”**, precum și cele dedicate conceptelor **„Diversity, Equity and Inclusion (DEI)”**, au demonstrat că școala are un rol esențial în combaterea discriminării, prevenirea violenței și construirea unui climat bazat pe respect și echitate. Studiile de caz, dezbaterile și activitățile colaborative au oferit profesorilor instrumente practice pentru integrarea acestor principii în activitatea didactică.

Experiența educațională a fost completată de vizita la **L'Istituto Tecnico Economico Tecnologico „Aldo Capitini”**, o instituție în care incluziunea reprezintă un principiu fundamental al organizării școlare. Vizitarea laboratoarelor și a spațiilor educaționale, precum și dialogul cu profesorii și elevii au evidențiat modul în care politicile educaționale pot deveni realitate prin implicare, colaborare și respect față de diversitate. Un moment emoționant a fost întâlnirea cu cele trei eleve de origine română care, alături de profesoara pentru incluziune, au prezentat școala și au facilitat comunicarea cu grupul din România.

Programul de formare a acordat o atenție deosebită și dezvoltării competențelor digitale ale profesorilor. În cadrul sesiunii **„Digital Tools for Teachers”**, participanții au explorat aplicații și platforme educaționale moderne și au completat instrumentul european **SELFIE for Teachers**, destinat autoevaluării competențelor digitale și planificării dezvoltării profesionale.

Ultima zi a fost dedicată relației dintre educație și inteligența artificială. Profesorii au analizat modalități prin care tehnologiile bazate pe AI pot sprijini învățarea personalizată și incluziunea, în special pentru elevii cu dificultăți de învățare. În cadrul proiectului **FOCUS**, au fost prezentate aplicații și strategii care facilitează învățarea limbilor străine pentru copiii cu cerințe educaționale diverse. Dezbaterile privind utilizarea responsabilă a inteligenței artificiale au evidențiat faptul că tehnologia poate deveni un aliat valoros al profesorului atunci când este utilizată etic și în beneficiul fiecărui elev.

Pe parcursul întregii mobilități, participanții au avut ocazia să compare sisteme educaționale, să împărtășească exemple de bună practică și să reflecteze asupra modului în care experiențele dobândite pot fi valorificate în propriile școli. Dincolo de acumularea de cunoștințe și competențe, mobilitatea a contribuit la consolidarea unei comunități profesionale deschise colaborării și inovării.

Experiența de la Perugia demonstrează că programul Erasmus+ reprezintă mult mai mult decât o oportunitate de formare internațională. El facilitează schimbul de idei, dezvoltarea profesională și construirea unei educații europene bazate pe incluziune, echitate, respect și responsabilitate. Într-o lume în care provocările sunt tot mai complexe, astfel de experiențe îi ajută pe profesori să devină agenți ai schimbării în propriile comunități școlare și să contribuie la formarea unor generații capabile să valorifice diversitatea, să utilizeze responsabil tehnologia și să construiască o societate mai echitabilă. Prin participarea la această mobilitate, cadrele didactice din județul Alba au demonstrat încă o dată că investiția în dezvoltarea profesională înseamnă, înainte de toate, investiție în viitorul elevilor și în calitatea educației.

Bibliografie:

1. Comisia Europeană. (2021). *Erasmus+ Programme Guide 2021–2027*. Luxembourg: Publications Office of the European Union.
2. Comisia Europeană. (2023). *SELFIE for Teachers. Supporting Teachers' Digital Competence*. Joint Research Centre, European Commission.
3. Inspectoratul Școlar Județean Alba. (2024). *Proiect de Acreditare Erasmus+, Domeniul Educație Școlară – 2024-I-RO01-KA121-SCH-000230390*. Document intern
4. Materialele de curs „**Digital Inclusion: Gender Equality, Diversity & No Hate Online**”, Perugia, Italia, 11–15 mai 2026

PROIECT DE ACTIVITATE EXTRACURRICULARĂ

Profesor Ștef Adriana, Colegiul Economic „Dionisie Pop Marțian” Alba Iulia

Titlul activității: „Onestitatea modelează frumos caractere”

Scopul activității: Dezvoltarea comportamentelor morale pozitive și promovarea valorii onestității în rândul elevilor

Argumentul care a determinat alegerea acestei teme: Onestitatea reprezintă una dintre cele mai importante valori morale care contribuie la formarea unui caracter frumos și echilibrat. Prin cultivarea sincerității, responsabilității și respectului față de ceilalți, elevii învață să construiască relații bazate pe încredere și să adopte comportamente etice. Activitatea urmărește conștientizarea importanței onestității și aplicarea ei în diferite situații.

Desfășurarea activității:

1. Brainstormingul și ciorchinele ca modalități de implementare a noțiunilor de personalitate, temperament, trăsături de caracter pozitive, având ca fundament onestitatea.
2. Temperamentul arată cum reacționează un elev la o situație dată, caracterul arată cum este elevul din punct de vedere moral. Exemplu: dacă un elev spune întotdeauna adevărul are un caracter pozitiv bazat pe onestitate și altruism.
3. Trăsături de caracter pozitive:
 - empatie - capacitatea de a reacționa „ca și când te-ai încălțat cu galoșii celuiilalt”
 - respect - este atitudinea de prețuire a unei persoane
 - generozitate - calitatea elevilor de a oferi cu bunăvoință ajutor
 - corectitudine - este calitatea de a fi cinstit
 - perseverență - să nu renunți la atingerea scopului chiar dacă uneori este mai greu de realizat
 - curaj - capacitatea de a înfrunta frica de alua o notă mic
 - onestitatea - este capacitatea de a spune adevărul chiar dacă te vei confrunta cu situații dificile, este trăsătura de caracter pozitivă care stă la baza unei personalități echilibrate.
4. Caracterul reprezintă latura morală a personalității și se construiește în timp prin educație și experiențe de viață. Exemplu doi elevi pot avea același temperament coleric adică au reacții rapide și intense, dar caractere diferite, unul poate fi responsabil și respectuos, iar celălalt lipsit de disciplină și respect.

- a. După expunerea metodelor de mai sus fiecare elev va scrie pe un post-it care este trasatura de caracter pe care a folosit-o într-o anumită situație cu care s-a confruntat, fie la clasă fie în timpul liber.
- b. După citirea lor, pe verso vor da un feedback activității și o vor defini printr-un cuvânt.
- c. J.A. Comenius, considerat părintele educației, considera că la naștere copilul este dotat cu „semințele științei, ale moralității și religiozității”. Acestea nu se desăvârșesc prin sine și de la sine, ele devin un bun al fiecăruia numai prin educație.
- d. Educația formală sau oficială este educația din școală, educația nonformală sau complementară este educația din cluburi, cercuri, centre de excelență și educația informală sau educația pe tot parcursul vieții.

Obiectivele activității: La sfârșitul orei fiecare elev va ști:

- să definească temperamentul, personalitatea, caracterul pozitiv și trăsăturile de caracter
 - să enumere câteva trăsături de caracter pe care cred ei că le au sau și le-au dezvoltat cu această ocazie
 - să enumere câteva trăsături de caracter ale profesorului
 - să știe și să folosească toate formele de educație
- Grup țintă : elevii clasei a IX-a D

Bibliografie: „Didactica magna” - J. A. Comenius

GÂNDIREA DIVERGENTĂ ÎN INDUSTRIA TEXTILĂ SUSTENABILĂ

Prof. Tulbure Elena Ancuța, Colegiul Tehnic „Apulum” Alba Iulia

Gândirea divergentă reprezintă capacitatea de a genera soluții multiple și reprezintă singurul instrument capabil să reconfigureze tiparele economiei clasice (producem - consumăm - aruncăm) și să le înlocuiască cu logica circulară.

În designul sustenabil, gândirea divergentă transformă toate limitările în avantaje astfel:

- Elevii antrenați divergent nu mai văd un deșeu textil, ci un material textil a cărui proprietăți fizice și mecanice sunt necesare în realizarea de noi produse cu valoare adăugată
- Un designer clasic se gândește doar cum să arate produsul în propria colecție. Gândirea divergentă îi forțează pe elevi să anticipeze sfârșitul ciclului de viață al produsului

O imagine statistică la nivel global privind managementul deșeurilor textile este prezentată în tabelul de mai jos:

STATISTICA	CAUZE
Sub 1% din hainele uzate sunt transformate în haine noi	Proiectarea exclusivă a produselor doar din punct de vedere estetic și nu circular
Aproximativ 73% din textilele globale ajung la gropile de gunoi sau sunt incinerate. Peste 80% din hainele din comerț folosesc diferite compoziții de materii prime în același produs	Tehnologiile actuale de reciclare pot procesa ușor materialele din materii prime ce fac parte din aceeași categorie. În momentul în care fibrele sunt categorii diferite, separarea lor chimică sau mecanică devine extrem de complexă.
O haină de tip <i>fast-fashion</i> este purtată, în medie, de doar 7-10 ori înainte de a fi aruncată. <i>Modelul fast fashion</i> Pentru modelele tradiționale, realizarea unei colecții durează între 6 și 9 luni. Modele de tip <i>Fast Fashion</i> au redus acest interval de timp la 10 - 15 zile. Astfel în loc de 4 sezoane (Primăvară, Vară, Toamnă, Iarnă), industria	Industria fast fashion reprezintă; - Supraproducție masivă (milioane de produse zilnic) - Urmărește modelul: produc — consum — arunc (se consumă repede, costă puțin) - Implementarea conceptelor de marketing “un produs vestimentar cumpărat luna

Fast Fashion operează cu 52 de micro-sezoane pe an. În fiecare săptămână, o nouă mini-colecție intră în magazine, generând artificial sentimentul că „îmi trebuie o altă vestimentație pentru acest sezon”.

trecută este deja complet demodat “

Exerciții specifice de gândire divergentă aplicate pe curriculum din domeniul de pregătire profesională Industrie textila și pielărie

Exercițiul : Puzzle-ul de 50 de centimetri (Aplicarea principiilor Design Zero Waste)

- **Material:** Fiecare elev primește un material textil cu dimensiunile 50 x 50 cm
- **Sarcina:** Să creeze un accesoriu funcțional utilizând 100% materialul primit.
- **Regula divergentă:** Este interzis să arunci chiar și un milimetru de material.

În fluxurile tehnologice clasice, deșeurile sunt privite ca o consecință inevitabilă a producției. În designul circular, deșeul este considerat o eroare de proiectare. Acest exercițiu exprima o schimbare în proiectarea unui produs astfel încât gândirea divergentă să fie activată prin faptul că resturile de material rezultate în urma croirii, care în mod normal ar fi fost aruncate, trebuie să primească un rol tehnic.

Exercițiul: Matricea inversă textilă

- **Material:** Un rucsac uzat
- **Sarcina:** Elevii trebuie să desfacă complet produsul în componentele sale de bază (accesorii, materialele textile componente, așezate pe categorii) și să cronometreze procesul.
- **Etapa de design:** În contextul obstacolelor întâmpinate (ca exemplu „nu am putut demonta fermoarul pentru că era și lipit și cusut”), elevii trebuie să redeseneze pe hârtie produsul, propunând modalități de prindere alternativă care să reducă timpul de dezasamblare la sub 10 minute

Cea mai mare problema în domeniul reciclării produselor textile actuale o reprezintă imposibilitatea de a separa materialele, accesoriile într-un interval de timp redus. Redesenarea produsului dar aplicând conceptul de monomaterialitate, ajută elevii să înțeleagă circularitatea prin experimentarea directă a sfârșitului ciclului de viață al unui produs.

Bibliografie:

1. Kirchherr J., Reike D., Piscicelli, L. (2017) *Conceptualizing the circular economy: An analysis of 114 definitions*. Resources, conservation and recycling, 127, 221-232.
2. Goldsworthy K., Earley R. (2018) *Circular Design Speeds: A strategy for product Life Cycles in a Circular Economy*. Fashion Practice, pg. 89-107
3. Bocken N. M. P., Bakker, C., Van der Grinten, B. (2016) *Product design and business model strategies for a circular economy*. Journal of Cleaner Production, 123, 308-320.
4. Paras M. K., Pal R. (2018) *Reuse and upcycling of waste textiles: Application of industrial symbiosis*. Textile Progress, 50(3), 119-173.
5. Koszewska M. (2018) *Circular Economy — Challenges for the textile and clothing industry*. Autex Research Journal, 18(4), 337-347

EVALUAREA PRIN COMPETENȚE LA CLASA I - DE LA TEORIA PEDAGOGICĂ LA INSTRUMENTE PRACTICE DE LUCRU

Prof. învă. primar Todea Simona, Școala Gimnazială Câmpeni

Rolul și valențele evaluării în învățământul primar

În contextul educațional actual, evaluarea nu mai reprezintă doar un act de control sau o modalitate de clasificare a elevilor, ci a devenit un instrument pedagogic fundamental pentru reglarea procesului de predare-învățare. La nivelul învățământului primar, și în special la clasa I, evaluarea capătă o pronunțată dimensiune formativă și stimulativă. Rolul ei principal este de a evidenția progresul fiecărui copil, de a identifica dificultățile de învățare în timp util și de a fundamenta intervențiile remediale sau de dezvoltare.

Trecerea de la evaluarea tradițională la cea modernă implică o centrare puternică pe competențe. Proiectarea unei probe de evaluare la disciplina *Matematică și explorarea mediului* presupune corelarea directă a obiectivelor operaționale cu descriptorii de performanță (nivelurile Minimal, Mediu și Maximal) și cu structura itemilor. Prin utilizarea descriptorilor integrați în calificativele Suficient, Bine și Foarte bine, cadrul didactic dobândește o perspectivă nuanțată asupra nivelului de formare a competențelor matematice și de explorare a mediului. Astfel, evaluarea devine o oglindă fidelă a capacității elevului de a utiliza numerele în calcule elementare, de a rezolva probleme și de a genera explicații simple pe baza observării mediului înconjurător.

Analiza și descrierea tipurilor de itemi utilizați în proba de evaluare

Pentru asigurarea unei validități ridicate a testului și pentru a menține interesul elevilor de clasa I, instrumentul de evaluare propus îmbină armonios cele trei categorii majore de itemi: obiectivi, semiobiectivi și subiectivi. Această diversitate structurală permite testarea unei game largi de procese cognitive, de la recunoaștere și corelare, până la aplicare și rezolvare de probleme matematice complexe.

a) *Itemii obiectivi* oferă o obiectivitate maximă în notare, având un grad ridicat de structurare. Răspunsurile elevilor sunt scurte și clar delimitate. Ei pot fi:

- ✓ *itemi de tip pereche (asociere)*, care sunt ideali pentru clasa I, deoarece **reduc** efortul de redactare scrisă, concentrându-se exclusiv pe capacitatea de asociere logică, recunoaștere și înțelegere a noțiunilor din sfera explorării mediului. Aplicabilitate în fișă: Itemul 1 implică corelarea elementelor grafice (imagini ale organelor interne: creier, stomac, rinichi, plămâni, inimă) cu textul scurt care descrie funcția specifică a fiecăruia.

- ✓ *itemi cu alegere duală* care evaluează rapid și eficient stăpânirea terminologiei matematice specifice adunării și scăderii (termeni, sumă, scăzut, diferență, modul de aflare a unui element). Este un format accesibil, adecvat particularităților de vârstă ale elevilor, care permite evaluarea capacității de discernământ cognitiv.

Aplicabilitate în fișă: Itemul 2 solicită elevilor să citească enunțurile propuse și să determine valoarea de adevăr prin încercuirea variantelor A (adevărat) sau F (fals).

b) *Itemii semiobiectivi* solicită elevului să formuleze un răspuns scurt sau să completeze o structură predefinită, oferind mai multă libertate în demonstrarea abilităților de calcul. *Itemii cu răspuns scurt sau de completare* verifică stăpânirea algoritmilor de calcul, atât în scris, cât și mintal, cu și fără trecere peste ordin. Spațiile de redactare specifice (rețelele de pătrățele) ghidează elevul în așezarea corectă a cifrelor (unități sub unități, zeci sub zeci), facilitând monitorizarea stăpânirii calculului scris. De asemenea, itemul de comparare (Itemul 6) introduce o dimensiune ludică prin intermediul suportului grafic (cățelușul), menținând motivația vizuală a copilului.

Aplicabilitate în fișă: Itemul 3 (efectuarea calculelor în coloană în centrul 0-100), Itemul 4 (aflarea unor numere pe baza limbajului matematic: „cu... mai mare”, „cu... mai mic”, „suma

vecinilor”), Itemul 5 (aflarea termenului necunoscut și efectuarea probei) și Itemul 6 (calcularea și compararea rezultatelor prin semnele $<$, $>$, $=$).

c) *Itemii subiectivi (cu răspuns deschis)* au un grad scăzut de structurare și pun accent pe abilitățile superioare de gândire, solicitând rezolvarea unei sarcini de lucru prin parcurgerea mai multor pași logici. Din această categorie fac parte itemii de tip rezolvare de probleme care reprezintă cel mai înalt nivel de complexitate al probei. Elevul clasei I trebuie să extragă datele dintr-un enunț textual, să identifice operațiile aritmetice corecte (adunare pentru total, scădere pentru rest) și să finalizeze calculul. Acest tip de item evidențiază capacitatea de transfer a cunoștințelor matematice în situații concrete de viață.

Aplicabilitate în fișă: Itemul 7 (problemă de logică matematică bazată pe relația dintre sumă și termeni) și Itemul 8 (problemă structurată în două subpuncte, a) și b), bazată pe un context cotidian familiar copiilor – animalele de la grădina zoologică).

În concluzie, o astfel de probă de evaluare depășește funcția tradițională de verificare a cunoștințelor și devine un instrument autentic de diagnoză și reglare a procesului instructiv-educativ. Analiza rezultatelor oferă profesorului informații relevante privind nivelul de dezvoltare a competențelor vizate, facilitând proiectarea unor intervenții didactice diferențiate și adaptate nevoilor fiecărui elev.

Clasa: I

Disciplina: *Matematică și explorarea mediului* (manual editura EDU)

Unitatea de învățare: *În lumea animalelor*

Competențe specifice vizate:

- ✓ Generarea unor explicații simple prin folosirea unor elemente de logică.
- ✓ Utilizarea numerelor în calcule elementare.

Competența/ Competențele specifice / derivate vizate:

1.1. Scrierea, citirea și formarea numerelor până la 100

1.2. Compararea numerelor în centrul 0-100

1.4. Efectuarea de adunări și scăderi, mental și în scris, în centrul 0-100, recurgând frecvent la numărare

3.1. Rezolvarea de probleme prin observarea unor regularități din mediul apropiat

Obiectivele operaționale:

O1: să coreleze organele interne ale corpului uman cu funcțiile specifice ale acestora;

O2: să identifice valoarea de adevăr a unor enunțuri referitoare la terminologia matematică specifică adunării și scăderii (termeni, sumă, descăzut, diferență).

O3: să efectueze operații de adunare și scădere în centrul 0-100, cu și fără trecere peste ordin, în scris și mental;

O4: să utilizeze limbajul matematic pentru a rezolva exerciții;

O5: să compare rezultatele unor operații matematice utilizând simbolurile $<$, $>$, $=$.

O6: să rezolve probleme cu una sau două operații, extrăgând datele relevante dintr-un context dat.

Descriptorii de performanță

ITEM	NIVELUL MINIMAL (SUFICIENT)	NIVELUL MEDIU (BINE)	NIVELUL MAXIMAL (FOARTE BINE)
Item 1	Identifică și explică imprecis și nediversificat funcțiile organelor (1-2 corelații corecte).	Identifică și explică majoritatea funcțiilor organelor interne (3-4 corelații corecte).	Identifică și explică, utilizând limbajul specific, toate funcțiile organelor interne, demonstrând o înțelegere completă a acestora.
Item 2	Identifică parțial (2-3 situații) terminologia matematică.	Identifică corect majoritatea termenilor matematici utilizați în enunțuri (4-5)	Identifică fără eroare toate elementele terminologice ale

		situații).	operațiilor.
Item 3	<i>Efectuează corect între 3 și 4 operații de calcul, cu sau fără sprijin/erori de scriere a cifrelor.</i>	<i>Efectuează corect între 5 și 7 operații de calcul, respectând în majoritate algoritmul de calcul.</i>	<i>Efectuează corect între 8 și 9 operații de calcul (toate sau aproape toate), demonstrând stăpânirea calculului scris.</i>
Item 4	<i>Determină corect rezultatul într-o singură situație dintre cele trei (a, b sau c).</i>	<i>Determină corect rezultatele în două dintre situațiile propuse (ex: subpunctele a și b).</i>	<i>Rezolvă corect și integral toate cele trei cerințe (a, b și c), identificând operațiile corespunzătoare termenilor folosiți.</i>
Item 5	<i>Află un singur termen necunoscut, fără a finaliza corect probele.</i>	<i>Află corect 2 termeni necunoscuți și efectuează probele aferente.</i>	<i>Află corect toți termenii necunoscuți și efectuează probele prin operația inversă.</i>
Item 6	<i>Compară rezultatele după un calcul imprecis sau utilizează greșit semnele.</i>	<i>Calculează corect și compară majoritatea perechilor de numere.</i>	<i>Calculează și compară corect toate situațiile, utilizând limbajul specific.</i>
Item 7	<i>Identifică relația dintre cei doi termeni și stabilește corect calculul necesar pentru aflarea celui de-al doilea termen ($37 - 15$), putând prezenta erori de calcul.</i>	<i>Identifică relația dintre termenii adunării și stabilește corect operația de scădere ($37 - 15$), putând prezenta erori de calcul.</i>	<i>Explică, utilizând limbajul specific, relația dintre componentele adunării și calculează corect suma (59).</i>
Item 8	<i>Identifică o singură etapă a problemei sau efectuează calculul greșit.</i>	<i>Rezolvă parțial problema (ex. doar punctul a) cu rezultat corect.</i>	<i>Rezolvă integral problema (punctele a și b), explicând pașii prin calcul.</i>

1. Unește organul cu funcția sa.

Creierul

Pompează (trimite) sângele în tot corpul.

Curăță sângele și scot toate lucrurile rele (deșeurile) din corp sub formă de urină.

Amestecă și începe să digere (să topească) mâncarea pe care o înghițim.

Ajută la respirație. Iau aerul curat (oxigen) din afară și scot aerul murdar (dioxid de carbon).

Ne ajută să gândim, să ne amintim, să simțim și să spunem corpului ce să facă (să mergem, să vorbim).

Stomacul

Plămânii

Inima

Rinichii

2. Citește enunțurile și încercuiește A (adevărat) sau F (fals).

- Rezultatul operației de adunare se numește **sumă**. A / F
- Numerele care se scad se numesc **termeni**. A / F
- În exercițiul $45 - 20 = 25$, numărul 45 se numește **descăzut**. A / F
- În exercițiul $36 + 14 = 50$, numerele 36 și 14 sunt **termeni ai adunării**. A / F
- Rezultatul operației de scădere se numește **diferență**. A / F

f) Într-o operație de scădere aflăm scăzătorul prin adunare. A / F

3. Calculează.

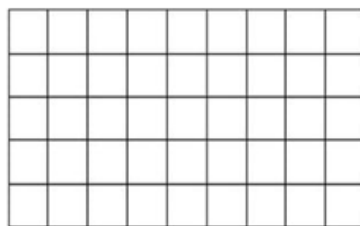
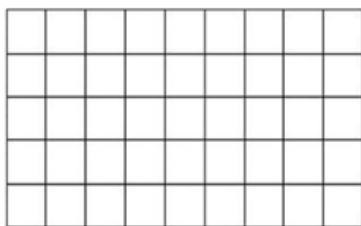
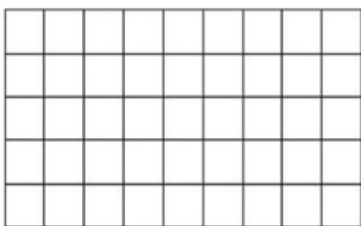
56+	72 -	45+	94 -	45+	82 -	87+	100 -	37+
<u>9</u>	<u>5</u>	<u>16</u>	<u>53</u>	<u>32</u>	<u>34</u>	<u>13</u>	<u>26</u>	<u>25</u>

4. Află:

a) Numărul cu 27 mai mare decât 37;

b) Numărul cu 23 mai mic decât 46;

c) Suma vecinilor numărului 36.

5. Află termenul necunoscut și fă proba.

$17 + a = 44$

$b - 16 = 54$

$75 - c = 57$

$a = \underline{\hspace{2cm}}$

$b = \underline{\hspace{2cm}}$

$c = \underline{\hspace{2cm}}$

$a = \underline{\hspace{2cm}}$

$b = \underline{\hspace{2cm}}$

$c = \underline{\hspace{2cm}}$

$P: \underline{\hspace{2cm}}$

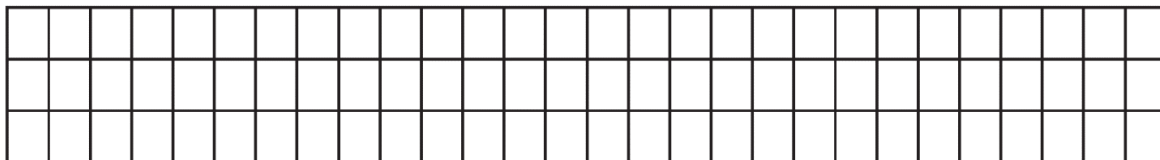
$P: \underline{\hspace{2cm}}$

$P: \underline{\hspace{2cm}}$

6. Calculează și compară rezultatele, folosind semnele $<$, $>$, $=$:

63 - 37		48 + 52	56 - 26		8 + 86
<u> </u>		<u> </u>	<u> </u>		<u> </u>
		25 + 9		48 + 14	
		<u> </u>		<u> </u>	

7. Un termen al unei adunări este 37, al doilea este cu 15 mai mic. Află suma lor.

8. La o grădină zoologică sunt 46 de iepuri și 28 de ponei.

a) Câte animale sunt în total în grădina zoologică?

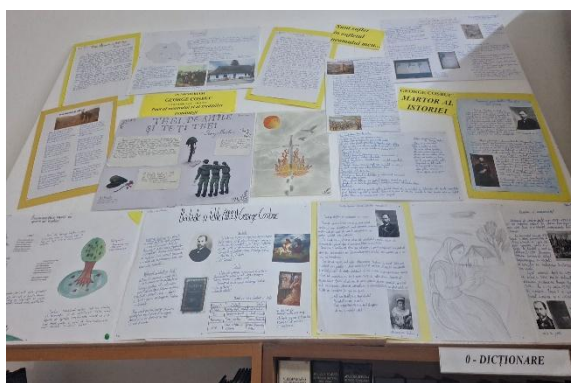
paginile unei cărți, ci să prindă viață prin activități care să îi apropie pe elevi de lectură și de patrimoniul cultural românesc.

Totul a început printre rafturile CDI-ului. Elevii au căutat volumele lui George Coșbuc, au răsfoit pagini încărcate de sensibilitate și au descoperit un univers poetic apropiat de lumea satului, de tradiții, de iubire și de valorile românești autentice. Pentru mulți dintre ei, întâlnirea cu poezia lui Coșbuc a fost mai mult decât o simplă activitate școlară — a fost o apropiere sinceră de frumusețea limbii române și de farmecul literaturii clasice.

Un CDI devenit spațiu de creație

Activitățile desfășurate în cadrul proiectului au implicat elevi din mai multe clase, îmbinând lectura cu documentarea și creația artistică. Cei mai mici au realizat semne de carte inspirate din imaginile și mesajele poeziilor lui Coșbuc, au ilustrat versuri și au participat la lecturi expresive, în timp ce elevii claselor a VII-a și a VIII-a au cercetat viața poetului și contextul istoric al epocii sale. În cadrul atelierelor de lucru au prins contur proiecte tematice despre satul tradițional, eroism, iubire și universul rural românesc, teme care se regăsesc frecvent în opera poetului. Elevii au lucrat în echipă, au discutat, au prezentat idei și au învățat să privească literatura dincolo de paginile manualului școlar.

Semne de carte

Proiecte

Un moment aparte al proiectului l-a reprezentat realizarea calendarului aniversar dedicat poetului George Coșbuc, ilustrat cu desene inspirate din poeziile studiate. Prin aceste activități, lectura s-a transformat într-o experiență creativă și personală, iar elevii au reușit să descopere că poezia poate fi înțeleasă și prin culoare, emoție și imaginație.

Calendar aniversar dedicat poetului George Coșbuc C:\Users\ROSE_50\Downloads\Calendar George Coșbuc 2026.pdf

Șezătoarea literară – întoarcerea la tradiție

Punctul culminant al proiectului a fost șezătoarea literară, desfășurată într-un decor tradițional, cu ștergare, ii, perne cusute, obiecte populare și bucate românești. Atmosfera a readus în prezent farmecul șezătorilor de altădată, unde cântecul, poezia și comunitatea se împleteau firesc.

Decorul tradițional pregătit pentru șezătoarea literară

Elevii au devenit, pentru câteva ore, personaje desprinse din universul lui George Coșbuc. Au recitat cu emoție versuri din poezii precum „La oglindă”, „Numai una”, „Rea de plată” și „Nunta Zamfirei”, au interpretat roluri și au recreat scene inspirate din viața satului românesc. Costumele populare, cântecele și momentele artistice au oferit autenticitate întregii activități și au transformat șezătoarea într-un adevărat spectacol cultural. Momentele de recitare au alternat cu glume, ghicitori și cântece populare, iar elevii au reușit să transmită publicului emoția și naturalețea poeziei coșbuciene. Sala s-a umplut de voie bună, de aplauze și de bucuria unei întâlniri autentice cu tradiția românească. Într-un cadru mai puțin formal decât cel al orelor obișnuite, elevii au avut ocazia să se exprime liber, să colaboreze și să descopere lectura ca experiență vie și apropiată de universul lor emoțional.

Momente artistice din cadrul șezătorii literare

Mai mult decât un proiect educativ

Dincolo de produsele realizate și de activitățile desfășurate, cel mai important rezultat al proiectului a fost apropierea elevilor de lectură și de patrimoniul cultural românesc. Poezia lui George Coșbuc nu a mai rămas doar în paginile unei cărți, ci a prins glas, emoție și viață prin implicarea elevilor.

Prin acest proiect, literatura a devenit experiență trăită, iar șezătoarea literară a demonstrat că tradiția, lectura și arta pot încă emoționa și uni generații. Elevii au descoperit nu doar opera unui mare poet român, ci și frumusețea unei lumi în care simplitatea, respectul pentru tradiție și bucuria de a fi împreună au rămas valori esențiale.

UTILIZAREA PLATFORMEI LIVRESQ LA DISCIPLINA RELIGIE, LECȚIE DIGITALĂ INTERACTIVĂ

Prof. Pascal Daniela Mariana, Școala Gimnazială „Singidava” Cugir

În procesul educațional, zona digitală devine esențial pentru a atrage interesul elevilor și a eficientiza învățarea. Utilizarea tehnologiei este o realitate pe care trebuie să o acceptăm nu numai în viața de zi cu zi, dar și în activitatea didactică, astfel este necesar să învățăm să o folosim cât mai bine. O resursă modernă este greu de conceput astăzi fără imagini și fără materiale audio-video. Elevii, în activitățile uzuale din online, (social media, gaming, audio-video) au parte de interacțiune, dinamism, fantezie, strategie, lucru în echipă, atingerea obiectivelor, astfel resursele didactice trebuie să se plieze felului în care funcționează creierul lor. Contrastul dintre interacțiunea digitală dinamică din afara școlii și toate acele texte care se utilizează în școală îi face pe aceștia să își mențină cu greu atenția pentru învățare.

Care sunt caracteristicile unei lecții interactive? Realizarea lecției interactive presupune o proiectare didactică detaliată, urmărindu-se ca informația să fie corectă, iar conținutul să fie adaptat. Informația este livrată în tranșe, alternată cu imagini, dublată de secvențe video sau animație, elevul învață prin descoperire. El îndeplinește sarcini care îl vor conduce la înțelegerea lecției. Designul este cald, colorat, armonios.

Interactivitatea este cât mai ridicată. Copilul trebuie să fie "obligat" să interacționeze cu lecția. El este capabil să se pună în situația de învățare, folosind aceasta strategie de învățare. Joaca cuprinde jocuri interactive, sarcini de lucru, bariere care trebuie depășite. Nu îl scoatem pe elev din lecție, trimițându-l să caute pe alte surse...are toate link-urile atașate lecției. Cuprinde: resurse video, audio, de tip galerie de imagini, (turul galeriei). Animația aduce un caracter dinamic elementelor statice. Este important să asigurăm o viteză și o densitate echilibrată animației. Chestionarul poate fi destinat învățării, evaluării, sau sondajului, folosind cerințe clare.

Lecția digitală interactivă- poate fi utilizată atât sincron cât și asincron.

O activitate de predare-învățare se desfășoară **sincron** dacă între profesori și elevi există o comunicare în timp real profesorul coordonează activitatea pas cu pas.

O activitate de învățare se desfășoară **asincron** dacă elevul o realizează conform indicațiilor prealabile ale profesorului, în absența unei comunicări în timp real cu acesta, din acest motiv activitățile asincrone pot fi doar de învățare .

Utilizarea platformei Livresq într-o lecție la disciplina Religie

Printre multitudinea instrumentelor digitale platforma LIVRESQ (editor de conținut interactiv) este valoroasă și utilă, deoarece permite crearea de lecții multimedia, bine structurate, atractive și ușor de folosit atât de profesori cât și de elevi. În continuare voi prezenta, modalitatea în care am integrat Livresq într-o lecție la disciplina Religie pentru ciclul primar, cu tema "Necesitatea de a spune mereu adevărul", clasa a III-a. Lecția a fost organizată pentru a le oferi elevilor o experiență educativă complexă, bazată pe explorare, interactivitate și învățare activă.

Structura lecției a fost realizată pe mai multe secțiuni tematice. În prima parte pentru captarea atenției folosim o poezie sau o poveste. Ne amintim de Pinocchio printr-o imagine. Vorbitoare care recită poezia: „Am un nas așa de mare”. Elevul e implicat, răspunde la întrebări, participă la activități (brainstormingul, problematizarea). Prin vizualizarea filmulețului „O minciună mare cât un elefant” elevii, descopereau importanța adevărului în viața lor. Această abordare le-a oferit un cadru vizual și contextual solid, necesar pentru captarea atenției și înțelegerea lecției. În a doua parte, am prezentat modelul Domnului Hristos care a mărturisit adevărul în fața judecătorului Pilat, folosind galeria de imagini și secvențe audio-video cu citirea Evangheliei. Elevii au avut ocazia să înțeleagă felul în care trebuie să spunem adevărul urmând porunca a noua din decalog, am folosit cântecelul cu cele 10 porunci. Acest conținut a fost însoțit de întrebări de reflecție și exerciții interactive, precum completarea spațiilor goale sau asocierea de imagini cu texte. La finalul lecției, am inserat un test de evaluare finală în Livresq, care au permis elevilor să-și verifice cunoștințele în mod activ. Sistemul a oferit feedback automat, iar rezultatele au fost discutate în clasă, lucru care a încurajat reflecția și corectarea greșelilor. Impactul lecției a fost unul pozitiv, elevii arătându-se încântați de formatul digital, au interacționat constant cu materialul, au colaborat și au arătat un interes sporit față de temă. Livresq a contribuit la transformarea lecției într-un parcurs captivant și personalizat în care elevii au putut studia în propriul ritm iar lecțiile atractive, interactive sunt adaptate nevoilor generației contemporane.

Bibliografie:

1. Cristian Alexa, Nelu Șova, Religie, cultul ortodox, clasa a III-a, Editura Akademos Art, București, 2021, pp. 16-17.

2. Filmuleț, disponibil la adresa:

https://www.youtube.com/results?search_query=o+minciuna+mare+cat+un+elefant

Cântecel <https://www.youtube.com/watch?v=GqYjozNd9M8&t=61s>

3. Lecția interactivă, disponibilă la adresa:

https://view.livresq.com/view/613148806994de000914513d/#descrierea_lec%C8%9Biei

LECTURA CA PUNTE ÎNTRE GENERAȚII ȘI ISTORIA LICEULUI

Prof. Grosu Monica, Colegiul Național „Lucian Blaga” Sebeș

„Cartea este o viață care nu se sfârșește niciodată.”

Lucian Blaga

Proiectul educațional „Lectura ca punte între generații și istoria liceului” a fost organizat cu ocazia Zilei Internaționale a Cititului Împreună și a avut ca scop principal promovarea lecturii ca instrument esențial în formarea elevilor, precum și consolidarea legăturii acestora cu valorile și tradițiile instituției de învățământ.

Activitatea s-a desfășurat sub forma unei întâlniri interactive, reunind elevi, cadre didactice și invitatul special, profesorul Nicolae Afrapt, fost cadru didactic al acestui prestigios colegiu. În cadrul acesteia, elevii au avut ocazia să afle informații relevante despre istoria liceului, prezentate într-o manieră accesibilă și captivantă. De asemenea, s-a evidențiat importanța documentării și a lecturii în procesul de conservare a patrimoniului cultural. Dialogul deschis dintre elevi și invitat a stimulat participarea activă, încurajând exprimarea opiniilor și formularea de întrebări. Activitatea a

fost completată de momente de lectură și reflecție, menite să dezvolte interesul pentru carte și să cultive plăcerea cititului.

Argumentele care au stat la baza acestui proiect au avut în vedere faptul că lectura reprezintă un pilon fundamental al formării intelectuale, culturale și morale a elevilor, dezvoltând gândirea critică, apoi creativitatea și capacitatea de comunicare. Într-o societate dominată de tehnologie și de acces rapid la informație, interesul pentru lectura tradițională este în scădere, ceea ce face necesară organizarea unor activități educaționale care să readucă în prim-plan cartea și actul cititului.

Obiectivele principale ale proiectului au vizat: promovarea lecturii ca activitate educativă și recreativă, dezvoltarea competențelor de comunicare și exprimare, familiarizarea elevilor cu istoria liceului, valorificarea patrimoniului cultural și educațional, consolidarea relației dintre elevi, profesori și bibliotecă, lectură și reflecții asupra textelor prezentate.

Prin urmare, Proiectul educațional dedicat Zilei Internaționale a Cititului Împreună, desfășurat la Colegiul Național „Lucian Blaga” Sebeș, în data de 6 februarie 2026, și-a propus să stimuleze interesul elevilor pentru lectură și să promoveze valorile culturale autentice. Activitatea a fost concepută nu doar ca un exercițiu de lectură, ci și ca o experiență de cunoaștere a identității instituționale, prin valorificarea trecutului liceului. Participarea domnului profesor Nicolae Afrapt, membru al Uniunii Scriitorilor din România și autor al monografiilor liceului, a oferit elevilor oportunitatea de a interacționa direct cu o personalitate culturală locală. Astfel, lectura a fost corelată cu cercetarea istorică și cu păstrarea memoriei culturale, contribuind la dezvoltarea unei perspective mai profunde asupra rolului educației. Prin această inițiativă, biblioteca școlară devine un spațiu activ de învățare, dialog și reflecție, iar elevii sunt încurajați să descopere lectura ca sursă de cunoaștere și dezvoltare personală.

Proiectul educațional dedicat Zilei Internaționale a Cititului Împreună a evidențiat importanța lecturii ca instrument esențial în procesul educațional și ca mijloc de dezvoltare personală. Activitatea a demonstrat că lectura poate deveni o experiență atractivă atunci când este integrată într-un context interactiv și relevant pentru elevi. În același timp, proiectul a subliniat rolul cunoașterii trecutului instituțional în formarea identității culturale a elevilor. Întâlnirea cu o personalitate culturală locală a contribuit la consolidarea legăturii dintre generații și la valorizarea tradițiilor școlii.

Prin implicarea bibliotecii și a cadrelor didactice, activitatea a creat un cadru educațional modern, bazat pe dialog, participare și respect pentru valorile culturale. Astfel, lectura se afirmă nu doar ca un act educativ, ci și ca o punte între trecut, prezent și viitor.

Bibliografie:

Nicolae Afrapt, *Lumini și umbre asupra Liceului din Sebeș 1945-1975*, Editura Argonaut, Cluj-Napoca, 2019, 177 p.

Coord. Ionuț Costea, *Sebeș - istorie și tradiții locale*, Editura Emma Books, Sebeș, 2014.

METODE INTERACTIVE ÎN PREDAREA ISTORIEI: PICTORY ȘI EDPuzzle

Prof. Crișan Monica, Colegiul Național „Lucian Blaga” Sebeș

Predarea istoriei în secolul XXI presupune adaptarea metodelor didactice la nevoile și stilurile de învățare ale elevilor digitali. Integrarea tehnologiei în procesul educațional contribuie la creșterea motivației, a participării active și a înțelegerii fenomenelor istorice. Două instrumente digitale utile în acest sens sunt Pictory și Edpuzzle, care permit profesorilor să creeze materiale vizuale și activități interactive adaptate conținutului istoric.

Istoria este o disciplină care presupune înțelegerea relațiilor dintre evenimente, personaje și procese istorice. Elevii întâmpină uneori dificultăți în memorarea informațiilor sau în înțelegerea contextului istoric doar prin metode tradiționale. Utilizarea resurselor multimedia facilitează învățarea prin imagini, sunet și interactivitate, transformând lecția într-o experiență mai atractivă și mai accesibilă. Platformele digitale permit:

- prezentarea vizuală a evenimentelor istorice;
- dezvoltarea gândirii critice;
- implicarea activă a elevilor;
- evaluarea rapidă și eficientă;
- personalizarea procesului de învățare.

1. Utilizarea Pictory în predarea istoriei

Pictory este o platformă bazată pe inteligență artificială care transformă texte, prezentări sau articole în videoclipuri educaționale. Profesorii de istorie pot utiliza aplicația pentru a crea materiale video atractive despre evenimente istorice, personalități sau perioade importante.

Avantaje utilizării Pictory

1. Crearea rapidă a materialelor video

Profesorul poate transforma un text despre Revoluția Franceză, Primul Război Mondial sau Unirea Principatelor într-un videoclip ilustrat cu imagini, hărți și muzică adecvată.

2. Dezvoltarea învățării vizuale

Elevii înțeleg mai ușor evenimentele istorice atunci când acestea sunt prezentate prin imagini și secvențe video.

3. Economisirea timpului

Platforma generează automat materiale multimedia, reducând timpul necesar editării video.

4. Adaptarea la diferite stiluri de învățare

Elevii auditivi și vizuali beneficiază de explicații combinate cu elemente grafice.

Exemple de activități cu Pictory

- realizarea unui videoclip despre domnia lui Alexandru Ioan Cuza;
- prezentarea cronologică a marilor descoperiri geografice;
- crearea unor rezumate video pentru recapitulare înaintea evaluării;
- realizarea unor proiecte digitale de către elevi.

Prin aceste activități, elevii își dezvoltă atât competențele digitale, cât și capacitatea de analiză și sinteză a informațiilor istorice.

2. Utilizarea Edpuzzle în predarea istoriei

Edpuzzle este o platformă educațională care permite profesorilor să transforme videoclipurile în lecții interactive prin inserarea de întrebări, comentarii și explicații audio.

Beneficiile utilizării Edpuzzle

1. Creșterea atenției și implicării elevilor

Videoclipul este întrerupt periodic de întrebări care verifică înțelegerea informațiilor.

2. Evaluare formativă imediată

Profesorul poate vedea răspunsurile elevilor și poate identifica rapid dificultățile de învățare.

3. Învățare în ritm propriu

Elevii pot relua secvențele video și pot parcurge lecția în funcție de propriul ritm.

4. Monitorizarea progresului

Platforma oferă statistici despre timpul petrecut și nivelul de înțelegere al fiecărui elev.

Exemple de activități cu Edpuzzle

- analizarea unui documentar despre Al Doilea Război Mondial;
- inserarea de întrebări într-un videoclip despre civilizația egipteană;
- verificarea cunoștințelor după vizionarea unei lecții video;

- realizarea unor teme interactive pentru acasă.

Prin utilizarea platformei, elevii sunt încurajați să urmărească activ conținutul și să reflecteze asupra informațiilor prezentate.

În concluzie, Pictory și Edpuzzle pot fi utilizate complementar. Profesorul poate crea mai întâi un videoclip educațional în Pictory, apoi îl poate importa în Edpuzzle pentru a adăuga întrebări interactive și activități de evaluare. Utilizarea aplicațiilor digitale în predarea istoriei contribuie la modernizarea procesului educațional și la creșterea interesului elevilor pentru studierea trecutului.

Așadar, prin integrarea acestor instrumente, profesorul poate crea un mediu de învățare dinamic, adaptat cerințelor educației moderne, dezvoltând atât competențele istorice, cât și cele digitale ale elevilor.

Bibliografie

Cerghit, Ioan, Metode de învățământ, Editura Polirom, Iași, 2006.

Cucoș, Constantin, Pedagogie, Editura Polirom, Iași, 2014.

Ionescu, Miron; Radu, Ioan, Didactica modernă, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2001.

Oprea, Crenguța-Lăcrămioara, Strategii didactice interactive, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2009.

Păun, Emil, Școala – abordare sociopedagogică, Editura Polirom, Iași, 1999.

TEORIA INTELIGENȚELOR MULTIPLE – EXEMPLU DE BUNĂ PRACTICĂ

Prof. But Georgeta, Colegiul Național „Lucian Blaga” - Sebeș

Una dintre cele mai importante teorii recente din domeniul psihopedagogic despre inteligență este legată de numele unui american, Howard Gardner, care publica în 1983 o lucrare ce a câpătat ulterior statutul de best-seller: *Frames of mind*. Aici, dar mai ales în volumele publicate ulterior (*Multiple Intelligences. From theory to practice*, 1993; *Intelligence Reframed*, 1999) Gardner formulează ideea conform căreia nu există un singur tip de inteligență, fiecare dintre noi fiind de fapt deținătorii unui **profil de inteligență**. Intelectul fiind multiplu, se compune, în viziunea autorului, dintr-un număr de **nouă tipuri de inteligență**.

Teoria lui Howard Gardner despre inteligențele multiple este considerată cea mai profundă pătrundere în domeniul educației, de la Piaget încolo. Este vorba despre un alt mod de a aborda elevii, ținând cont de diferențele dintre ei. Pe Howard Gardner, autorul acestei teorii, l-a intrigat faptul că unii copii, considerați inteligenți, nu au rezultate bune la școală. De multe ori, se ajunge la concluzia că unii elevi sunt deștepti, iar alții nu. În general, se apreciază că este deștept cel care are note bune sau un punctaj mai mare la testele de inteligență. Și totuși au fost persoane celebre care au reușit să se afirme în diverse domenii, chiar dacă se spune că au avut unele dificultăți la școală: Picasso, Einstein, Mozart, Shakespeare, Darwin, Freud etc.

HOWARD GARDNER este bine cunoscut în cercurile educaționale pentru **Teoria Inteligențelor Multiple (TIM)**. Profesor la Universitatea Harvard, psiholog care activează în domeniul psihologiei stadiale, a insistat asupra faptului că inteligența nu trebuie concepută ca un construct unidimensional, ci ca o serie de nouă inteligențe independente. Această perspectivă permite individului să „manifeste transformările și modificările

percepțiilor individuale și să recreeze aspecte ale propriilor experiențe” (Gardner, 1993, p.173). Gardner percepe inteligențele ca pe niște „potențialuri - probabil neurale – care vor fi sau nu vor fi activate în funcție de valorile unei anumite culturi, de oportunitățile disponibile în acea cultură și de deciziile personale luate de indivizi și/sau de familiile lor, de profesorii lor și de alții”.

Howard Gardner definea **inteligența drept abilitatea de a rezolva probleme sau de a crea produse, valorizate de către una sau mai multe culturi și pleda pentru o reformă de substanță a școlii, văzută ca „uniformă”, în sensul centrării reale pe individ, pe profilul propriu de inteligență, pe abilitățile și nevoile lui particulare.**

Practica pedagogică ne-a demonstrat că stilul de învățare al elevilor este distinct, fiind categoric influențat de dominanta intelectuală pe care acesta o posedă. Stilul de învățare reprezintă modalitatea preferată de receptare, prelucrare, stocare și reactualizare a informațiilor. Acesta are atât componente determinate genetic, cât și componente care se dezvoltă ca urmare a expunerii frecvente și preferențiale la o anumită categorie de stimuli. **Cadrele didactice pot urmări, pe baza unei observări sistematice a comportamentului elevilor, mai ales în momentul rezolvării diferitelor sarcini date, ce activități predilecte au, ce coduri de exprimare folosesc cu precădere și în consecință ce tip de inteligență/e posedă.** Cea mai simplă și mai răspândită modalitate de a identifica diferite stiluri de învățare se bazează pe simțuri. Denumit în mod curent **modelul VAK** (visual, auditory, kinesthetic learning styles), acest cadru descrie stilurile celor care învață ca vizual, auditiv sau kinestezic. Cei cu un stil de învățare vizual procesează cel mai eficient informații în formă vizuală; cei cu stil de învățare auditiv înțeleg cel mai bine ascultând și cei cu un stil kinestezic/tactil învață mai bine prin atingere și mișcare. Un studiu efectuat de Specific Diagnostic Studies a arătat că 29 % din toți elevii din școlile de învățământ primar și secundar au un stil de învățare vizual, 34% au un stil auditiv și 37% au un stil kinestezic/tactil.

Howard Gardner a definit primele 7 tipuri de inteligență în “*Frames of Mind*”, iar pe ultimele 2 le-a adăugat în 1999 în “*Intelligence reframed*”. Nu este exclus ca acestea să fie completate de altele, așa cum s-a mai întâmplat, ca urmare a cercetărilor întreprinse de Gardner și colaboratorii săi.

- 1) inteligența verbal-lingvistică:** abilități verbale bine dezvoltate și sensibilitate la sunete, ritmul și sensul cuvintelor.
- 2) inteligența logico-matematică:** abilitatea de a gândi conceptual și abstract, ca și capacitatea de a discerne modele logice sau numerice.
- 3) inteligența muzical-ritmică:** sensibilitate ridicată la sunete, abilitatea de a crea melodii și ritmuri, indicarea de modele ritmice etc.
- 4) inteligența spațio-vizuală:** capacitatea de a gândi în imagini și reprezentări, de a vizualiza cu acuratețe și abstract, orientare ușoară în spațiu
- 5) inteligența corporal-kinestezică:** abilitatea de a-și controla mișcările corpului și de îndemânare în manipularea obiectelor, atracție pentru tot ce presupune mișcare (joc de rol, dans etc.);
- 6) inteligența interpersonală:** capacitatea de a detecta și răspunde în mod adecvat la stările, motivațiile și dorințele celorlalți.
- 7) inteligența intrapersonală:** capacitatea de a fi conștient și conectat la sentimentele interioare, valori, convingeri și procese de gândire.
- 8) inteligența naturalistă:** abilitatea de a recunoaște și de a categoriza plante, animale și alte obiecte din natură.
- 9) inteligența existențială:** sensibilitate și capacitate de a aborda întrebări profunde despre existența umană, cum ar fi: *sensul vieții, de ce murim? și cum am ajuns pe planeta asta?*

Această teorie are un impact semnificativ în practica școlară din numeroase țări, recomandându-se proiectarea și implementarea unui curriculum care să stimuleze toate tipurile de inteligențe. În țări europene precum Franța, Germania, Olanda, întreg procesul educațional, indiferent de disciplină, este structurat și desfășurat prin reliefarea inteligențelor individuale ale elevului. Implementarea acestui model are deja o experiență îndelungată și în S.U.A unde școlile și-au amenajat laboratoare proprii dotate special pentru desfășurarea orelor conform modelului lui Gardner. Abordarea învățării centrate pe elev implică și ea remarcarea și exploatarea acestor inteligențe specifice fiecărui individ în parte. În acest fel, procesul instructiv-educativ devine centrat pe elev, elevul însuși devenind mai motivat și implicat

Rolul școlii, conform teoriei lui Gardner și implicațiilor sale educaționale, ar fi să identifice profilul de inteligență al elevilor și să-i încurajeze să-și dezvolte combinația unică pe care o dețin, conștientizând că „*Generațiile se succed, dar nu se aseamănă. A fi dintr-o generație nouă înseamnă așadar, nu a fi tânăr – mulți dintre tineri fiind bătrâni – ci a participa activ la elaborarea sensibilității epocii și la fixarea stilului ei; a fi dintr-o generație nouă înseamnă a fi contemporan cu tine însuși*” (Eugen Lovinescu)

Bibliografie:

Casa Corpului Didactic George Tofan Suceava, *Creativitate și inovație în învățământ*, Suceava, Editura George Tofan, 2009.

Ciolan, Lucian, *Învățarea integrată. Fundamente pentru un curriculum transdisciplinar*, Iași, Polirom, 2008.

Cucoș, Constantin, *Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice*, ediția a III-a, Iași, Polirom, 2009.

Ilie, Emanuela, *Didactica literaturii române. Fundamente teoretico-aplicative*, ediția a II-a revăzută și adăugită, Iași, Polirom, 2008.

Nicolescu, Basarab, *Transdisciplinaritatea*, Iași, Editura Polirom, 1999.

Potolea, Dan, Neacșu, Ioan, Iucu, Romiță, Pânișoară, Ovidiu Ion, *Pregătirea psihopedagogică. Manual pentru definitivat și gradul didactic II*, Iași, Polirom, 2008.

Zafiu, Rodica, *IO-ul*, în „România literară”, Nr. 30 / 3-9 august 2005)

CĂUTAREA SACRULUI ȘI A ÎNȚELEPCIUNII ÎN BASMUL ROMÂNESC

Prof. Gherghin Delia, Colegiul Național „Titu Maiorescu”-Aiud

Conform studiului lui Mircea Eliade, „sacru” reprezintă un concept văzut ca o altă realitate, dar o realitate care răstoarnă legile naturale, venind cu legile sale proprii, ancorate mereu în profan. Omul își dă seama de manifestarea lui, pentru că ceea ce aduce cu sine este cu totul diferit față de ceea ce a trăit până atunci, iar pe parcurs se transformă, în mod firesc, în „altceva”: „Exprimând sacru, un obiect oarecare devine *altceva*, fără a înceta să fie el *însuși*, deoarece continuă să facă parte din mediul său cosmic. O piatră sacră este tot o piatră; în aparență (sau mai bine zis din punct de vedere profan), nimic nu o deosebește de celelalte pietre. Pentru cei cărora o piatră li s-a arătat sacră, realitatea sa imediată se preschimbă în realitate supranaturală. Cu alte cuvinte, pentru cei care au o experiență religioasă, întreaga Natură se poate înfățișa ca sacralitate cosmică. (...)”

Omul societăților arhaice tinde să trăiască *în sacru*, sau în preajma obiectelor consacrate cât mai mult timp. Tendința este lesne de înțeles: pentru „primitivi”, ca și pentru omul societăților premoderne, sacru înseamnă *putere* și în cele din urmă *realitate*.

Pentru a se putea regăsi pe sine, eroul de basm începe prin a acționa mai întâi în profan, ca mai apoi să asculte chemarea sacrului, depășind granița propriei lumi și pătrunzând într-o altă lume, plină de magie și mister, unde este ajutat să se descopere pe el însuși. Eliberându-se treptat de „tărâmul acesta”, el se îndreaptă către o altă lume, cu alte legi, luându-și „zborul” cu ajutorul calului fermecat, fiind nevoit să se adapteze. Odată părăsit profanul, eroului îi este oferită o cunoaștere superioară, ce își trage seva din lumea sacrului, o lume ființată pe alte legi și pe o cu totul altă realitate, care îl va deruta la început, dar pe care o va parcurge în virtutea angajamentului făcut inițial, până la final, când i se cere în mod indirect să-și reevalueze toate trăirile.

Odată cu ieșirea din profan, protagonistul părăsește spațiul său familiar, pătrunzând într-o spațialitate care își pierde treptat din materialitate, iar prin actul călătoriei, el se angajează să treacă pragul lumii profane și să pășească într-una sacră, unde se va desfășura întreaga acțiune. Se dovedește acum că proximitatea sacrului îi dăunează uneori eroului, deoarece aici întâlnește ființe care-i vor face rău prin acțiunile lor, încercând să-l determine să renunțe la planurile sale, dar alteori, îl determină să meargă pe drumul cel bun, pentru că îi ies în cale și ajutoare, fără de care ar eșua pe un astfel de tărâm.

Inițierea personajelor pornește din lumea profană și continuă în lumea sacră, credința în Dumnezeu fiind liantul dintre cele două lumi de fiecare dată. Prin ea, fiii de crai și ajutoarele lor dobândesc înțelepciune, credința fiind, la rândul ei, dăătoare de nădejde și speranță: „Petru, voinic de voinic, dar zău! el mulțumi lui Dumnezeu, fluierașului și Sfintei Vineri cum că n-a dat de rău cu acest om-neom și plecă cu încetul mai departe.”

Chiar Zâna Zorilor, înainte să-și trimită supușii în lume, le mulțumește pentru iubire și credință, iar Petru mulțumește adesea folosind formula „Doamne ajută!”, semn că și credința lui este ancorată în permanență în divinitatea supremă.

Făt-Frumos din lacrimă îi mărturisește împăratului, atunci când e întrebat de acesta, că nu se teme de nimeni în afară de Dumnezeu, Genarul este și el un bun creștin, pentru că puterea lui nu este în duhurile întinericului, ci în Dumnezeu, care e atât de prezent printre ei, la fel ca și Sfântul Petru: „Atunci văzu chipul cel luminat al Domnului, ce mergea pe valurile mării, care se plecau înaintea Lui, întocmai ca pe uscat; și pe Sfântul Petrea, care, mergând în urma lui și învins de firea lui cea omenească, se uita înapoia sa și-i făcea lui Făt-Frumos din cap. Făt-Frumos îi urmări cu ochii până ce chipul Sfântului Petrea se risipi în depărtare și nu se vedea decât chipul strălucit al Domnului, aruncând o dungă de lumină pe luciul apei.(...) El înțelesese minunea Învierii sale și îngenunchea înspre apusul aceluia soare dumnezeiesc.”

Sacralul are în acest context și rolul de a unifica lumile, de a aduce în prim-plan personaje divine, ce acționează în limitele umanului, dar și personaje umane ce acționează prin accesarea unor repere ce trimit la un spațiu și la un timp cu totul diferite, pentru că în basme: „Există așadar un spațiu sacru, deci puternic, semnificativ și alte spații, neconsacrate, lipsite prin urmare de structură și de consistență, cu alte cuvinte amorfe.”

Atât proximitatea cu profanul, cât și cea cu sacralul, îi vor încerca neofitului curajul, bunătatea și răbdarea, transformate în virtuți creștine, precum credința, dragostea și nădejdea. Dacă pentru a porni în călătorie eroul are nevoie de mult curaj, el este conștient că pentru a reuși trebuie să caute înțelepciunea, deci să devină supus și bun, dovedind empatie și respect față de cei pe care îi întâlnește.

În *Palatul de cleștar*, împăratul o oprește lângă el pe sora cea mare, pentru că era cea mai înțeleaptă și tot pe ea o trimite în căutarea celei mai de preț virtuți, Înțelepciunea, pe care o găsește: „(...) neclintită, senină, pe gânduri, cu privirea dulce și fără pic de amăgire. Numai ea, dintre toate, era slobodă. Și din privire, scotea, osândea și ierta. Alta nu putea fi decât Înțelepciunea.(...) mai frumoasă ca revărsatul zorilor, mai dulce ca laptele îndoit cu miere din faguri, mai blândă ca mielul de trei zile și după Atotțiitorul, cea mai adâncă la înțeles.”

În căutarea înțelepciunii, calitățile spirituale ale protagoniștilor sunt încercate de fiecare dată, nu fără păstrarea unui echilibru interior, care-i va duce înspre un deznodământ fericit.

În atributele cu care personajele sunt investite, se pot observa reflecții ale legilor sacralului, transmise prin vorbe, cugetările și gândurile lor: „-Câte a dat Dumnezeu, Harap-Alb, zise Sfânta Duminică; așa a trebuit să se întâmple și n-ai cui bănuî: pentru că nu-i după cum gândește omul, ci-i după cum vrea Domnul. Când vei ajunge și tu odată mare și tare, îi căuta să judeci lucrurile de-a fir a păr și vei crede celor asupriți și necăjiți, pentru că știi acum ce e necazul.”⁶⁰

Cunoașterea legilor sacralului presupune, inițial a asculta, iar mai târziu a acționa și, în concluzie, a trece de la vorbe la fapte. Tinzând înspre sacru, personajele nu fac decât să călătorească acceptând provocările și descoperindu-și memoria identitară. Călătoria lor reprezintă, de fapt, o recunoaștere a originilor propriilor lumi din care au plecat și o recalibrare naturală a legilor pe care le dețin. Tărâmurile basmice atrag după ele o anumită materialitate asupra căreia magia cuvintelor sau a faptelor are putere modelatoare. Din punct de vedere inițiat, cunoașterea sacralului și a înțelepciunii nu poate avea loc decât în urma unor acte dezinteresate de credință și a urmăririi stoice a unui scop bine întemeiat, urmat de asimilarea treptată de cunoștințe și noi învățături, iar: „Inițierea cuprinde îndeobște o triplă revelație: a sacralului, a morții și a sexualității. Copilul nu cunoaște nimic din aceste experiențe; inițiatul le cunoaște, și le asumă și le integrează în noua sa personalitate.”

Întreg procesul de inițiere și toate etapele parcurse nu pot avea loc fără o naștere și o moarte simbolică, pentru că doar: „Taina inițierii îi dezvăluie treptat neofitului adevăratele dimensiuni ale existenței: introducându-l în sacru, inițierea îl obligă să-și asume responsabilitatea de om. Trebuie să reținem de aici un element important, și anume că accesul la spiritualitate este redat, în societățile arhaice, printr-un simbolism al Morții și al unei noi nașteri.”

BIBLIOGRAFIE:

- Apostolescu, Mihai, *Ion Creangă între marii povestitori ai lumii*, București, Editura Minerva, 1978.
- Angelescu, Silviu, Păun, Octav, *Basme, cântece românești și doine*, București, Editura Minerva, 1989.
- Călinescu, George, *Estetica basmului*, București, Editura pentru literatură, 1965.
- Creangă, Ion, *Povești*, București, Editura Vremea, 2001.
- Cucoș, Constantin, *Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și gradele didactice*, București, Editura Polirom, 2009.
- Chevalier, Jean, Gheerbrant, Alain, *Dicționar de simboluri*, București, Editura Artemis, 1969.

Delavrancea, Barbu, Ștefănescu, *Proză (nuvele, povestiri și povești)*, București, Editura Octopodium, 1995.

Diaconu, Mircea, *Ion Creangă, Nonconformism și gratuitate*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 2002.

Dumitriu, Constanța, *Metodologia cercetării pedagogice*, Bacău, Editura Alma Mater, 2011.

Eminescu, Mihai, *Basme, Biblioteca pentru toți*, București, Editura Litera, 2013.

Eliade, Mircea, *Sacru și profanul*, București, Editura Humanitas, București, 2005.

Ilie, Emanuela, *Didactica limbii și literaturii române*, Iași, Editura Polirom, 2014.

Lewis, C.S., *Despre lumea aceasta și despre alte lumi*, București, Editura Humanitas, 2020.

PROIECTELE ETWINNING 2025–2026, BUNE PRACTICE IN EDUCATIA TIMPURIE

Prof. Huștiuc Nicoletta, Ambasador eTwinning/ Erasmus+/Scientix/Code Week leadind teacher, Colegiul Național „David Prodan” Cugir, Grădinița cu Program Prelungit Vinerea

Participare activă în proiecte eTwinning internaționale

În anul școlar 2025–2026, în calitate de profesor și Ambasador eTwinning/Erasmus+, am desfășurat împreună cu preșcolarii de la Grădinița cu Program Prelungit Vinerea o serie de proiecte eTwinning internaționale, alături de parteneri din numeroase țări europene.

Aceste proiecte au oferit copiilor oportunități de învățare prin colaborare, creativitate, descoperire culturală și utilizarea tehnologiei în educație. Activitățile realizate au contribuit la dezvoltarea competențelor digitale, sociale, culturale și ecologice ale copiilor, consolidând totodată legăturile dintre instituțiile participante.

Trăistuța cu tradiții

Proiect în care participam ca parteneri cu grădinițe din România și Republica Moldova. Proiectul „Trăistuța cu tradiții” a avut ca scop promovarea valorilor culturale, a tradițiilor și a obiceiurilor populare românești. Prin activități comune, copiii au descoperit frumusețea patrimoniului cultural și au învățat să aprecieze identitatea și specificul comunităților din care fac parte.

Activități realizate:

- * prezentarea tradițiilor și obiceiurilor locale;
- * ateliere de creație inspirate din arta populară;
- * activități dedicate portului popular și simbolurilor naționale;
- * schimburi culturale cu partenerii din Republica Moldova;
- * realizarea de materiale digitale și expoziții tematice.

Proiectul a contribuit la dezvoltarea respectului pentru valorile culturale și la consolidarea relațiilor educaționale dintre România și Republica Moldova.

From Story to Code

Proiect fondat împreună cu o grădiniță din Grecia.

Parteneri: Turcia, Slovenia, Italia și Portugalia

Proiectul „From Story to Code” a îmbinat literatura pentru copii cu activitățile de codare și gândire computațională. Pornind de la povești, personajele și întâmplările preferate ale copiilor au fost transformate în provocări de programare și activități creative.

Activități realizate:

- * lecturarea și analiza poveștilor;
- * crearea de povești digitale;
- * activități de codare unplugged;
- * utilizarea roboților educaționali;
- * realizarea de materiale colaborative internaționale;
- * dezvoltarea gândirii logice și a creativității.

Prin acest proiect, copiii au descoperit că poveștile și tehnologia pot fi combinate într-un mod atractiv și educativ.

Code Week Every Week – Code Week for Future

Proiect fondat alături de o colega, ambele codeweek leading teacher, ea e din Suedia

Parteneri: Grecia, Spania, Italia, Tunisia și România

Acest proiect internațional a promovat activități de codare și competențe digitale pentru copii și elevi, de la nivel preșcolar până la nivel liceal. Prin colaborarea dintre instituțiile participante, au fost organizate activități variate care au demonstrat că programarea poate deveni accesibilă și atractivă pentru toate vârstele.

Activități realizate:

- * activități săptămânale de codare;
- * provocări și jocuri digitale;
- * utilizarea roboților educaționali;
- * ateliere STEM;
- * participarea la evenimente internaționale Code Week;
- * schimburi de bune practici între parteneri.

Proiectul a contribuit la dezvoltarea competențelor digitale și la pregătirea copiilor pentru societatea viitorului.

I Am the Water Ambassador

Proiect internațional la care suntem parteneri alături de parteneri din Turcia, Italia, Spania, Polonia și Grecia

Proiectul „I Am the Water Ambassador” a avut ca obiectiv conștientizarea importanței apei și promovarea utilizării responsabile a acestei resurse esențiale pentru viață.

Prin activități practice și colaborative, copiii au învățat despre circuitul apei în natură, despre protejarea mediului și despre modalitățile prin care fiecare persoană poate contribui la economisirea apei.

Activități realizate:

- * experimente privind proprietățile apei;
- * activități de observare și investigare;
- * campanii de conștientizare privind economisirea apei;
- * realizarea de postere și materiale informative;
- * activități ecologice și colaborative cu partenerii internaționali.

Proiectul a dezvoltat responsabilitatea față de mediu și a încurajat formarea unor comportamente sustenabile încă de la vârste fragede.

Concluzii

Proiectele eTwinning desfășurate în anul școlar 2025–2026 au oferit copiilor experiențe educaționale valoroase, bazate pe colaborare internațională, creativitate, tehnologie și respect pentru diversitate. Participarea la aceste proiecte a contribuit la dezvoltarea competențelor-cheie necesare în secolul XXI și la promovarea unei educații moderne, europene și incluzive.

TRADIȚIONAL ȘI MODERN ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR STUDIU DE SPECIALITATE

Prof. învă. primar Gligor Dana, Școala Gimnazială Cîmpeni

Educația tradițională versus educația modernă ar trebui să constituie o temă de reflectare pentru toate persoanele care au un rol în instruirea și educarea copiilor.

Uneori considerăm educația ca o activitate în care continuitatea e mai importantă decât schimbarea. Devine însă evident că trăim într-un mediu a cărui mișcare este nu numai rapidă ci și imprevizibilă, chiar ambiguă. Nu mai știm dacă ceea ce ni se întâmplă este „bine” sau „rău”. Cu cât mediul este mai instabil și mai complex, cu atât crește gradul de incertitudine.

Dezideratele de modernizare și perfecționare a metodologiei didactice se înscriu pe direcția sporirii caracterului activ-participativ al metodei de învățare, pe aplicarea unor metode cu un pronunțat caracter formativ în valorificarea noilor tehnologii instrucționale, care să-l implice pe copil direct în procesul de învățare, stimulându-i creativitatea, interesul pentru nou, dezvoltarea gândirii, reușind să aducă o însemnată contribuție la dezvoltarea întregului său potențial.

Metodele constituie instrumente de prim rang în mâna învățătorului, este calea eficientă de organizare și conducere a învățării, un mod comun de a proceda care reunește într-un tot familiar eforturile cadrului didactic și ale copiilor.

Plecând de la o literatură în domeniu (Palmade, Cerghit, Mucchielli) metodele didactice sunt împărțite din punct de vedere istoric în:

- *metode tradiționale/clasice*: expunerea, conversația, exercițiul, demonstrația, observația;
- *metode moderne*: algoritmizarea, problematizarea, brainstorming-ul, instruirea programată, studiul de caz, metode de simulare, proiectul/tema de cercetare.

Însă nu tot ce este „vechi” este neapărat și demodat, după cum nu tot ceea ce este „nou” este și modern.

Dintre aceste moderne metode didactice fac parte cele ce duc la creșterea gradului de participare – implicare a copiilor, la dezvoltarea structurilor cognitive motrice și practico-aplicative a acestora.

Definitiv pentru folosirea metodelor activ-participative este caracterul lor stimulativ, din punct de vedere fizic și psihic, precum și posibilitatea alternării activităților individuale și de grup, în scopul atingerii „optimum-ului” motivațional și acțional la nivelul copiilor care se văd angajați și trebuie să își asume noi roluri și responsabilități în propria formare.

Rolul metodelor didactice moderne este acela de a crea un context situațional, astfel încât cel care învață să fie angajat și să participe în mod activ la realizarea obiectivelor predării, să asigure transformarea lui în subiect al propriei formări; aceste metode se caracterizează printr-o permanentă deschidere la înnoire, la inovație. Tendințele principale ale înnoirii și modernizării metodologiei de instruire ar fi:

- ✓ valorificarea deplină a metodelor în vederea activizării școlarilor, a participării lor efective la dobândirea cunoștințelor, priceperilor, deprinderilor;
- ✓ accelerarea caracterului formativ al tuturor metodelor de instruire utilizate în activitatea de predare-învățare;
- ✓ aplicarea cu prioritate a metodelor activ-participative centrate pe copil.

Creșterea ponderii metodelor activ-participative nu înseamnă renunțarea la metodele clasice de învățământ, la cele de transmitere și asimilare a informației. Metodologia modernă operează schimbări care țin de pondere, dar mai ales de valorizare, de sporirea potențialului formativ al metodelor clasice prin accentuarea caracterului lor euristic și activ-participativ.

Învățământul modern promovează metodele de învățare active, învățarea bazată pe însușirea experienței conceptualizate a omului, dar și pe investigația proprie a realității și formarea de cunoștințe și experiențe prin efort propriu. A instrui nu mai înseamnă a-l determina pe școlar să-și înmagazineze în minte un volum de cunoștințe, ci de a-l învăța să ia parte la procesul de producere a noilor cunoștințe.

Astfel, sunt preferate metodele moderne euristice de predare-învățare, deoarece acestea pun accentul pe următoarele capacități .

- capacitatea de pune întrebări și de a construi răspunsuri;
- cultivarea unor deprinderi, priceperi și calități intelectuale;
- dezvoltarea gândirii critice și creativității;
- aplicarea unor concepte sau algoritmi de calcul în proiecte sau lucrări, în contexte diferite;
- formarea de opinii, mentalități sau comportamente dezirabile.

Cheia unei astfel de abordări a demersului didactic îl reprezintă plasarea preșcolarului în postura de agent al descoperirii de soluții, al instrucției și educației. Schimbarea de comportament sau de mentalitate nu poate fi atinsă decât în mică măsură dacă preșcolarul ascultă sau reproduce

mecanic niște cunoștințe care oricum nu sunt înțelese sau acceptate ca utile. Desigur nu în orice context, pentru orice unitate de învățare metodele tradițional expositive pot fi eliminate. Dimpotrivă există obiective operaționale care nu pot fi atinse prin încercările copiilor de descoperire. Există conținuturi prea vaste, care nu pot fi descoperite de preșcolari prin activități de investigare proprie.

BIBLIOGRAFIE:

Cerghit, Ioan – *Sisteme de instruire alternative și complementare*

Oprea, Crenguța-Lăcrămioara – *Strategii didactice interactive*

Pânișoară, Ioan-Ovidiu – *Comunicarea eficientă*

ABORDAREA INTERDISCIPLINARĂ ȘI DEZVOLTAREA COPILULUI DIN CLASA PREGĂTITOARE

Prof. învă. primar Lașiță Doina, Colegiul Național Pedagogic „Regina Maria” Deva

Aflat în continuu proces de reformă, învățământul românesc își definește liniile directoare ale politicii educaționale în concordanță cu cele europene. Pentru realizarea acestui obiectiv, se impune modernizarea procesului nostru de învățământ prin transformări esențiale atât în optica gândirii pedagogice, cât și în tehnologia didactică, înțelegând prin abordarea procesului didactic sub raportul scopurilor și obiectivelor riguros elaborate, al conținuturilor și strategiilor adecvate, în scopul asigurării calității sistemului de învățământ.

Este necesară o abordare interdisciplinară a conținutului învățării și o orientare tot mai fermă spre o formare interdisciplinară a personalității umane în vederea integrării sale într-o societate democratică dinamică.

„Interdisciplinaritatea este o formă a cooperării între discipline diferite cu privire la o problemă a cărei complexitate nu poate fi surprinsă decât printr-o convergență și o combinare prudentă a mai multor puncte de vedere.” (C.Cucoș, 1996)

Activitățile interdisciplinare au pronunțate valențe formative. Ele contribuie la dezvoltarea intelectuală, socială, emoțională, fizică și estetică a copilului, cultivă încrederea în forțele proprii și spiritul de competiție. Între aceste activități, un loc aparte îl ocupă jocul didactic, cea mai sigură cale de acces spre sufletul copilului, spre minunata lui lume de gânduri și vise. Pentru copil, aproape orice activitate este joc.

Valențele formative ale jocului sunt multiple: îmbogățește cunoștințele și formează capacități, dezvoltă atenția, spiritul de observație, memoria și imaginația, formează motivația și atitudinea față de diverse activități, cultivă spiritul de investigație, perseverența și spiritul cooperant.

Interdisciplinaritatea apare ca necesitate a depășirii limitelor creatoare de cunoaștere, care a pus granițe artificiale între diferite domenii ale ei. Argumentul care pledează pentru interdisciplinaritate constă în aceea că oferă o imagine integrată a lucrurilor care sunt analizate separat.

Prin interdisciplinaritate se creează:

- Acoperirea rupturilor dintre discipline. Autosuficiența și caracterul închis al disciplinelor au creat “pete albe” pe harta cunoașterii, formate între discipline, ori au condus la izolarea și la lipsa corelațiilor între conținuturile diverselor discipline (scop epistemologic și pedagogic).
- Sinergia câmpurilor disciplinare, atât la nivelul cercetării științifice, cât și la nivelul curriculumului (scop praxiologic și pedagogic).
- Construirea, prin educație, a unor structuri mentale dinamice, flexibile capabile să sprijine

deciziile cele mai potrivite (scop psihopedagogic).

Rezolvarea de probleme poate fi considerată cea mai importantă forță motrice a integrării, datorită relevanței sale practice. Problemele cu care ne confruntăm în viața profesională, socială sau personală impun judecăți și decizii care nu sunt, de regulă, limitate în jaloanele disciplinare. Aceste probleme au un caracter integrat, iar rezolvarea lor impune corelații rapide și semnificative, sinergie și acțiune contextualizată (scop social și pedagogic).

În mod tradițional, conținutul disciplinelor școlare a fost conceput cu o accentuată independență a unor discipline față de altele, adică fiecare disciplină de învățământ să fie de sine stătătoare. Astfel, cunoștințele pe care elevii le acumulează, reprezintă cel mai adesea un ansamblu de elemente izolate, ducând la o cunoaștere statică a lumii. Aceste aspecte sunt în contradicție cu varietatea mare a legăturilor și interacțiunilor dintre fenomene și cu caracterul dinamic al acestora.

În aria curriculară „Matematică și științe ale naturii”, interdisciplinaritatea este absolut obligatorie, având în vedere aplicabilitatea directă în practică a matematicii și a științelor naturii.

Interdisciplinaritatea în cadrul acestei arii curriculare înseamnă studii și acțiuni în planul conținuturilor și al metodologiilor, care să ofere cunoașterea fenomenelor în dinamica lor, deschizând calea spre sinteze generalizatoare. Succesul în activitatea tinerilor este posibil, numai dacă aceștia pot să coreleze interdisciplinar informațiile obținute din lecții.

Interdisciplinaritatea între matematică și științele naturii, se realizează în special în planul conținuturilor, având matematica drept instrument de lucru, fiecare demers (observare, experimentare, formulare de legi, teoretizare) fiind realizat în spirit matematic. Științele naturii au devenit mari consumatoare de instrumente matematice. De cele mai multe ori, matematica devansează teoretic celelalte științe, deschizând drumuri, construind modele. Un învățător talentat nu explică, doar, elevilor faptul că fără cunoștințe matematice nu poate studia științele naturii, ci reușește să-i conștientizeze în mod real, făcându-i să-și impună stiluri de lucru adecvate.

Interdisciplinaritatea între matematică și cunoașterea mediului se realizează și în planul strategiilor didactice, atât ca forme de organizare a lecției, ca metode folosite în transmiterea cunoștințelor, cât și ca metode de verificare și evaluare.

Pentru realizarea unei bune interdisciplinarități se impun câteva exigențe :

- profesorul să aibă o temeinică cultură generală;
- profesorul să cunoască bine metodologia obiectului său de specialitate, dar și a celorlalte obiecte din aria curriculară;
- elevii să fie conștientizați de existența interdisciplinarității obiectelor de învățământ;
- realizarea unor programe care să includă teme cu caracter interdisciplinar.

În condițiile actuale, în care profesorii trebuie să creeze programe, realizând C.D.S., interdisciplinaritatea în cadrul unei arii curriculare poate constitui un punct de plecare. Având în vedere cele arătate mai sus, consider că interdisciplinaritatea constituie un principiu ce trebuie aplicat, o modalitate de gândire și acțiune, ce decurge din evoluția științei și a vieții economico-sociale.

Realizarea interdisciplinarității presupune aportul creator al învățătorului. Aceasta se poate manifesta astfel:

- la nivelul autorilor de planuri, programe și manuale școlare, teste sau fișe de evaluare a performanțelor elevilor, care pot avea caracter disciplinar sau interdisciplinar;
- la nivelul învățătorilor în procesul didactic de învățare și evaluare, în activitățile extradidactice și alte activități specifice.

Formarea viziunii interdisciplinare asupra lumii și în același timp formarea elevilor pentru a fi apti să realizeze abordări de acest fel, necesită apelul la modalități de lucru care prilejuiesc exersarea principalelor procese ale gândirii, fără de care nu este posibilă cunoașterea multiplelor și

varietăților interdependente dintre fenomenele lumii reale. În ceea ce privește activitățile matematice, abordarea interdisciplinară ajută cadrul didactic să obțină o serie de avantaje:

- ajută școlarii să sesizeze relația matematicii cu alte discipline, să vadă că matematica face parte din viața de zi cu zi și să stabilească legături între conținuturi;
- ajută copiii să identifice metode de abordare comune unor discipline aparent opuse;
- oferă un arsenal mult mai bogat de abordare a conținuturilor matematice decât activitățile monodisciplinare;
- se pot desfășura în orice moment al zilei atât la activitățile pe domenii experiențiale, cât și la activitățile alese și de dezvoltare personală;
- se concentrează pe implicarea directă în activitate pe stimularea atenției, memoriei, gândirii critice și divergente, imaginației și limbajului copiilor, pe dezvoltarea colaborării, a spiritului critic;
- încurajează școlarii să caute și să descopere soluții diverse la probleme;
- prin metodele utilizate, activitățile matematice interdisciplinare îndrumă școlarii spre sesizarea multitudinii de forme prin care se pot însuși conceptele matematice și spre observarea punctelor comune între matematică și alte discipline;
- activitățile matematice interdisciplinare oferă învățătoarei o paletă mult mai largă de abordare a obiectivelor decât cele monodisciplinare, ceea ce înseamnă că ea are la îndemână un arsenal mult mai bogat de stimulare, de activizare a preșcolarilor.

Avantajele activităților interdisciplinare sunt astfel multiple, valențele lor formative au fost recunoscute de educația școlară actuală, dar, ca orice formă de organizare, și activitățile interdisciplinare au câteva limite. Printre acestea enumerăm:

- a) pericolul de generalizare prea mare a conținuturilor și de a nu se concentra atenția suficient pe un obiectiv matematic; dar, deși într-o activitate interdisciplinară, care durează la clasă a II-a, în medie 45 de minute, sunt abordate mai multe discipline alături de matematică, totuși activitățile matematice nu se opresc doar la cele patru ore de curs obligatorii stabilite pe săptămână, ci se regăsesc de multe ori în timpul activităților din școală, ceea ce remediază acest pericol.
- b) pericolul de activizare prea puternică a copiilor, ceea ce duce la oboseală și la scăderea atenției; remedierea acestui obstacol depinde de capacitatea învățătoarei de a sesiza când apare acesta și de a stabili acele strategii prin care să îl remedieze: să alterneze metodele active cu cele tradiționale, formele de organizare sau materialele didactice;
- c) necesitatea folosirii unei cantități mari de materiale didactice, dar și acesta poate fi transformat într-un avantaj, dezvoltându-le copiilor un comportament civic;
- d) nevoia de timp, activitățile de tip interdisciplinar necesită mai mult timp. Dar și acest dezavantaj se poate remedia prin exercițiu, pe măsură ce se realizează astfel de activități cu caracter interdisciplinar, elevii se obișnuiesc.

Cu toate că dezavantaje există, cum este și normal, acestea nu pot însă umbri însă seria mult mai mare de avantaje pe care le au.

Fără a urmări eliminarea monodisciplinarității din activitatea didactică matematică din școală, prezenta lucrare nu vrea decât să aducă, alături de alte cercetări axate pe problema interdisciplinarității, un argument în favoarea deschiderii cadrelor didactice spre această formă de organizare a activității matematice. Alături de jocul didactic matematic monodisciplinar, activitățile matematice interdisciplinare, fie că se desfășoară sub formă de jocuri didactice, în care se folosesc metode moderne active, fie sub formă de experimente, memorizări, cântece, ghicitori, fie că se desfășoară cu întreaga clasă, pe grupe sau individual, și indiferent de momentul zilei, contribuie cu certitudine la implicarea activă a școlarilor în procesul însușirii noțiunilor prematematice, dar și la dezvoltarea globală a personalității lor pentru integrarea în etapa următoare de școlaritate.

Consider că proiectarea și implementarea activităților de tip interdisciplinar duce într-adevăr la creșterea eficienței activității didactice și a gradului de implicare a tuturor elevilor în actul

propriei învățări, iar acest lucru se datorează în mare parte atât capacităților intelectuale ale elevilor, cât și însușirii corecte a metodelor diverse de predare a cunoștințelor.

BIBLIOGRAFIE

1. Bocoș, M., (2007). Didactica disciplinelor pedagogice, un cadru constructivist, Ed. Paralela 45, București;
2. Cosmovici, A., (1999). Psihologia generală, Ed. Polirom, Iași;
3. D'Hainaut, L., (1981). Probleme de învățământ și educație permanentă, E. D. P., București;
4. Ionescu, M., Radu, I. (1995). Didactica modernă, Ed. Dacia, Cluj-Napoca
5. Pălășan, T., Crocnaș, D. O., Huțanu, E., (2003). Interdisciplinaritatea și integrare – o nouă abordare a științelor în învățământul preuniversitar, în Revista: Formarea continuă a C.N.F.P. din învățământul preuniversitar, București.

STRESUL ÎN MEDIUL ȘCOLAR

Prof. Pascal Daniela Mariana, Școala Gimnazială „Singidava” Cugir

În prezent, ritmul vieții își pune amprenta asupra fiecăruia, cauzând forme diverse de stres care, fără anumite măsuri preventive, pot degenera în căderi mentale sau fizice. Viața alertă și totuși monotonă a multora dintre noi, face inevitabilă existența unui anumit grad de stres. Ca să-l putem preveni și gestiona, trebuie să-l înțelegem. *Stresul* este un fenomen psihosocial complex ce decurge din confruntarea persoanei cu cerințe, sarcini, situații care sunt percepute ca fiind dificile, alunecoase sau cu miză mare pt. persoana în cauză. Stresul are o importantă componentă, în sensul că ce este facil sau chiar relaxant pentru o persoană, pentru alta poate deveni amenințător sau imposibil de realizat. *Stresul* este o reacție fiziologică și psihologică de alarmă, de mobilizare și de apărare a organismului (sau, mai bine, a individului, a persoanei) față de o agresiune, o amenințare sau chiar, s-ar putea spune, față de o situație neobișnuită.

*Stresul poate avea efecte atât pozitive, cât și negative. Stresul reprezintă o stare de încordare nervoasă sau o reacție care este declanșată de un anumit eveniment. În limbajul uzual, obișnuim să asociem noțiunea de „stres” cu cea de „indispoziție”, însă, probabil, puțini cunosc faptul ca aceasta poate exprima: -o stare de activare, de tonifiere a organismului, indispensabila funcționării sale adecvate, care are drept consecință creșterea performanței; -o stare de supraîncărcare, tensionare, dezadaptare a organismului, care are o intensitate crescută și care duce la scăderea performanței individului (*distres*) (Baban A., 1998).*

În contextul școlar există o serie de stresori cu care elevul poate să se confrunte și care pot afecta grav gradul de oboseală, concentrarea, atenția și implicit rezultatele școlare. Cei mai cunoscuți stresori sunt:

- suprasolicitarea intelectuală sau musculară ori dezechilibrul dintre acestea;
- examenele, competițiile sau orice alte activități în urma cărora există selecții severe pentru admitere. Aici intră și mediile înalt cotate (clase de elite, școli de elite unde se impun cu strictețe anumite standarde);
- zgomotul excesiv (nu toți copiii sunt afectați de zgomot, însă pe o perioadă mai lungă de timp acesta se face simțit);
- relațiile sociale care duc la situații penibile, rușinoase, frustrante etc;

-dezamăgirile, pedepsele și notele slabe pot reprezenta stimuli de stres, depinzând de fiecare elev în parte.

Surse de stress

- starea de boală fizică sau psihică;
- abuz fizic, emoțional sau sexual;
- școala – probleme de comunicare cu colegii, cu profesorii, responsabilitatea prea mare, schimbarea școlii, răutățile colegilor de clasă, examenele importante, notele;
- familia - probleme de comunicare în familie, divorțul, decesul unui membru al familiei, conflicte cu frații, violența în familie, atenția excesivă a părinților asupra performanțelor școlare, hipersensibilitatea copilului și tendința de a fi perfecționist; situația financiară precară; pierderea locului de muncă a unui părinte;
- prietenii - conflicte cu prietenii, lipsa de prieteni;
- dezastre naturale - cutremur, inundații;
- propria persoană - neîncredere în sine, nemulțumirea față de aspectul fizic;
- somnul perturbat, iritabilitatea constantă sau starea de neliniște;
- lipsa unui program clar stabilit

Câteva comportamente care pot indica faptul că un copil are probleme cu stresul:

- devine brusc mult mai agresiv;
- se izolează de familie și prieteni;
- are crize de plâns neobișnuite, aparent fără motiv;
- își schimbă rutina de mâncare și de somn (nu mai mănâncă bine, începe să facă mofturi, refuză anumite alimente care până acum îi plăceau, nu mai suportă întunericul la culcare, vrea să doarmă cu lumina aprinsă, refuză să se culce, se trezește noaptea în mod repetat și fără motiv, are coșmaruri, etc.);
- începe să facă dese crize de isterie și furie; începe să manifeste un comportament anxios, agitat, neliniștit, pare mereu cu nervii înținși, se sperie repede;
- are mereu dureri de stomac, de cap sau se plânge mereu că-l doare câte ceva, are un disconfort fizic; probleme de respirație;
- începe să aibă probleme la școală sau la grădiniță;
- începe să manifeste anxietatea separării, adică să refuze să se mai despartă de un părinte sau ambii, să nu mai vrea la școală sau la activitățile programate;
- probleme de concentrare;
- interiorizarea, reținerea; minciuna;

Resurse, mecanisme de coping

- căutarea suportul social (a prietenilor, a familiei, a specialiștilor);
- căutarea de informații;
- tehnicile de relaxare
- umorul;
- credința,/ religia;
- reevaluarea pozitivă.

Controlul stresului presupune parcurgerea unor pași:

Informarea privind sursele de stres

- identificarea surselor de stres (ex. schimbarea profesorilor, examene)
- identificarea tipului de stresor (intern vs. extern, controlabil, înlăturabil, posibil doar de redus, trebuie tolerat)
- anticiparea perioadelor de stres (ex. perioada de examene) și realizarea unui plan de acțiune (sport, exerciții de relaxare)

Dezvoltarea unor abilități și comportamente de management al stresului dezvoltarea asertivității, dezvoltarea comunicării pozitive cu ceilalți, învățarea tehnicii de a spune NU, identificarea și

rezolvarea conflictelor atunci când apar, învățarea metodelor de rezolvare a problemelor și de luare a deciziilor, învățarea unor metode de relaxare

Stabilirea și menținerea unui suport social adecvat

- solicitarea ajutorului direct și receptivitate față de acesta
- dezvoltarea și menținerea relațiilor de prietenie

Dezvoltarea unui stil de viață sănătos

(menținerea unei greutate normale, practicarea regulată a exercițiilor fizice, renunțarea la consumul de alcool și a fumatului, practicarea unor comportamente alimentare sănătoase).

Dezvoltarea stimei de sine

- stabilirea priorităților și limitelor personale,
- participarea la activități care dezvoltă stima de sine,
- stabilirea unor scopuri realiste.

O soluție potrivită o reprezintă și psihoterapiile care au ca obiectiv gestionarea stresului și obținerea autocontrolului emoțional. Copilul/ adolescentul se va elibera de-a lungul terapiei de temerile sale, va învăța să-și controleze emoțiile, să aibă o imagine adecvată despre sine și încredere în abilitățile sale.

Bibliografie:

Baban, A. (2001). *Consiliere Educațională*. Cluj-Napoca, Editura ASCR

Dolean, I., Dolean, D. (2009). *Meseria de părinte*. București, Editura Aramis

Dr. Iamandescu, I. (1993). *Stresul psihic și bolile interne*. București, Editura ALL

<http://sfatulparintilor.ro/scolari/comportament-si-dezvoltare-scolari/cum-detec-tezi-stresul-la-copii>

<http://www.rasunetul.ro/stresul-la-copii-si-adolescenti>

PRIMUL ATELIER DE MUZICĂ DIN CADRUL PROIECTULUI ERASMUS „CHANTONS LES DROITS DES ENFANTS, ENCHANTONS LES DROITS DE L'ÂME!” A AVUT LOC ÎN 23-27 FEBRUARIE 2026, LA LICEUL CU PROGRAM SPORTIV „FLORIN FLEȘERIU” SEBEȘ

Prof. Popa Diane, Liceul cu Program Sportiv „Florin Fleșeriu” Sebeș

Scena Centrului Cultural „Lucian Blaga” din Sebeș a devenit pentru seara de 27.02.2026 spațiul unei adevărate sărbători a copilăriei, diversității și artei. Elevii Liceului cu Program Sportiv „Florin Fleșeriu” Sebeș au susținut spectacolul final al primului Atelier de muzică organizat în cadrul proiectului Erasmus+ KA220-SCH-16C670FB (2025–2027), intitulat „Chantons les droits des enfants, enchantons les droits de l'âme!”.

Într-o săptămână de vacanță și relaxare pentru majoritatea elevilor și profesorilor, la Sebeș, la Liceul cu Program Sportiv „Florin Fleșeriu” Sebeș, s-a demarat un prim atelier de creație muzicală total inedit pentru județul Alba.

Coordonatorul principal al proiectului este Raphy Rafael, compozitor și muzician belgian, născut în Congo din tată belgian și mamă spaniolă. Acesta i-a învățat pe copiii de la Liceul cu Program Sportiv „Florin Fleșeriu” Sebeș să aprecieze muzica de calitate, să se bazeze pe inteligența naturală interpretând cu ei melodii din repertoriul francez: On écrit sur les murs; Je chanterai; Pachamama - un cântec care vorbește despre prima noastră mamă, Terra; a învățat cu

copiii și cu doamna de limba romani imnul romilor, „Gelem, gelem”; s-a bucurat de vioiciunea și suplețea dansului copiilor romi, dar și de eleganța dansului tradițional românesc. A compus împreună cu Diane Popa o melodie cu ritmuri afrobeat și pop, melodia: „Vocea mea contează-n lume!”, în care se exprimă dorința copilului de a fi auzit cu adevărat, de a primi atenție aici și acum, pentru că fiecare clipă ușor-ușor ne îndepărtează de „cuibul părintesc, protector.”

„În cadrul celor 5 zile de atelier muzical, elevii liceului nostru au avut posibilitatea să înțeleagă un fenomen foarte actual în peisajul mondial: multilingvismul. Au creat și co-creat două cântece în limba română, unul din obiectivele proiectului: „Un copil e o comoară”; „Vocea mea contează-n lume!”. Aceste cântece sintetizează visurile, ideile, sentimentele lor și nu în ultimul rând, vorbesc despre drepturile copiilor: dreptul la a iubi și a fi iubit; de a respecta și de a fi respectat; de a avea prieteni; de a avea o familie. Împreună cu ei am învățat ce este un microfon condensator, ce înseamnă sincronizarea într-un cor, ce înseamnă să respecti un program și să ai obiective” a afirmat Diane Popa, coordonator proiecte Erasmus+ în cadrul *Liceului cu Program Sportiv „Florin Fleșeriu” Sebeș*.

„În școala noastră am auzit vorbindu-se în timpul activităților: franceză, spaniolă, italiană, engleză, română, romani” a precizat doamna Cornelia Cosma, director adjunct al *Liceului cu Program Sportiv „Florin Fleșeriu” Sebeș*.

„Chantons les droits de l'enfant, en-chantons les droits de l'âme” este un amplu proiect de cooperare și parteneriat educațional european dedicat promovării **drepturilor copilului prin artă și expresie muzicală**. Se desfășoară în parteneriat cu cinci țări vorbitoare de limbi romanice: Belgia, Italia, Portugalia, România, Spania, între 7 școli europene și organizația Muzaika ASBL din Belgia.

Coordonatorul principal este Muzaika - ASBL, o structură de tip iceberg, o organizație nonprofit, care colaborează cu Ministerul Culturii. Raphaël Marchal este directorul și creatorul artistic de la Muzaika, iar Lucie Collet, responsabil comunicare și promovare Muzaika.

Partenerii din proiect sunt două școli belgiene care au lucrează cu copii cu nevoi speciale: Școala Leona Platel, Liège, Belgia, reprezentată de Sabrina Lapichino și Ecole Jeanne Rombaut, Liège, reprezentată de Laurence Volante.

Un alt partener dintr-o țară latină este Școala ICS Atavilla Miliția, Sicilia, Italia, reprezentată de Maria Giuseppe Marino și Alessia Maione.

Școala CEIP Pines Morata, Almeria, Spania iar din Portugalia, Ecole Agrupamento de Escolas de Canedo, Portugalia este reprezentată de Ana Morais și Marco Miranda. Liceul cu Program Sportiv „Florin Fleșeriu” Sebeș, România este reprezentat de Diane Popa și Petre Căian.

Sub titlul „*Chantons les droits de l'enfant, en-chantons les droits de l'âme*”, inițiativa reunește profesori, specialiști în educație și elevi într-o serie de activități menite să dezvolte creativitatea, sensibilitatea culturală și conștientizarea valorilor fundamentale ale copilăriei; activitățile derulate în cadrul atelierelor de muzică, mișcare, expresivitate corporală și producție artistică, explorează modalități inovatoare de a integra educația prin artă în procesul de învățare.

Activitățile din această săptămână au pus accent pe **incluziune, comunicare interculturală și diversitate lingvistică**, oferind copiilor experiențe de învățare colaborativă în limbile francofone ale partenerilor.

Cadrele didactice care au participat la acest atelier: Popa Diane, Ursu Lidia, Popa Adela, Petre Căian, Oana Varga și Moldovan Nicoleta au beneficiat de formări axate pe pedagogii moderne, educație emoțională, dezvoltarea empatiei și metode ludice de predare. Activitățile au urmărit schimbul de bune practici pentru un mediu educațional mai deschis, mai creativ și mai prietenos pentru elevi.

Proiectul evidențiază importanța artei ca instrument universal de comunicare și ca mijloc de sensibilizare asupra **drepturilor copilului**, contribuind la „un mai bine împreună” în comunitățile școlare din toate țările participante.

Cele două cântece create la Liceul cu Program Sportiv „Florin Fleșeriu” Sebeș, România („Un copil este o comoară” și „Vocea mea contează-n lume!”) vor fi traduse în franceză, engleză, spaniolă, italiană, portugheză, română.

Raphaël Marshal a pregătit copiii să interpreteze acompaniați de el la chitară șase cântece (cinci francofone, unul în limba română compus de Diane Popa și acesta) pe care le-au prezentat în 27 februarie 2026, la Centrul Cultural „Lucian Blaga” din Sebeș în fața: domnului viceprimar, Dorin Albu; a domnului director, prof. Doru Oancea; a doamnei director adjunct prof. Cornelia Cosma; în fața domnilor profesori, a părinților și a altor invitați.

Spectacolul a fost întregit de un dans din folclorul românesc coordonat de Moldovan Nicoleta și Oana Varga, avându-i protagoniști pe următorii elevi: Țăran Marius, Toader Alexandra, Sora Raluca și Fabian Lazăr; un dans specific culturii rome, coordonați de Căian Petre și de Lidia Ursu; imnul romilor, „Gelem, gelem” coordonat de prof. de limba romani, Lidia Ursu; un cântec de cătănie interpretat de elevul Fabian Lazăr și parada costumelor, coordonat de mediatorul pentru romi, Căian Petre.

Spectacolul acesta orchestrat pe scena din Sebeș și toate celelalte produse artistice vor fi incluse în spectacolele finale care vor avea loc în fiecare din cele 5 țări partenere ale proiectului în 2027-2028, în Belgia, la Liège, în România, la Sebeș; în Italia, în Alta Milica, în Sicilia; în Spania la Almeria și în Portugalia.

În noiembrie 2026, vor participa la spectacolul comun din Sicilia Alta Milica, Italia.

Iar, în ianuarie 2027, toate cele 7 școli din cele 5 țări partenere vor susține spectacolul orchestrat la Sebeș, în România.

GRĂDINA BOTANICĂ ȘCOLARĂ DIN BLAJ (III) - ISTORIC

Prof. Poptelecan Călin, Liceul Teologic Greco-Catolic Blaj

Evoluția ei este într-o continuă dinamică. Acest aspect este subliniat și de înființarea unui mic terariu în care erau îngrijite țestoase de baltă. Mai apoi, în partea de jos a grădinii, într-un colț umbros și adăpostit, Profesorul Alexandru Borza aranjează cu multă măiestrie un amfiteatru cu 16 bănci pentru 80 de elevi, unde pe timp frumos se țin lecțiile de botanică. Anul 1919 aduce un salt în ceea ce privește pe renumitul profesor care trece la Universitatea din Cluj unde îl așteaptă sarcina, nu deloc ușoară și simplă de a organiza o mare grădină botanică de rang universitar, ducând astfel cu el bogata experiență acumulată la Blaj. Conducerea celei din Blaj este preluată de profesorul Ioan Popu-Câmpeanu, fost elev al acestuia la cursurile din verile anilor 1919 și 1920. Munca începută de acesta s-a continuat cu aranjarea grădinii și cu completarea diferitelor specii de plante.

Au loc modificări sistematice datorită faptului că foarte mulți arbori, crescând foarte mari, au împiedicat dezvoltarea altor plante, aceștia fiind în cele din urmă tăiați. Cei îndepărtați prin tăiere printre care și șirul de *Thuia* au fost înlocuiți cu alții în partea de jos a grădinii și anume lângă „Pădurea noastră” unde au fost plantați în jur de 25 de specii de conifere printre care și *Picea excelsa* iar pe gardul către Câmpia Libertății s-au plantat mai mulți plopî piramidali, frasini, tei și un arin. Grupul rotund din mijlocul grădinii s-a aranjat pentru plante ornamentale, iar în mijlocul acestui grup, în Mai 1929 -a plantat Stejarul Unirii. De asemenea la grupul de plante mediteraneene s-a adăugat și *Agave americana*, *Echeveria glauca*, *Opuntia vulgaris*, precum și *Aloe arborescens*.

Pe partea de coastă a fost introdus un grup nou, numit Biologia florilor care era alcătuit din următoarele subgrupe; flori polenizatoare prin albine și bondari, flori polenizate prin fluturi de seară, insecte ademenite prin nectar, insecte ademenite prin mirosul florilor, insecte ademenite prin polen îmbelșugat, flori autogame (se polenizează cu polen propriu).

Pe șesul din partea de jos a grădinii a fost amenajat grupul de plante medicinale, veninoase, textile, tinctoriale, oleioase, economice și culinare. Apoi anul 1929 a însemnat anul zidirii după planul Profesorului Bora și schițele lui Cornel Gurtter o seră în care să se poată cultiva și conserva plantele mediteraneene și alte plante exotice, atât de utile în studiul botanicii; iar grație Profesorului Borza a fost posibil transferul a 78 de soiuri de plante deosebite; *Laurus nobilis*, *Olea europea*, etc.

Luna octombrie a aceluiași an 1929, a marcat instalarea de către Institutul meteorologic central din București a unei Stații meteorologice grupa II, grație căreia zilnic, de 3 ori pe zi se făceau observații asupra presiunii aerului, temperaturii maxime și minime, vitezei vântului, umidității aerului.

Tot ce a însemnat cheltuieli legate de întreținerea grădinii de la început, de la înființare a fost plătit din așa zisul Fond de Instrucție. Lucrările însă din grădină au fost finanțate totdeauna de către elevii clasei a IV-a sau a V-a de la aceea vreme care învățau botanica, fiind totdeauna foarte bine îngrijită, stârnind plăcere și admirația celor care o vizitau. Despre particularitățile și modul în care parcelele erau aranjate, Dr. Amboziu Chețianu spunea că sunt atât de bine aranjate încât e ca și „o carte de botanică vie, în care laicul află plăcere și desfătare.”

Existența ei este menționată la Întâiul Congres Național al Naturaliștilor din România (18-21 aprilie 1928) la Cluj, la care Profesorul Borza vorbește despre ea ca despre o „grădină botanică ideală” a cărei cunoaștere „poate fi de interes public” și poate servi de model la înființarea unor grădini similare, ajungând să se întindă într-un final pe 2 jugăre de teren, astfel că într-un final s-a ajuns la un inventar cuprinzând 69 de familii cu 369 specii de plante cultivate în straturi dar și etichetate.

Grădina Botanică din Blaj reprezintă un reper de referință în evoluția învățământului botanic și a cercetării floristice din România, remarcându-se prin continuitatea activității sale și prin valoarea patrimoniului vegetal pe care îl conservă. Importanța sa științifică derivă din rolul pe care l-a avut în studiul, aclimatizarea și conservarea speciilor de plante, precum și din contribuția la dezvoltarea cercetărilor botanice și la formarea specialiștilor în domeniu. Din punct de vedere sistematic, organizarea colecțiilor vegetale a constituit un instrument esențial pentru activitatea didactică și pentru aprofundarea cunoștințelor de taxonomie și biodiversitate vegetală.

Dimensiunea istorică a grădinii este indisolubil legată de tradiția educațională a Blajului și de contribuția unor personalități care au marcat dezvoltarea botanicii românești. Prin continuitatea funcțiilor sale educative, științifice și culturale, Grădina Botanică din Blaj ilustrează modul în care o instituție cu o tradiție de peste un secol poate păstra și valorifica patrimoniul natural și academic, adaptându-se în același timp cerințelor actuale privind conservarea biodiversității, educația ecologică și cercetarea interdisciplinară.

În perspectiva provocărilor generate de schimbările climatice și de diminuarea biodiversității, conservarea și valorificarea patrimoniului științific și vegetal al Grădinii Botanice din Blaj capătă o relevanță deosebită. Continuarea cercetărilor asupra colecțiilor sale și integrarea

acestora în proiecte naționale și internaționale de conservare și educație vor contribui la consolidarea statutului grădinii ca instituție de referință în domeniul botanic și al patrimoniului cultural-științific.

Bibliografie selectivă:

1. Raport despre Instituțiile de învățământ din Blaj, pentru anul școlar 1900/1901
2. Întâiul Congres național al Naturaliștilor din România, Cluj, 1930, „Grădina botanică școlară”, conferința prof. Al. Borza
3. Grădina Botanică Școlară a Liceului român unit de băieți „Sfântul Vasile cel Mare” Blaj
4. Ciocârlan V., Flora ilustrată a României, ed. II, Ed Ceres, București, 2000

IMPORTANȚA UTILIZĂRII TEHNOLOGIEI ÎN PROCESUL EDUCAȚIONAL LA CICLUL PRIMAR

Prof. înv. primar Radu Carmen Dumitrița, Școala Gimnazială „Singidava” Cugir

În societatea contemporană, tehnologia digitală ocupă un loc central în aproape toate domeniile vieții, inclusiv în educație. Elevii din ciclul primar cresc într-un mediu în care dispozitivele digitale, internetul și aplicațiile interactive fac parte din experiențele lor cotidiene. În acest context, școala are responsabilitatea de a integra tehnologia în procesul instructiv-educativ într-un mod echilibrat, astfel încât aceasta să contribuie la dezvoltarea competențelor-cheie și la îmbunătățirea calității învățării. Utilizarea tehnologiei în actul educațional nu reprezintă un scop în sine, ci un mijloc prin care profesorul poate crea experiențe de învățare atractive, interactive și adaptate nevoilor fiecărui elev.

Rolul tehnologiei în procesul de predare-învățare

Integrarea tehnologiei în învățământul primar facilitează trecerea de la metodele tradiționale de predare la un proces centrat pe elev. Instrumentele digitale permit profesorului să utilizeze prezentări multimedia, jocuri educaționale, platforme de învățare și resurse online care stimulează interesul și motivația pentru învățare.

Un avantaj important al tehnologiei este diversificarea strategiilor didactice. Profesorii pot combina metode clasice cu activități interactive, folosind table inteligente, aplicații educaționale sau materiale video. Astfel, informațiile devin mai ușor de înțeles și de reținut, deoarece elevii sunt implicați activ în procesul de învățare. De exemplu, lecțiile de matematică pot fi susținute prin aplicații interactive care oferă feedback imediat, iar cele de științe pot include simulări și experimente virtuale.

Totodată, tehnologia contribuie la dezvoltarea competențelor digitale încă din primii ani de școală. Potrivit recomandărilor europene privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții, competența digitală reprezintă una dintre competențele esențiale necesare integrării sociale și profesionale.

Beneficiile utilizării tehnologiei la ciclul primar

Utilizarea tehnologiei în educația primară oferă numeroase beneficii atât elevilor, cât și cadrelor didactice.

În primul rând, aceasta crește motivația pentru învățare. Copiii sunt atrași de activitățile interactive și răspund pozitiv la utilizarea imaginilor, animațiilor, jocurilor și materialelor multimedia. Învățarea devine mai atractivă și mai apropiată de universul lor cotidian.

În al doilea rând, tehnologia favorizează învățarea diferențiată și personalizată. Profesorul poate adapta activitățile în funcție de ritmul și nivelul fiecărui elev, oferind exerciții suplimentare celor care întâmpină dificultăți și sarcini mai complexe elevilor cu performanțe ridicate. Platformele educaționale permit monitorizarea progresului fiecărui copil și oferă feedback rapid.

Un alt beneficiu îl reprezintă dezvoltarea competențelor transversale, precum colaborarea, comunicarea, creativitatea și gândirea critică. Activitățile desfășurate în echipe, utilizând instrumente digitale, contribuie la formarea unor competențe necesare în societatea cunoașterii.

De asemenea, tehnologia facilitează accesul la resurse educaționale variate și actualizate. Profesorii și elevii pot utiliza biblioteci digitale, enciclopedii online, platforme educaționale și materiale multimedia care completează manualele școlare și oferă perspective diverse asupra conținuturilor studiate.

Rolul profesorului în utilizarea tehnologiei

Integrarea eficientă a tehnologiei depinde în mare măsură de competențele digitale și pedagogice ale cadrului didactic. Profesorul nu este înlocuit de tehnologie, ci își redefinește rolul, devenind facilitator al învățării și organizator al experiențelor educaționale.

Cadrele didactice trebuie să selecteze instrumentele digitale potrivite obiectivelor lecției și particularităților de vârstă ale elevilor. Utilizarea tehnologiei trebuie să respecte principiile pedagogice și să contribuie la atingerea competențelor prevăzute în curriculum. De asemenea, profesorul are responsabilitatea de a promova utilizarea sigură, responsabilă și etică a mediului digital, dezvoltând competențele de cetățenie digitală.

Limitele și provocările utilizării tehnologiei

Deși avantajele sunt numeroase, utilizarea tehnologiei implică și anumite provocări. Accesul inegal la dispozitive și conexiune la internet poate genera diferențe între elevi. În plus, utilizarea excesivă a dispozitivelor digitale poate afecta atenția, sănătatea vizuală și dezvoltarea relațiilor sociale.

O altă provocare este reprezentată de necesitatea formării continue a cadrelor didactice. Evoluția rapidă a tehnologiilor impune actualizarea permanentă a competențelor digitale și pedagogice. Totodată, tehnologia nu trebuie să înlocuiască metodele tradiționale de predare, ci să le completeze și să le valorifice într-un mod echilibrat.

Specialiștii în educație subliniază că eficiența utilizării tehnologiei depinde mai ales de modul în care aceasta este integrată în activitatea didactică și nu de simpla prezență a dispozitivelor digitale în sala de clasă.

Concluzii

Tehnologia reprezintă un instrument valoros pentru modernizarea procesului educațional la ciclul primar. Folosită în mod responsabil și adaptată particularităților de vârstă ale elevilor, aceasta contribuie la creșterea motivației pentru învățare, dezvoltarea competențelor digitale și îmbunătățirea rezultatelor școlare. În același timp, succesul integrării tehnologiei depinde de pregătirea profesorilor, de existența infrastructurii necesare și de utilizarea echilibrată a resurselor digitale.

Educația viitorului presupune îmbinarea armonioasă a metodelor tradiționale cu cele moderne, astfel încât elevii să dobândească atât cunoștințe solide, cât și competențele necesare pentru a face față provocărilor societății digitale.

Bibliografie:

1. Comisia Europeană (2018). *Recomandarea Consiliului privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții*.

2. Vasile Chiș (2005). *Pedagogia contemporană. Pedagogia pentru competențe*. București: Editura Casa Cărții de Știință.
3. Ioan Cerghit (2006). *Metode de învățământ*. Iași: Editura Polirom.
4. Constantin Cucoș (2014). *Pedagogie*. Iași: Editura Polirom.

DEZVOLTAREA GÂNDIRII CREATIVE A ADOLESCENȚILOR PRIN DESIGN CIRCULAR

*Prof. Tulbure Elena Ancuța , Colegiul Tehnic „Apulum” Alba Iulia
Prof. Maniu Daniela Mălina, Liceul Tehnologic Sebeș
Prof. Cîmpean Didina , Liceul Tehnologic Sebeș*

Dezvoltarea gândirii creative a elevilor adolescenți ce urmează o specializare în domeniul textile și pielărie, cu accent pe designul circular, reprezintă o provocare între artă, inginerie și responsabilitate ecologică. Exercițiul de a dezvolta produse noi pornind de la deșeuri nu este doar o activitate ecologică sau un proces tehnologic, ci reprezintă o experiență profundă de transformare cognitivă, emoțională și comportamentală.

În psihologia cognitivă există conceptul de fixitate funcțională ce reprezintă blocajul mental prin care percepem un obiect ca având o singură utilitate. Dezvoltarea gândirii divergente prin design circular poate fi un exercițiu ce antrenează flexibilitatea mentală, astfel încât mintea adolescentului trebuie să elimine produsul de funcția lui inițială și să îl vadă ca geometrie, utilitate, rezistență.

Gândirea divergentă este motorul creativității reprezentând abilitatea de a genera soluții multiple și unice pentru o singură problemă. În timp ce gândirea convergentă caută un singur răspuns corect gândirea divergentă explorează toate soluțiile. În designul circular textil, gândirea divergentă este o necesitate deoarece modelul circular ne obligă să eliminăm conceptul de deșeu.

Pentru înțelegerea matricei mentale, putem descompune gândirea divergentă prin componentele ei esențiale prezentate în psihologia cognitivă, astfel:

1. Productivitatea de idei reprezintă capacitatea de a produce un număr mare de idei generate într-un timp dat, înainte de orice evaluare calitativă.

Exercițiu aplicat în designul circular:

Elevii primesc un produs textil cu grad ridicat de uzura. Timp de 10 minute, individual sau în echipe, trebuie să noteze cât mai multe destinații noi care pot rezulta pentru acel produs, interzicându-și răspunsul clasic „nu mai poate fi utilizat și trebuie aruncat”. Ideile vor fi analizate de la cele mai simple la cele mai originale.

2. Flexibilitatea reprezintă abilitatea de a schimba destinația și de a trece de la o categorie de idei la o alta.

Exercițiu aplicat în designul circular:

Elevilor li se cere să analizeze un produs textil complex și anume o jachetă cu căptușeală și accesorii din perspectivă structurală. Ei trebuie să completeze o diagramă în care separă componentele jachetei nu după design, ci după monomaterialitate. Monomaterialitatea reprezintă posibilitatea de a realiza un produs folosind o singură categorie de materie primă. Această principiu de design simplifică reciclarea și reduce deșeurile prin eliminarea complexității care apare din varietatea de materii prime dintr-un produs. Pentru exercițiul

propus întrebarea va fi: Cum poate să fie jacheta reproiectată astfel încât să fie compusă dintr-o singură categorie de materie primă?

3. Originalitatea reprezintă capacitatea de a produce idei neobișnuite, unice sau complet noi. Dacă productivitatea de idei înseamnă cantitate, iar flexibilitatea înseamnă varietate, originalitatea reprezintă amprenta inovației.

Exercițiu aplicat în designul circular:

Crearea unui produs nou dintr-un deșeu, dar cu o regulă tehnică extrem de rigidă. Din punct de vedere psihologic, acest exercițiu îi învață pe adolescenți să analizeze un sistem rigid (procesul tehnologic, limitările tehnice), găsim vulnerabilitățile constructive și generând astfel ceva complet nou.

Avantajele gândirii divergente în designul circular textil:

- Eliminarea „fixității funcționale” a materialelor: Prin dezvoltarea gândirii divergente, adolescenții pot să analizeze deșeurile la nivel de fibră, densitate și rezistență, găsim aplicații tehnice noi.
- Optimizarea proceselor de reasamblare: Gândirea divergentă generează zeci de soluții alternative pentru fiecare produs uzat
- Înțelegerea Designului Zero-Waste: În loc să folosească tiparele clasice care produc 15% deșeu, elevul poate explora forme geometrice alternative care se îmbină perfect, ca un puzzle, utilizând materialul în proporție de 100%.
- Integrarea tehnologiei moderne cu arta tradițională, în designul circular este esențială aprofundarea software-urilor de simulare 3D ce elimină complet deșeurile rezultate din procesul de producție.

Dezvoltarea gândirii creative prin design circular modifică profilul elevului, transformându-l dintr-un operator tehnic într-un proiectant. Astfel, ecodesignul nu mai este perceput ca o barieră, ci ca o altă dimensiune a inovației, în care valoarea estetică este validată exclusiv de responsabilitatea ecologică.

Directivele Uniunii Europene privind economia circulară impun reguli extrem de severe. Producătorii sunt din ce în ce mai responsabili pentru întregul ciclu de viață al produsului astfel companiile care nu integrează circularitatea riscă penalități foarte mari. Un designer textil care știe să proiecteze un articol vestimentar sau tehnic conform trasabilității materialelor vor genera produse competitive pe piața europeană, unde transparența lanțului de producție a devenit obligatorie.

Bibliografie

1. Runco, Mark A. (2014). *Creativity: Theories and themes: Research, Development, and Practice*, Elsevier Academic Press.
2. Horrocks A. Anand R., Subhash C. (2016). *Handbook of Technical Textiles* Woodhead Publishing.
3. Janigo Kristy A., Wu, Juanjuan (2015). *Collaborative Redesign of Used Clothes: A Case Study and Framework for Upcycling*. Fashion Practice, pg.101-123.
4. Bonchis Elena (2006). *Psihologia copilului și a adolescentului*. Editura Universității din Oradea.
5. European Commission (2022). *EU Strategy for Sustainable and Circular Textiles*. Document cadru al Uniunii Europene.
6. Karpova E., Marcketti, S. B., Barker, J. (2011). *The Efficacy of Creative Thinking Exercises in Development of Divergent Thinking Outcomes*. Clothing and Textiles Research Journal, 29(1), pg. 52-66.
7. Sung, K., Cooper, T., Kettley, S. (2019) *Individual upcycling in the UK: Insights for a strategy towards a circular economy*. Journal of Cleaner Production, 230, 612-626.
8. Janigo, K. A., Wu, J. (2015) *Collaborative Redesign of Used Clothes: A Case Study and Framework for Upcycling*. Fashion Practice, 7(1), pg.101-123.

CULTIVAREA LA ELEVII DE VÂRSTĂ ȘCOLARĂ MICĂ A CAPACITĂȚII DE AUTOEVALUARE

Prof. inv. primar Moldovan Claudia, Școala Gimnazială Roșia de Secaș/Școala Primară Tău

Autoevaluarea este o formă de organizare și apreciere, reprezentând expresia unei motivații lăuntrice față de învățare, este o verigă esențială în formarea viitorilor exponenți ai societății noastre.

Educarea capacității de evaluare și mai ales de autoevaluare are o valoare stimulativă deosebită și trebuie să constituie atât un mijloc de formare a elevilor, cât și un rezultat al activității pedagogice. Autoevaluarea este într-o legătură directă cu noile orientări din didactica contemporană, când se pune tot mai mult accent pe implicarea elevului în a reflecta asupra proceselor sale de învățare și, implicit, asupra obstacolelor care o obstrucționează.

Autoevaluarea este o formă de organizare și apreciere, reprezentând expresia unei motivații lăuntrice față de învățare. Ea are efect formativ și se raportează la diferite capacități ale elevului în funcție de progresul realizat și de dificultățile pe care trebuie să le depășească.

Autoevaluarea este o formă de organizare și apreciere, reprezentând expresia unei motivații lăuntrice față de învățare. Ea are efect formativ și se raportează la diferite capacități ale elevului în funcție de progresul realizat și de dificultățile pe care trebuie să le depășească.

Implicarea elevilor în aprecierea propriilor rezultate are efecte benefice pe mai multe planuri:

- * Învățătorul dobândește confirmarea aprecierilor sale în opinia elevilor, referitoare la rezultatele constatate.
- * Elevul exercită rolul de subiect al acțiunii pedagogice, de participant la propria sa formare.
- * Îi ajută pe elevi să aprecieze rezultatele obținute și să înțeleagă eforturile necesare pentru atingerea obiectivelor stabilite.
- * Cultivă motivația lăuntrică față de învățătură și atitudinea pozitivă, responsabilă față de propria activitate.

Cultivarea capacității de autoevaluare la elevi este esențială pentru dezvoltarea învățării autoreglate. Aceasta îi ajută pe elevi să devină responsabili, să își înțeleagă propriul stil de învățare, să își monitorizeze progresul și să își dezvolte gândirea critică și metacogniția.

Metode și tehnici eficiente

Învățătorul poate stimula această capacitate folosind o varietate de instrumente practice:

- **Autonotarea controlată:**
Elevii își propun o notă pentru propria activitate sau lucrare, justificând-o, urmând ca învățătorul să revizuiască și să definitiveze nota împreună cu aceștia.
- **Notarea și corectarea reciprocă:**
Elevii își evaluează reciproc lucrările, urmărind un set clar de criterii. Aceasta le dezvoltă obiectivitatea și spiritul analitic.
- **Exerciții de autocontrol și grile de verificare:**
Utilizarea unor liste de control care permit elevului să verifice singur dacă a îndeplinit toate cerințele unei sarcini.
- **Chestionare de reflecție:**
Utilizarea unor întrebări care pun accent pe proces, nu doar pe rezultat: "*Ce am înțeles cel mai bine?*", "*Ce mi s-a părut dificil?*" și "*Ce strategii voi folosi data viitoare?*".

Condiții pentru implementarea cu succes

Pentru ca autoevaluarea să funcționeze, trebuie respectate anumite etape didactice:

**Claritatea obiectivelor:*

Prezentarea obiectivelor curriculare și a rezultatelor așteptate chiar de la începutul lecției.

**Criterii transparente:*

Elevii trebuie să înțeleagă exact criteriile de apreciere și baremul după care sunt evaluați.

**Exersare constantă:*

Autoevaluarea este o abilitate care se formează în timp; necesită practică frecventă și feedback constant din partea învățătorului.

**Reflecție ghidată:*

Încurajarea continuă a elevului de a se întreba cum a ajuns la un anumit rezultat și ce poate îmbunătăți.

Formarea capacității de autoevaluare la elevi presupune respectarea unor condiții, cum ar fi:

- prezentarea la începutul fiecărei activități sau în cadrul unei sarcini de lucru a obiectivelor curriculare și de evaluare pe care trebuie să le atingă elevii;
- înțelegerea de către elevi a criteriilor de apreciere după care se conduce învățătorul;
- autototarea controlată, în care elevul își face propunerea unui calificativ, aceasta fiind revăzută și definitivată de învățător, eventual prin consultarea altor elevi;
- încurajarea elevilor pentru a-și pune întrebări legate de modul în care au rezolvat o sarcină de lucru și de efectele formative ale acesteia;
- stimularea evaluării în cadrul grupului;
- construirea grilelor de autoevaluare; acestea permit elevilor să-și determine, în condiții de autonomie, eficiența activităților realizate.

Valențele formative ale activităților de autoevaluare pot fi sintetizate astfel:

- ajută elevul să se implice în procesul evaluării și în felul acesta să conștientizeze criteriile specifice de evaluare, ceea ce îl face să înțeleagă și să aprecieze eforturile necesare pentru atingerea obiectivelor, să înțeleagă semnificația calificativelor acordate de învățător;
- încurajează elevul să-și dezvolte procesele metacognitive, de autoreglare a proceselor de construire a propriilor cunoștințe;
- contribuie la formarea reflexivității asupra propriei activități, la conștientizarea conduitei și a gradului de adaptare a acesteia la cerințele învățării și activității școlare;
- devine disponibilitate în raport cu învățarea, fiind privită ca un proces de autoreglare care accelerează învățarea;
- dezvoltă o atitudine critică față de sine, ajutând elevul să-și dea seama singur de limitele sale, de poziția pe care se situează în raport cu colegii săi;
- dezvoltă capacitatea de identificare a propriilor progrese și de ameliorare a performanțelor proprii.

BIBLIOGRAFIE:

* Cucoș. C. – *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași, 2000

* Radu. I. – *Evaluarea în procesul didactic*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2000

ROLUL COLABORĂRII INTERNAȚIONALE ÎN DEZVOLTAREA COMPETENȚELOR ELEVILOR

Prof. înv. primar Irimie Nicoleta, Școala Gimnazială „Axente Sever” Aiud

În contextul globalizării și al dezvoltării rapide a tehnologiei, educația contemporană depășește granițele tradiționale ale școlii și ale statului. Colaborarea internațională în domeniul educației a devenit un element esențial pentru formarea elevilor, oferindu-le oportunitatea de a interacționa cu persoane din alte culturi, de a învăța prin experiențe comune și de a-și dezvolta competențe necesare societății moderne. Proiectele educaționale internaționale, schimburile de experiență, programele

Erasmus+ și platformele digitale contribuie semnificativ la dezvoltarea personală și profesională a elevilor.

Scopul acestui referat este de a evidenția importanța colaborării internaționale în educație și modul în care aceasta influențează dezvoltarea competențelor elevilor, atât din punct de vedere academic, cât și social și cultural.

Colaborarea internațională în educație reprezintă cooperarea dintre instituții de învățământ, profesori și elevi din diferite țări, în vederea realizării unor obiective comune de învățare și dezvoltare. Aceasta poate lua diverse forme: proiecte educaționale, mobilități școlare, parteneriate între școli, concursuri internaționale, activități online și schimburi culturale.

În ultimii ani, Uniunea Europeană a susținut numeroase programe dedicate colaborării internaționale, dintre care cel mai cunoscut este programul Erasmus+. Aceste inițiative urmăresc promovarea diversității culturale, a incluziunii și a educației de calitate.

Prin colaborarea internațională, elevii au posibilitatea de a învăța într-un mediu multicultural, de a comunica într-o limbă străină și de a dobândi experiențe care îi pregătesc pentru integrarea într-o societate globală.

Unul dintre cele mai importante beneficii ale colaborării internaționale este dezvoltarea competențelor de comunicare. Participând la proiecte și activități comune cu elevi din alte țări, tinerii își îmbunătățesc capacitatea de exprimare orală și scrisă, în special într-o limbă străină.

Comunicarea interculturală îi ajută pe elevi să își dezvolte vocabularul, să înțeleagă diferite stiluri de comunicare și să devină mai încrezători în exprimarea ideilor proprii. De asemenea, utilizarea platformelor digitale și a tehnologiilor moderne contribuie la dezvoltarea competențelor digitale și a colaborării online.

În plus, elevii învață să asculte opiniile celorlalți, să lucreze în echipă și să rezolve conflictele într-un mod constructiv. Aceste competențe sunt esențiale atât în mediul școlar, cât și în viața profesională viitoare.

Colaborarea internațională contribuie semnificativ la formarea unei atitudini deschise și tolerante față de alte culturi. Prin contactul direct cu elevi din diferite țări, tinerii descoperă tradiții, valori și obiceiuri diverse, ceea ce îi ajută să își dezvolte respectul pentru diversitate.

Participarea la activități internaționale stimulează empatia, cooperarea și spiritul civic. Elevii învață să lucreze împreună indiferent de diferențele culturale sau lingvistice și devin mai responsabili și mai implicați în comunitate.

De asemenea, experiențele internaționale contribuie la dezvoltarea autonomiei și a adaptabilității. Elevii care participă la schimburi de experiență sau proiecte internaționale trebuie să se adapteze unor situații noi, să își organizeze activitatea și să găsească soluții creative la problemele întâlnite.

Numeroase studii arată că elevii implicați în proiecte internaționale au rezultate școlare mai bune și o motivație crescută pentru învățare. Activitățile interactive și schimbul de idei fac procesul educațional mai atractiv și mai eficient.

În plus, colaborarea internațională îi pregătește pe elevi pentru piața muncii, unde competențele interculturale și digitale sunt tot mai apreciate. Capacitatea de a lucra într-o echipă internațională, de a comunica eficient și de a utiliza tehnologia reprezintă avantaje importante în cariera profesională.

Totodată, experiențele internaționale contribuie la dezvoltarea gândirii critice și a creativității. Elevii sunt încurajați să analizeze probleme din perspective diferite și să găsească soluții inovatoare.

Colaborarea internațională joacă un rol esențial în dezvoltarea competențelor elevilor și în formarea unor cetățeni activi și responsabili. Prin participarea la proiecte și activități internaționale, elevii își dezvoltă competențele de comunicare, competențele sociale și culturale, precum și abilitățile digitale și profesionale.

Într-o lume aflată într-o continuă schimbare, educația trebuie să promoveze cooperarea, toleranța și deschiderea către diversitate. Astfel, colaborarea internațională reprezintă nu doar o oportunitate educațională, ci și o investiție importantă în viitorul tinerilor și al societății.

Bibliografie:

1. Cerghit, Ioan – *Sisteme de instruire alternative și complementare*, Editura Polirom, Iași, 2008.
2. Cucos, Constantin – *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași, 2014.
3. Joița, Elena – *Instruirea constructivistă. O alternativă metodologică*, Editura Arves, Craiova, 2006.
4. Ministerul Educației – *Repere pentru proiectele educaționale internaționale*, București, 2021.
5. Comisia Europeană – *Programul Erasmus+ și educația școlară*, Bruxelles, 2022.
6. Păun, Emil – *Școala – abordare sociopedagogică*, Editura Polirom, Iași, 1999

PREVENIREA ABANDONULUI ȘCOLAR: ABORDĂRI INTEGRATE ȘI ROLUL ACTORILOR EDUCAȚIONALI

*Profesor învățământ primar Muth Dorina- Ancuța,
Școala Gimnazială „Andrei Mureșanu” Cehu Silvaniei, Sălaj*

Abandonul școlar este un fenomen complex, determinat de interacțiunea unor factori multipli, care acționează simultan și se potențează reciproc. Literatura de specialitate evidențiază faptul că nu există o cauză unică, ci un cumul de vulnerabilități.

În primul rând, factorii socio-economici joacă un rol decisiv. Elevii proveniți din familii cu venituri reduse sunt expuși unui risc crescut de abandon, deoarece resursele limitate afectează accesul la materiale educaționale, transport, îmbrăcăminte adecvată sau chiar alimentație. În multe cazuri, copiii sunt nevoiți să participe la activități lucrative pentru a sprijini familia, ceea ce reduce timpul alocat studiului și crește probabilitatea părăsirii școlii.

În al doilea rând, mediul familial influențează semnificativ parcursul educațional. Nivelul scăzut de educație al părinților este adesea corelat cu o valorizare redusă a școlii. De asemenea, familiile dezorganizate, conflictele frecvente sau lipsa supravegherii parentale pot diminua interesul copilului pentru educație.

Un alt set important de factori îl reprezintă caracteristicile individuale ale elevului. Problemele de adaptare școlară, dificultățile de învățare, stima de sine scăzută sau lipsa motivației pot conduce la rezultate școlare slabe, care, în timp, determină abandonul. De asemenea, absenteismul cronic este un indicator predictor al părăsirii timpurii a școlii.

Nu în ultimul rând, factorii instituționali și școlari contribuie la apariția fenomenului. Un curriculum rigid, metode de predare neadaptate diversității elevilor sau lipsa suportului educațional pot genera frustrare și dezinteres. Relațiile tensionate cu cadrele didactice sau climatul școlar negativ pot accentua sentimentul de alienare al elevilor.

Efectele abandonului școlar sunt profunde și se manifestă pe termen lung, atât la nivel individual, cât și colectiv.

La nivel individual, părăsirea timpurie a sistemului educațional conduce la limitarea oportunităților profesionale. Persoanele fără calificări au acces restrâns la locuri de muncă stabile și bine remunerate, ceea ce le expune riscului de șomaj sau angajare în sectorul informal. În plus, nivelul scăzut de educație este asociat cu o calitate redusă a vieții și cu dificultăți în accesarea serviciilor sociale și medicale.

Pe plan social, abandonul școlar contribuie la accentuarea inegalităților și excluziunii sociale. Persoanele care nu finalizează studiile sunt mai vulnerabile la marginalizare, delincvență

sau dependență de ajutoare sociale. Astfel, fenomenul are implicații directe asupra coeziunii sociale și stabilității comunităților.

Din perspectivă economică, consecințele sunt semnificative. O forță de muncă slab calificată determină scăderea productivității și competitivității economice. În același timp, costurile sociale asociate (asistență socială, intervenții corective) cresc, generând presiune asupra bugetelor publice.

Familia constituie primul și cel mai important mediu de socializare, având o influență majoră asupra atitudinii copilului față de educație. Implicarea activă a părinților poate funcționa ca un factor de protecție împotriva abandonului școlar.

Un aspect esențial este susținerea emoțională. Copiii care beneficiază de încurajare și sprijin din partea familiei dezvoltă o motivație intrinsecă mai puternică pentru învățare. De asemenea, comunicarea deschisă între părinți și copii contribuie la identificarea timpurie a dificultăților școlare.

În același timp, monitorizarea progresului educațional este crucială. Părinții care urmăresc rezultatele școlare și participă la activitățile organizate de școală transmit un mesaj clar privind importanța educației.

Familia are și rolul de a crea un mediu favorabil învățării, oferind condiții adecvate pentru studiu și stabilind rutine zilnice. Chiar și în contextul unor resurse limitate, implicarea parentală poate compensa anumite deficiențe materiale.

Nu în ultimul rând, părinții contribuie la formarea unei atitudini pozitive față de educație, influențând aspirațiile și așteptările copilului.

Școala reprezintă cadrul instituțional principal în care se desfășoară procesul educațional, având responsabilitatea de a preveni și reduce abandonul.

Un element central este adaptarea procesului didactic la nevoile elevilor. Utilizarea unor metode interactive și diferențiate poate crește interesul și implicarea acestora. În plus, evaluarea trebuie să fie orientată spre progres, nu doar spre performanță.

De asemenea, este necesară implementarea unor programe de sprijin educațional, precum activități remediale, consiliere psihopedagogică sau mentorat. Aceste intervenții pot ajuta elevii să depășească dificultățile și să-și recapete încrederea în propriile capacități.

Un alt factor important îl constituie relația profesor–elev. Cadrele didactice care manifestă empatie și susținere contribuie la crearea unui climat pozitiv, reducând riscul de abandon.

Totodată, școala trebuie să dezvolte mecanisme de identificare timpurie a elevilor aflați în risc, utilizând indicatori precum absenteismul, rezultatele slabe sau comportamentele problematice.

Comunitatea extinde cadrul de intervenție dincolo de familie și școală, oferind resurse și oportunități suplimentare pentru prevenirea abandonului.

Autoritățile locale pot implementa politici și programe menite să sprijine elevii vulnerabili, cum ar fi burse sociale, transport gratuit sau programe educaționale complementare. Aceste măsuri reduc barierele economice și facilitează accesul la educație.

Organizațiile neguvernamentale contribuie prin proiecte dedicate incluziunii educaționale, oferind activități extracurriculare, consiliere și sprijin material. Aceste inițiative completează eforturile instituțiilor publice.

De asemenea, parteneriatele între școală, familie și comunitate sunt esențiale pentru crearea unui sistem de suport integrat. Campaniile de conștientizare pot schimba percepțiile sociale privind importanța educației.

În ansamblu, o comunitate activă și responsabilă poate crea un mediu favorabil dezvoltării educaționale, reducând semnificativ riscul de abandon școlar.

Bibliografie:

1. European Commission, *Education and Training Monitor*, Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2020.

2. Ministerul Educației Naționale, *Strategia privind reducerea părăsirii timpurii a școlii în România*, București, 2015.
3. UNICEF, *School Dropout Prevention*, New York: UNICEF, 2019.
4. Eurostat, *Early leavers from education and training*, disponibil online la: <https://ec.europa.eu/eurostat>, 2022.
5. Institutul Național de Statistică, *Abandonul școlar în România*, București, 2021.

DE LA TEORIE LA PRACTICĂ - APLICAȚII PRIVIND ECONOMIA CIRCULARĂ ÎN INDUSTRIA TEXTILĂ

Prof. ing. Tulbure Elena Ancuța, Colegiul Tehnic „Apulum” Alba Iulia

Prof. ing. Maniu Daniela Mălina, Liceul Tehnologic Sebeș

Prof. ing. Cîmpean Didina Liceul Tehnologic Sebeș

Designul ecologic reprezintă o transformare fundamentală de mentalitate, ce integrează criteriile de mediu în toate fazele de dezvoltare ale unui produs, și are ca scop reducerea impactului ecologic pe parcursul întregului său ciclu de viață, fără a compromite calitatea sau viabilitatea economică. Eco-designul nu mai este o opțiune, ci o necesitate reglementată legislativ și cerută de o piață cu resurse din ce în ce mai limitate.

Exerciții privind dezvoltarea gândirii divergente, a principiile circularității și a conceptelor de eco-design pentru elevii ce urmează o calificare profesională în domeniul textile și pielărie:

Exercițiul : Spectrul textil circular

Corelarea cu Curriculum: *Modulul I – Elemente de design*

Regula divergenta: Identificarea unor surse neconvenționale de pigmenți și sortarea materialelor după nuanțe,

Sarcina de lucru: Elevii trebuie să realizeze o planșă pe format A4/A3 care să reproducă cercul cromatic utilizând exclusiv deșeuri textile din bumbac 100%. Etapa de identificarea a surselor neconvenționale de pigmenți presupune înlocuirea coloranților cu alternative biologice, biodegradabile și sigure pentru mediu. Elevii vor extrage pigmenții din resturi organice care, în mod normal, ar fi fost considerate deșeuri agricole de tipul:

Deșeuri agro-alimentare: Coji de ceapă uscată (pentru nuanțe de galben, ambră și maro), coji de nuci (pentru maro), coji de rodie și sfeclă roșie (pentru nuanțe de roz și roșu), resturi de spanac sau urzici (pentru nuanțe de verde cald).

Surse florale și vegetale locale: Flori uscate de gălbenele, mușetel, ghinde sau scoarță de copac căzută (stejar, nuc), colectate din natură

Fixatori naturali: Elevii vor experimenta cu fixatori alternativi bio-compatibili: oțet alb, sare de bucătărie

Acest exercițiu combină studiul culorilor cu principiile eco-designului folosind exclusiv resurse regenerabile sau materiale deja existente ce urmează principiile economiei circulare.

Exercițiul: Stilizarea deșeurilor

Corelarea cu Curriculum: *Modulul III – Elemente de design*

Regula divergenta : Generarea a minimum 5 idei complet diferite de transformare a unor elemente din natură în elemente de design vestimentar.

Sarcina de lucru: Elevii aleg un element din natura (exemplu: fagurele de albine, nervurile unei frunze) și folosind tehnica desenului prin aplicații de tip Canva sau Paint trebuie să realizeze un tipar modular decorativ aplicând principiul Zero-Waste. Conform acestui principiu tiparul modular decorativ trebuie să fie o formă geometrică intercalabilă (ca un puzzle) și să se încadreze perfect pe un material textil cu o lungime și lățime stabilită.

Acest exercițiu ajută elevii să înțeleagă că designul vestimentar nu este doar un desen bidimensional, ci tridimensional. Ei învață să coreleze lățimea fixă a unui material textil cu formele corpului uman, își formează abilitatea critică de a preveni generarea deșeurilor în etapa de proiectare, competențe mult căutate în industria textilă sustenabilă.

Exercițiul : Simbioza șabloanelor

Corelarea cu Curriculum: *Modulul I – Operații tehnologice în industria textilă și pielărie*

Sarcina de lucru - Provocarea Zero-Waste: Elevul A încadrează reperele principale pentru o cămașă pe materialul textil și decide să taie o formă asimetrică (de exemplu, o decupare de pe reperul spate în formă de frunză stilizată). De cele mai multe ori, aceasta frunză tăiată ar fi un deșeu. **Regula exercițiului:** Elevul A trebuie să predea frunza decupată (restul pozitiv) elevului B. Elevul B este obligat prin design să integreze exact acea formă de frunză, fără a o modifica sau tăia, ca element decorativ sau buzunar pe un alt produs vestimentar. Nici un milimetru din forma decupată nu are voie să ajungă la coșul de gunoi.

Prin acest exercițiu elevii învață să vadă simultan *pozitivul* (piesa decupată) și *negativul* (golul rămas). Ei înțeleg că în designul circular orice linie trasată pe material afectează două piese, dobândind o capacitate avansată de analiză structural-geometrică a șabloanelor.

Bibliografie:

1. Earley R., Goldsworthy, K. (2015). *Designing for fast and slow Circular Fashion Systems*. The Design Journal, 18(4), 545-568.
2. Carrico M., Kim V. (2014). *From infant to toddler: A case study of sustainable design through zero-waste clothing*. International Journal of Fashion Design, Technology and Education, 7(2), 127-137.
3. McQuillan H. (2020). *Zero-waste design practice: Strategies and relevance in the contemporary fashion industry*. Fashion Practice, 12(1), 12-35.
4. Bocken, N. M., De Pauw, I., Bakker, C., Van der Grinten, B. (2016). *Product design and business model strategies for a circular economy*. Journal of Industrial and Production Engineering, 33(5), 308-320.
5. Planing, P. (2015) *Business model innovation in a Circular Economy-An Unsatisfied Need for Research*. Journal of Management and Sustainability, 5(2), 16-24.